

**Universitat de les
Illes Balears**

Facultat de Filosofia i Lletres

Memòria del Treball de Fi de Grau

**Catalogació i descripció del material didàctic i
artístic generat entorn de les *Rondaies
Mallorquines* d'Antoni M. Alcover**

Aina Maria Oliver Servera

Grau de Llengua i Literatura Catalanes

Any acadèmic 2017-2018

DNI de l'alumna: 43225785E
Treball tutelat per Caterina Valriu Llinàs
Departament de Filologia Catalana i Lingüística General

S'autoritza la Universitat a incloure aquest treball en el Repositori Institucional per a la seva consulta en accés obert i difusió en línia, amb finalitats exclusivament acadèmiques i d'investigació

Autor		Tutor	
Sí	No	Sí	No
☒	☐	☒	☐

Paraules clau del treball: *catalogació, rondalla, Antoni M. Alcover*

Resum

L'imaginari col·lectiu al voltant de les *Rondaies Mallorquines* d'Antoni Maria Alcover ha fet que el gènere popular de la rondalla s'hagi vist abocat a l'adaptació i la transformació en tota mena de llenguatges i de disciplines: des de música a plàstica o a material interactiu, les rondalles mallorquines han pres noves formes que han conquerit espais inimaginables en la cultura popular dels mallorquins.

És per això que, amb tanta quantitat de material i orfes al mateix temps d'una catalogació vàlida i potent, en aquest treball ens proposam crear una base de dades amb tot quant s'ha generat al voltant de les rondalles alcoverianes. D'aquesta manera, l'estudi ens portarà a visualitzar un gran ventall d'obres en suports molt diferents (jocs d'ordinador, dibuixos, gravacions radiofòniques...), a veure quins són els títols més llegits i més adaptats, a valorar la qualitat de les obres i catalogant al mateix temps un material que ha romàs dispers massa temps i que necessitava d'ésser inventat.

PARAULES CLAU: adaptació, transformació, imaginari, Antoni Maria Alcover, *Rondaies*

Abstract

The collective imagery around the *Rondaies Mallorquines* of Antoni Maria Alcover has made the popular genre of the rondalla transform and adapt in all kinds of languages and disciplines: from Music to art or interactive material, Mallorcan tales have taken on new forms that have won over unimaginable spaces in the popular culture of the Majorcans.

Because of that, with as much material and lacks at the same time of a valid and powerful cataloging, in this work we propose to create a database with all the material around the Alcoverian rondalles. In this way, the study will lead us to visualize a wide variety of works on very different media (computer games, drawings, radio recordings ...), to see which are the most read and most adapted titles, to evaluate the quality of the works and cataloging at the same time a material that has remained dispersed too long and that it needed to be invented.

KEYWORDS: adaptation, transformation, collective imagery, Antoni Maria Alcover, *Rondaies*

Índex

Introducció

1. Propòsit	6
2. Metodologia.....	6-7
3. Objecte d'estudi	7-9

Corpus del treball

1. Obres literàries	10
1.1. Col·lecció «El tinter dels clàssics».....	10
1.1.1. <i>La flor romanial</i>	10-11
1.2. Col·lecció «Això era i no era».....	12
1.2.1. <i>La cova de la bruixa Joana</i>	12
1.2.2. <i>En Joanet cameta-curta i les tres capsetes</i>	13
1.2.3. <i>El nas de dos pams</i>	14
1.2.4. <i>En Pere grill</i>	15
1.2.5. <i>Na Joana i la fada Mariana</i>	16
1.2.6. <i>El granotet</i>	17
1.2.7. <i>Un pastor i un missèr</i>	18
1.2.8. <i>En Joanet de la guerra</i>	19
1.2.9. <i>El cavall del rei</i>	20
1.2.10. <i>L'abat de La Real</i>	21
1.3. Col·lecció «Tirurany»	22
1.3.1. <i>El gallet, l'anyellet, la godineta i el drac</i>	22-23
1.3.2. <i>N'Espirafocs</i>	24-25
1.3.3. <i>Les tres germanes i els nou gegants</i>	26-27
1.3.4. <i>En Gostí lladre</i>	28-29
1.3.5. <i>En Tià del forn d'en Mata-Ronyes</i>	30
1.3.6. <i>De quan el Bon Jesús i Sant Pere anaven pel món</i>	31-32
1.3.7. <i>La filla del carboneret</i>	33
1.3.8. <i>Una madona que enganà el dimoni</i>	34
1.3.9. <i>Heu de creure i pensar que el rei En Jaume</i>	35
1.3.10. <i>La rabosa i l'erició</i>	36
1.3.11. <i>En Pere tort</i>	37
1.3.12. <i>La jaia Gri</i>	38-39
1.4. Col·lecció «Rondalletes»	40
1.4.1. <i>L'amor de les tres taronges</i>	40-41
1.4.2. <i>En Gostí lladre</i>	42
1.4.3. <i>Es ca d'en Bua i es moix d'en Pejulí</i>	43
1.4.4. <i>Es ciurons que tornaven minyons</i>	44
1.4.5. <i>Sa rondalla d'en Vít</i>	45
1.4.5. <i>Sa titina i sa geneta</i>	46
1.4.6. <i>Tres al·lotes fines</i>	47
1.4.7. <i>Contant 8 rondalletes</i>	48
1.4.8. <i>Sa muleta de plata</i>	49
1.4.9. <i>En Toni Garriguel·lo</i>	50

1.4.10. <i>La Flor Romanial</i>	51
1.4.11. <i>Ous de somera</i>	52
1.4.12. <i>En Joanet de sa gerra</i>	53
1.5. « <i>La Punta del Llapis</i> ».....	54
1.5.1. <i>La Mare Baleneta</i>	54-55
1.5.2. <i>L'Amor de les Tres Taronges</i>	55-56
1.5.3. <i>La flor romanial</i>	56
1.6. « <i>Això era i no era</i> ».....	57
1.6.1. <i>Na Magraneta</i>	57
1.7. <i>Altres</i>	58
2. Capses pedagògiques i altres materials per a l'escola.....	59
2.1. <i>El gallet, l'anyellet, la godineta i el drac</i>	59
2.2. <i>El castell d'iràs i no tornaràs</i>	61
2.3. <i>En Gostí lladre</i>	62
2.4. <i>La filla del carboneret</i>	63
2.5. <i>La rabosa i l'erigó</i>	64
2.6. <i>El fill del pescador</i>	65
2.7. <i>El gegant de l'ermita</i>	66
2.8. <i>El gorrionet</i>	67
2.9. <i>L'abat i el rei</i>	68
2.10. <i>La pomarrina</i>	69
2.11. <i>Tris-tras. La rondalla en l'escola</i>	70
3. Adaptacions teatrals.....	71
3.1. <i>La Flor Romanial</i>	71
3.2. <i>Tres rondalles d'en Jordi des Racó</i>	72
3.3. <i>Cinc rondalles i una cançó</i>	74
4. Còmic.....	76
4.1. <i>Rondalles mallorquines</i>	76
5. Enregistraments sonors.....	77
5.1. <i>Rondaies Mallorquines d'En Jordi des Racó</i>	77
5.2. <i>Ses Rondaies Mallorquines</i>	77
5.3. <i>Bon viatge faci La Cadernera</i>	78
5.4. <i>Sa Rateta</i>	78
5.5. <i>Això era i no era... Cançons de rondalles per a infants</i>	79
5.6. <i>Ses nostres rondaies contades i cantades</i>	80
5.7. <i>Altres</i>	80
6. Jocs de taula i ordinador.....	81
6.1. <i>Joc de sa Rateta</i>	81
6.2. <i>Joc de cartes</i>	81
6.3. <i>El castell d'iràs i no tornaràs</i>	82
6.4. <i>El joc de les rondalles</i>	82
6.5. <i>Joc d'ordinador 10 de 10</i>	83
Conclusions	85
Referències bibliogràfiques	88
Annexos	90

Introducció

1. Propòsit

L'empresa que ens proposem en aquest treball és senzilla però laboriosa: recuperar i catalogar en un mateix treball una bona part del patrimoni insular, especialment mallorquí: les *Rondaies Mallorquines* d'Antoni Maria Alcover. D'aquesta manera, la tasca que durem a terme correspon a una catalogació i sistematització dels materials didàctics i artístics que s'han generat entorn de les *Rondalles*, l'obra editada per Antoni M. Alcover i reeditada per companys de tasca i altres acadèmics. Ens proposem, com a objectiu principal, la creació d'una base de dades que servirà de fonament per a establir un rànquing aproximat dels títols més recreats, especialment tenint en compte la cronologia. El corpus ens haurà de servir per a determinar i visualitzar quins tipus de rondalles s'adaptin i es transformen, com ho fan i qui ho fa; i a més per a quins fins es fan: didàctics, lúdics, estètics...

L'*Aplec* forma part, actualment, de l'imaginari col·lectiu mallorquí. Està format a través d'uns relats que es difonien oralment —sobretot durant el temps d'oci— de generació en generació. Les rondalles, no obstant, no són patrimoni exclusiu de Mallorca, però sí que tenen en aquesta illa la seva raó principal de ser. La resta de territoris catalans en beuen i se n'alimenten, i seria pràcticament impossible de parlar de literatura popular sense acabar parlant de Mallorca, de rondalles i del mossèn de Santa Cirga. I és que ja ho deia el mateix Alcover: les rondalles són compartides amb d'altres cultures, cosa que ens dona una universalitat compartida, una casella destacada en el tauler internacional de la literatura popular.

Finalment, s'ha treballat per marcar un camí fàcil per a pròxims estudis, atès que el material és abundant per poder-ho tractar tot en la seva especificitat.

2. Metodologia del treball

A partir del contingut del llibre *Guia de la literatura infantil i juvenil de les Illes Balears*, de l'article «L'*Aplec de Rondaies Mallorquines* al segle XXI: reformulacions, recreacions i reutilitzacions», del contingut del volum IV de la revista *Oohéee*, així com del catàleg bibliogràfic de les Illes Balears i de les recomanacions de familiars, de la meua tutora d'aquesta tasca, Caterina Valriu i d'Antoni M. Planas i Sanjosé, tècnic en Literatura, Pensament, Còmic i Il·lustració a l'Institut d'Estudis Baleàrics, he elaborat una base de dades composta per: les recreacions didàctiques i artístiques editades en format paper, en cassets o discs, les adaptacions escenogràfiques i els jocs¹.

A partir de la base de dades on hi tocaran aparèixer tots els materials didàctics, pedagògics i lúdics generats entorn a les rondalles recopilades per Antoni M. Alcover —les adaptacions a les diferents arts per part d'autors amb procedència, majoritàriament, de les Illes Balears—, crearem un corpus per tal de facilitar, tant al públic interessat com als especialistes, la recerca d'aquest material que amb el temps sembla que roman repartit per determinats indrets de l'illa de Mallorca; alguns d'ells fins i tot, han quedat descatalogats i d'altres resulten complicats d'aconseguir. La idea és, doncs, recuperar tot aquest material i, almenys, fer-ne constància de la seva existència per recordar que va haver-hi un període en el qual les rondalles tenien un paper actiu en la literatura catalana, sobretot, del sector infantil i juvenil.

L'anàlisi dels materials es basarà en criteris com els següents. Si el material és un llibre, s'analitzarà el contingut —tenint especial atenció als canvis respecte als textos originals— i les il·lustracions; si és una

---

1 La podem trobar integrada a l'annex del treball.

capsa es comptarà tot el que inclou però sempre donant importància al text del llibre² i a les il·lustracions; si la rondalla està adaptada en un suport audiofònic (CD-ROM), llavors, es tractarà com a col·lecció, o sia, el contingut no s'analitzarà títol per títol sinó per col·lecció (ex: *Això era i no era... Cançons de rondalles per a infants*) i els jocs els inclourem fent una anàlisi descriptiva (objectiu i imatges). S'usarà l'edició crítica de les rondalles d'Antoni M. Alcover (*Aplec de Rondaies Mallorquines d'En Jordi d'es Racó*) de Josep A. Grimalt i Jaume Guiscafrè com a material complementari.

Farem esment del tipus de rondalla que correspon a cada títol en les adaptacions literàries, les capsas pedagògiques i altres materials educatius, el còmic³ i les adaptacions per portar a escena o teatrals, exceptuant així les adaptacions radiofòniques, els enregistraments sonors i els jocs. Ens ajudarem de l'*Índex tipològic de la rondalla catalana* de la Universitat Rovira i Virgili, de les teories de Propp i l'ATU, sigles que s'identifiquen amb l'índex tipològic internacional d'Arne, Thompson i Uther i de l'*Aplec de Rondaies Mallorquines d'En Jordi d'es Racó* de Josep A. Grimalt i Jaume Guiscafrè, també conegut com a l'edició crítica de les rondalles d'Alcover, com a material complementari en l'anàlisi del conjunt.

3. Objecte d'estudi

És indiscutible no presentar l'obra de l'*Aplec* popular com una de les més treballades d'entre els autors de les Illes Balears al llarg de la història. És el resultat d'una tasca totalment vocacional que va donar-li un importantíssim capital social. Fou, juntament amb l'obra del *Diccionari català-valencià-balear* (DCVB), l'obra de la seva vida, ja que hi dedicà incomptables hores del seu temps lliure fins que va estar malalt, quan s'hi dedicà de ple.

Tenim constància que la motivació d'Antoni M. Alcover d'interessar-se amb les narracions populars foren uns contes d'Antonio de Trueba. Tenia sols disset anys quan va decidir començar a escriure, però els primers escrits foren gairebé una rèplica dels contes de Trueba, escriptor que admirava. Aquelles narracions eren en castellà, segurament perquè així també ho feia l'escriptor que usà com a font d'inspiració. Antoni M. Alcover, emperò, en un article que escriví sobre «Com he fet mon *Aplec de Rondaies Mallorquines*», s'adonà que aquelles narracions que volien acostar-se a l'ànima mallorquina, compartien una raresa: «Aquella vida mallorquina pintada de castellà feya un efecte estrany». Per això, va valer-se del consell del llavors arquebisbe Josep Miralles i Sbert d'emprar el «mallorquí ronech⁴», llengua del poble. Per fer-ho, sempre va tenir l'assessorament de tres grans intel·lectuals: Tomás Fortesa, Miquel Costa i Llobera i Pere Orlandis:

Me digueren y recomanaren que en totes les rondalles que escrigués, evitàs ab gran esment tots els mots, frases y modismes trets de llibres o que no fossen usuals entre els mallorquins analfabets, a fi de que tot quant jo posàs a les rondalles, la gent del poble ho entengués y hi vés reproduït com dins un mirall son propi parlar, el mallorquí net y esporgat sense gens de metàfora forastera (1983: 125)

2 Les capses sempre inclouen un llibre, un llibretó fet a propòsit seguint el mateix patró dels altres materials que la componen —inclòs el disseny exterior— o el corresponent exemplar de la col·lecció «Tirurany». En el cas que la capsa compti amb l'adaptació de «Tirurany», llavors, s'afegirà aquell mateix.

3 Apareixerà a l'annex, en la catalogació d'obres literàries.

4 Sense acompanyament d'elements suavitzadors o milloradors (DIEC).

5 Terme que podem trobar a l'article d'Antoni M. Alcover publicat a la revista *Randa*: «Com he fet mon *Aplec de Rondaies Mallorquines*» (1983).

Aquelles narracions que escoltava de la gent del poble⁶, va començar a publicar-les a periòdics com *La ignorancia* i *Almanaque Balear* (del diari *El isleño*), abans d'avenir-se que més endavant publicaria un llibre de rondalles. Més tard també en publicaria al setmanari *La Aurora*, de Manacor. Fou, doncs, durant l'estiu de 1889 que li vengué la idea al cap. S'inicià en la tasca del primer llibre de rondalles que confeccionà amb uns criteris fermes. Els *contadors* de les rondalles, doncs, havien de ser persones il·letrades o analfabets per tal d'evitar que aquestes es veiessin seduïdes a contar una narració provinent d'una font escrita. Val a dir, emperò, que va haver-hi excepcions perquè alguns sí que eren lletrats. En aquests casos Alcover va procurar deixar ben clar quin tipus de rondalles cercava: aquelles que coneguessin tan sols per tradició oral. Els problemes arribaren un cop va començar a prendre nota d'aquelles narracions, ja que cada informant tenia un caràcter diferent i això quedava palès en les rondalles que contava i com les contava. Així, la rondalla «en boca d'un ès una cosa viva, moguda, brillant; en boca d'un altre ès una cosa desmayada, mostia, descolorida, que fa sòn en lloch d'interessar» (ALCOVER, 1983: 124). Aleshores, Alcover va veure que havia de considerar tot el material que tenia en les seves llibretes de notes⁷ i llavors fer-ne una versió definitiva; calia evitar que en comptes de fer un llibre dirigit al poble es fes un llibre per a folkloristes o especialistes. Així doncs, decidí:

Conforme que cal recollir cada rondalla tal com la conta cada contador; però després el collector ha de treure de totes aqueixes versions, diferents y discordants, la forma que consideri més feel y acostada al sentit del poble, la forma que reproduesca ab més exactitut el caràcter, la manera de veure y sentir les coses que té el poble dins el qual viu tal rondalla (ALCOVER, 1983: 125)

El seu principal propòsit era, sens dubte, fer un aplec d'aquelles narracions que circulaven entre la gent de Mallorca per tal d'evitar que aquestes fossin oblidades; per «salvar-les del naufragi», com ell mateix deia. Era evident, doncs, que sense la seva tasca de recopilador, de les rondalles que circulaven per Mallorca en sabríem poc; segurament coneixeríem la seva existència però no en tendríem referents explícits.

Més tard, com així l'aconsellaren, es publicà l'*Aplec* en fascicles mensuals de 64 pàgines, és a dir, en format petit. No fou, emperò, tot d'una tirada sinó que va haver-hi anys de pausa degut al poc temps que tenia per invertir-hi. Així, primer es publicaren els toms I, II i III relativament ràpid (1895, 1897 i 1898). Els següents volums van resistir-se més a causa de la seva entrada com a Vicari General, però gràcies a la incorporació de Francesc de Borja Moll en la tasca del *Diccionari* i del material que Alcover havia anat publicant a *La Aurora*, va aconseguir omplir els toms V, VI i VII —l'última publicació dels quals fou el 1915. Anys després, es publicaren els toms VIII (1924), IX (1926), X (1929), XI (1930) i XI (1931). Aquesta fou la tasca que Antoni M. Alcover féu en vida, juntament amb la col·laboració de Francesc de Borja Moll i la seva bona mà amb els dibuixos; fou qui il·lustrà les *Rondaies Mallorquines* durant molts anys; després, emperò, encarregà la tasca a altres dibuixants de renom. Més tard, i en vista de l'èxit de les *Rondaies*, Francesc de Borja Moll decidí fer una reorganització de tot el material rondallístic d'Alcover que havia quedat patent en els dotze volums que publicà en vida i en les aportacions que féu en revistes i diaris. Així, de dotze toms se'n feren vint-i-quatre. Avui dia, tenim una reedició crítica en procés que ja compta amb set volums.

Antoni M. Alcover només tengué un únic objectiu en la compilació de la veu del poble i del seu imaginari, i fou tornar les *Rondaies Mallorquines* als qui les hi explicaren; tornar a la gent de Mallorca allò que era seu i que els identificaria per sempre. *L'Aplec de Rondaies Mallorquines d'En Jordi d'es Racó* és l'obra que recull

6 «Comensí per fer contar a mon pare y a ma mare les que sabien, que eren moltes y que les m'havien contades mil vegades en la meua minyonia. Llavò vaig acudir a mos germans majors y als missatgers (treballadors de camp y guardians de bestiar) llogats a casa nostra [...]. També posí a contribució l'altra gent que a temporades venia a fer feyna a la mateixa masia y llavò els parents y coneguts» (Alcover, 1983: 124)

7 Avui dia recopilades en la versió crítica de l'*Aplec* de Josep A. Grimalt i Jaume Guiscafrè. Van servir-li de base per escriure les rondalles.

uns relats inquiets, sempre en moviment i sempre diferents, que es passejaven pels carrers dels pobles de Mallorca —també de Ciutat— i que eren capaços de curar els mals, suavitzar els problemes i entretenir tant les hores de feina com de descans de la gent de llavors ençà. Durant molt de temps, doncs, les rondalles mallorquines han generat un sentiment entre iguals, el de pertànyer a un territori, compartir un imaginari i un tarannà que queda reflectit en la part més quotidiana de les rondalles d'Antoni M. Alcover.

El ritme natural d'aquests relats, però, va veure's afectat per la intervenció humana, com en tots els casos, com en totes les coses. L'aparició i l'intent de posar-se en el mateix nivell dels països que havien après a programar-se, a viure en l'era tecnològica que just començava, fou un fet definitiu en la pèrdua d'aquestes veus que ja no dedicaven temps a parlar d'històries per a les quals semblava que les noves generacions no tenien temps de dedicar. El fet, també, d'un nou canvi en l'estructura social i familiar, els nous propòsits dels joves i la visió d'un món molt més obert i possible que en l'època dels relats orals, féu que les rondalles s'acabessin d'arraconar, juntament amb l'aparició de la televisió que substituï per un temps, de manera inimaginable, el consum literari.

Una segona onada d'aquest consum, podríem dir de folklore oral o verbal, torna en una Mallorca pre-turística. En aquest període concret, no era usual trobar llibres a les cases, però això no volia dir que els habitants d'aquestes no fossin lletrats o literats, és més, era molt probable que qualsevol dels seus membres, mínim conegués deu títols de rondalles mallorquines, tirant a la baixa; xifra que avui dia ens semblaria miraculosa. Més tard i, en haver acabat la guerra, coneixem que el primer contacte que es tengué amb lectures en llengua pròpia fou a través de les rondalles. A partir d'aquí, el consum rondallístic anà *in crescendo*: passat el temps i una dictadura que bloquejà de ple el moviment oscil·latori de la remor de la llengua en determinats àmbits, arribà una tercera onada rondallística que abraçà des de la mort de Franco fins al període de transició espanyola, quan els mestres d'escola prenen les rondalles de referent acadèmic, única opció per fer-les sobreviure. En el moment que els relats orals s'introdueixen en els programes educatius, doncs, és quan podríem dir que comença la segona vida del folklore.

Corpus del treball

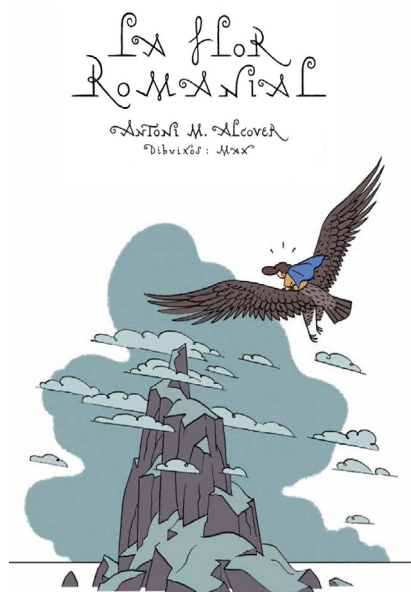
1. Obres literàries

1.1. «El tinter dels clàssics»

1.1.1. *La flor Romanial*

Característiques

Data: 1978
Títol: *La flor Romanial*
Volum: II
Il·lustracions: Francesc Capdevila
Editorial: Publicacions de l'Abadia de Montserrat
Col·lecció: «El tinter dels clàssics», 23
Col·laboradors: Obra Social La Caixa
Material: Llibretó
Tipus: Religioses (ATU 780)

Font

La flor Romanial és una de les rondalles mallorquines més esteses pel territori de parla catalana, atès que no només és reconeguda a les Illes Balears sinó que també ho és arreu dels territoris catalans. Així, va aparèixer l'any 1900 una adaptació de l'original compilada per Antoni M. Alcover en la col·lecció «El tinter dels clàssics». D'aquesta, emperò, en desconeixem qui fou l'adaptador; només ens consta el nom de l'il·lustrador. Val a dir que, tot i que fou una de les adaptacions més manejades durant anys, conté errors —segurament a causa de distraccions durant la transcripció— que la devaluen.

Segons les notes de Grimalt en d'edició crítica de l'*Aplec*, trobam altres versions del mateix tipus en els Germans Grimm 'Der singende Knochen' (L'os que canta), 'La penna di hu' (La ploma del paó) en terreny internacional i 'La flor del nogal o del birimblau o del romenial' d'Aguilo, entre les rondalles catalanes.¹

Anàlisi

La narració és respectada des del principi fins al final, sembla, fins i tot, una còpia del text en un nou format. No obstant això, no és exactament una rèplica de l'original, ja que ha patit petits canvis gramaticals i d'estil com per exemple la contracció de les preposicions i les conjuncions (ex: *d'es* passa a *des*). Tot i això, aquesta regla varia d'una manera totalment arbitrària perquè trobam casos en els quals sí es contreuen i d'altres que no (*p'es*). A més, hi ha una errada molt significativa en aquesta adaptació: «Oh germà, lo mal germà! Tu em toques, i no em fas mal: m'enterrares dins l'arena per la flor Romanial». És la versificació més important perquè revela la veritat: qui va matar en Bernadet. Correctament, la frase hauria de ser: «Oh germà, lo mal germà! Tu em toques i me fas mal: m'enterrares dins l'arena per la flor Romanial».

La rondalla, tant original com adaptació —exceptuant l'errada ja comentada—, conta la història d'un rei malferit que necessitava una flor específica per curar-se. Aquest comanà els seus fills perquè l'anessin a cercar a canvi de la corona. El rei tenia tres fills: el gran, el mitjà i el petit, que nomia Bernadet. En Bernadet era el més humil i bondadós de tot, i gràcies a l'alliberament de l'àguila que tenien els germans fermada a un

¹ Podreu trobar-ho en la catalogació de Josep A. Grimalt i Jaume Guiscafrè de rondalles religioses, concretament en la pàgina 401 del tom VI.

arbre va aconseguir que aquesta l'ajudés a trobar la flor Romanial. Poc després de tenir-la, trobà el germà major que, conduït per l'enveja i la cobdícia, el matà i l'enterrà per la flor romanial. L'àguila, previsor, alertà en Bernadet d'amagar-se una de les flors i això féu que en Joanet aconseguís sobreviure, que creixés una canya d'un pel seu, que un pastoret fes un flabiol d'aquella canya i que la veu d'en Joanet ressonés quan algú la sonava. Així, el flabiol un dia arribà a mans del rei i aquest feu bufar tota la família fins que s'adonà que el germà major havia mentit. Finalment, desenterraren en Joanet viu, fou proclamat successor i el germà gran enviat a la presó.

Les il·lustracions destaquen per uns colors que s'acosten a la natura, plans i de tonalitats marrons, verdes i blaves.

1.2. «Això era i no era»

La col·lecció es caracteritza per la simplicitat, tant dels dibuixos com de la composició. És una proposta per als infants que estan començant a llegir i a escriure, per això, entre altres coses, trobam el text en lletra lligada i les bafarades en els diàlegs per tal de facilitar la comprensió lectora². Els dibuixos són molt amables i senzilles: així com en l'*Aplec* apareixen les bruixes i els personatges lletjos i majors, en aquesta col·lecció són tot el contrari. Les bruixes són joves i no atemoreixen, per exemple. Les il·lustracions estan fetes a llapis de color, usats en direccions irregulars, i no se cerca una visió opaca del color. Sempre hi ha una pàgina en blanc i negre de dibuix al final del conte. Amb lletra lligada, es destaquen els diàlegs, perquè hi ha moltes bafarades.

1.2.1. La cova de la bruixa Na Joana

Característiques

Data: 1990
Títol: *La cova de la bruixa Joana*
Volum: V
Adaptació: Jaume Ordines i Llobera
Il·lustracions: Mateu Rigo i Bonet
Editorial: Editorial Moll
Col·lecció: «Això era i no era», 1
Col·laboradors: Consell de Mallorca
Material: llibretó
Tipus: Meravellosos (ATU 503)

Font

La cova de la bruixa Joana és l'adaptació de la rondalla recollida per Antoni M. Alcover: Bruixes, Bruixots i Fullets: 1. 'Sa Cova de Na Joana'. L'original, val a dir, es troba en el volum V que es distingeix dels altres perquè està compost de rondalles breus que es troben classificades per títols genèrics. Així, 'Sa Cova de Na Joana', té un títol que l'encapçala i que la classifica com a rondalla de Bruixes, Bruixots i Fullets.

Anàlisi

La brevetat de la rondalla original de l'*Aplec de Rondalles Mallorquines d'En Jordi des Racó* pot ser el motiu pel qual l'adaptació de Jaume Ordines sigui gairebé literal. Podríem dir que tan sols hi ha certs canvis en mots concrets com per exemple 'encenais' per 'tions'.

Un jove geperut que es troba pel bosc cercant tions per fer foc, es troba amb la cova d'una bruixa de nom Joana. Hi entra i hi troba un redol de bruixes que cantaven i ballaven sense aturall. Les bruixes el convidaren a ballar i de tan bé que ballava aquell jove, decidiren fer-li una gràcia: li llevaren la gepa. Quan era arribat a casa seva, la mare quedà bocabadada i li ho explicà a una veïna. Aquesta darrera, pensant que les bruixes també podrien fer-li la mateixa gràcia al seu fill geperut, l'envià allà mateix. En aquest cas, emperò, el segon jove geperut va fer enfadar les bruixes tres cops consecutius avançant-se amb «-I diumenge, set» enmig de la cançó que elles cantaven: «-Dilluns, dimarts, dimecres, tres; dijous, divendres, dissabte, sis (x2)». Per aquest motiu, les bruixes van decidir que havia de tornar a casa seva amb dues gepes en comptes d'una. Així, el condemnaren a portar una gepa al davant, a més de la que ja portava al darrere.

² Un altre factor positiu en la comprensió lector de l'infant és el canvi de l'ús salat pel literari i del col·loquial per l'estàndard.

1.2.2. *En Joanet Cameta-Curta i les tres capsetes*

Característiques

Data: 1990
Títol: *En Joanet Cameta-Curta i les tres capsetes*
Volum: VI
Adaptació: Jaume Ordines i Llobera
Il·lustracions: Mateu Rigo i Bonet
Editorial: Editorial Moll
Col·lecció: «Això era i no era», 2
Col·laboradors: Consell de Mallorca
Material: llibretó
Tipus: Meravelloses/Adversaris sobrenaturals (ATU 301)

Font

La rondalla adaptada *En Joanet Cameta-Curta i les tres capsetes* s'identifica amb l'original que es troba en el tom VI de les *Rondaies Mallorquines* d'Antoni M. Alcover sota el títol 'En Juanet Cameta-curta i ses tres capsetes'. Del mateix tema relacionat amb el rescat d'una princesa, en l'*Aplec*, trobam les rondalles 'Es pou de sa lluna', 'En Joanet de l'onso' i 'En Joanet Manent' (Grimalt i Guiscafrè, 1996: 221).

Anàlisi

Ens trobam davant una adaptació en la qual s'han decidit ometre determinats fets i diàlegs, atès que la rondalla original és extensa i la col·lecció «Això era i no era» es caracteritza pel seu volum de llibretons d'entre trenta a trenta-cinc pàgines aproximadament.

La filla del rei és segrestada per un gegant que portava una guitarra ben grossa en la qual amagà la princesa. És en Joanet Cameta-Curta que l'anirà a cercar i qui de camí trobarà fortuna amb una jaia que plorava perquè havia perdut un gerricó per dins un pou. En Joanet baixà el pou i trobà tres capsetes que resultaren ser màgiques; li permeteren demanar quelcom volgués, però només servia una petició per a cadascuna. La primera el portà allà on s'amagava el gegant amb la filla del rei sense que el poguessin veure, però ell, veient-ho tot. La segona li servirà per posar un riu que els separarà del gegant que els persegueix i la tercera per fer-se passar amos d'un hort amb una sinya ampla i fonda; que serà allà on morirà el gegant.

Les diferències que hi ha entre l'adaptació i l'original són les següents. En primer lloc, quan el rei fa un edicte en haver rebut la notícia del segrest d'una filla, en aquest només hi apareix la recompensa per trobar la seva filla major en vida; que serà casar-se amb ella. En l'original, per contra, també s'estudia l'opció de trobar la filla morta i, per tant, en l'edicte s'accentua que qui trobi la filla morta o no la trobi, rebrà la recompensa de casar-se amb l'altra filla i la corona, sempre que porti el cap del gegant. En segon lloc, en Joanet i la princesa, berenen de sobressada, xulla i camallot abans de prendre camí cap a la casa reial, cosa que no apareix en l'adaptació, ja que immediatament, quan apareix en Joanet i li explica qui és, marxen. Tampoc s'esmenta que el gegant no sabia gairebé nedar, per la qual cosa va haver d'aturar-se en la marxa fins a l'alba perquè necessitava descansar de l'esforç que havia fet travessant el riu que aquell que rescatà la princesa havia demanat a la segona capseta. Finalment, un cop enganyat el gegant i tenint-lo inflat de pedres i sense ja respiració dins la síquia, en l'obra adaptada en Joanet no baixarà per comprovar que era mort per tallar-li el coll i portar-ho davant el rei.

S'ha detectat un barbarisme que s'ha respectat de l'original: 'roncos'.

1.2.3. *El nas de dos pams*

Característiques

Data: 1987

Títol: *El nas de dos pams*

Volum: XI

Adaptació: Jaume Ordines i Llobera

Il·lustracions: Mateu Rigo i Bonet

Editorial: Editorial Moll

Col·lecció: «Això era i no era», 3

Col·laboradors: Consell de Mallorca

Material: Llibretó

Tipus: Meravelloses – Objectes màgics (ATU 5693)

Font

El nas de dos pams és l'adaptació de la rondalla recollida per Antoni M. Alcover que apareix en el tom XI de l'*Aplec de Rondalles Mallorquines d'en Jordi d'es Racó* sota el títol 'Es nas de dos pams'. Aquesta, dins la col·lecció «Això era i no era», ocupa el número 3, fent referència a l'ordre de sortida d'aquests llibretons.

Anàlisi

Un dia un pescador aconseguí que un peixet el dotàs d'un nas de dos pams. Ell considerava que era un do i com el rei cercava persones que en tenguessin, es dirigí a veure'l. Pel camí es trobà amb tres hostaleres/fades que li atorgaren tres objectes diferents: un anell, un flabiol i un capell. En l'adaptació de Jaume Ordines i Llobera se segueix una formulació lleugerament diferent de l'original, atès que hi ha una seqüència que varia. En l'original, en Juan no decideix emprar l'anell quan es troba tancat a la presó sinó que ho fa després d'emprar el capell per disparar una bomba que el permet escapar; l'adaptació ho explica diferent: és dins la presó que emprarà l'anell per alimentar-se. En tot moment, val a dir, hi ha una coincidència que no varia: els instruments s'empren per la mateixa finalitat, és a dir, l'anellet per a tenir un bon dinar de manera immediata, el flabiol per fer ballar a tothom i el capell per disparar bombes en la direcció que marca la seva posició damunt el cap. En sortir de la presó i desfer-se dels soldats del rei tocant el flabiol, aquest darrer decideix cridar el General de mar i terra —moment que no apareix en l'adaptació— perquè, juntament amb la cavalleria i l'artilleria, trobi en Juan. Seguidament, les tropes troben en Juan i aquest amb el flabiol els fa ballar a tots. És el moment que ve a continuació amb el qual les històries tornen a lligar-se, ja que li declaren la guerra al rei i aquest dicta una sentència que arribarà a les orelles d'en Juan. Qui ajudi al rei a guanyar la guerra es casarà amb la seva filla i obtindrà la corona un cop el rei sigui mort. Pràcticament, doncs, l'única desviació és en el moment que Juan decideix per l'àpat. La resta de la història segueix el mateix fil d'una manera simplificada.

3 Catalogat, així, en l'índex Oriol/Pujol, emperò és una de les rondalles que ens ha costat més de classificar, atès que no hi ha cap altra versió d'aquesta rondalla. Per això, tot ens fa pensar que la *Es nas de dos pams* s'ha classificat segons el tipus ATU 569 («L'anell, el bastó i el flabiol»), acostant-se al tipus AaTh i ATU 560 quant als tres objectes màgics que rep de les fades i al tipus ATU 750 quant al tema del desig gratuït o estúpid. Davant aquesta confusió, i per no deixar la rondalla sense catalogar, s'ha respectat l'elecció d'Oriol i Pujol.

1.2.4. *En Pere Grill*

Característiques

Data: 1988
Títol: *En Pere Grill*
Volum: III
Adaptació: Jaume Ordines i Llobera
Il·lustracions: Mateu Rigo i Bonet
Editorial: Editorial Moll
Col·lecció: «Això era i no era», 4
Col·laboradors: Consell de Mallorca
Material: Llibretó
Tipus: Contarelles (ATU 402)

Font

En Pere Gri és l'adaptació que Jaume Ordines fa de la rondalla mallorquina d'Antoni M. Alcover, que es troba al tercer tom de *l'Aplec*, sota el mateix títol. Obrint horitzonts, trobam 'El rei del nas de tres pams' de Joan Amades; no s'ha trobat cap equivalent, ni anterior ni posterior, exceptuant la versió d'Amades (Grimalt i Guiscafrè, 2009: 258).

Anàlisi

En Pere tenia problemes d'alcoholèmia i, per això, el rei va decidir que pel seu bé i pel de la seva família desterrar-lo a Maó. La dona, que l'enyorava molt, va pensar una jugada amb la que pogués fer retornar el seu marit a casa: agafà la mula del rei i la deixà pasturant per Son Serra d'Artà. Aquesta, davant el rei, s'inventà que en Pere endevinaria on era la mula i el rei, ansiós de tot, va acceptar que tornés per a trobar-la. En arribar a Mallorca, la dona li digué a l'orella on era la mula i des d'aquest moment i en haver trobat la mula, el rei el va voler a casa seva per endevinar tot el que necessités. Així, i de casualitat, en Pere començà a resoldre les incògnites com: on era l'anell de la reina o què tenia el rei a la mà, sense avenir-se del que deia. La història acaba amb la darrera endevinalla que el rei li posa davant la condició de Pere de quedar lliure del rei si aquest li endevinava la darrera. Així va ser i en Pere tornà amb la seva família.

D'aquesta adaptació, cal destacar un tret. Quan en l'original en Pere deia: «Oh Sant Brun gloriós! De tres, ja en tenim un!», no s'explicita que ho diu perquè passen els dies, en l'adaptació, en canvi, apareix explícit que això ho diu fent referència als dies i que els criats s'ho prenen per ells perquè són els lladres de l'anell de la reina.

1.2.5. Na Joana i la fada Mariana

Característiques

Data: 1987
Títol: *Na Joana i la fada Mariana*
Volum: VI
Adaptació: Jaume Ordines i Llobera
Il·lustracions: Mateu Rigo i Bonet
Editorial: Editorial Moll
Col·lecció: «Això era i no era», 5
Col·laboradors: Consell de Mallorca
Material: Llibretó
Tipus: Meravelloses (ATU 425B)

Font

Na Joana i la fada Mariana correspon al títol de la rondalla recollida per Antoni M. Alcover que es troba al tom VI de *l'Aplec*, adaptada per Jaume Ordines respectant-ne el títol. Té origen en un cicle anomenat Psique i Cupido, per tant, podríem considerar que el tarannà de Venus aparegués reflectit en la fada Mariana i, consegüentment, Cupido en el seu fill. Jaume Vidal Alcover, qüestiona que aquest títol no sigui més que un joc de rima entre Joana i Mariana, atès que aquesta fada podria correspondre a 'La Fada Morgana' (Grimalt i Guiscafrè, 2001: 253).

Anàlisi

Un pare cansat de viure en la misèria decideix trobar-li feina a la seva filla per poder viure millor. La fada Mariana, que era la reina d'aquelles terres, li donarà feina però amb l'objectiu que ningú no pogués comprovar que sabia tant com ella. La fada Mariana, conduïda per la ràbia, li encarregarà unes tasques gairebé impossibles per posar-la a prova: 1) rentar llana negra fins a tornar-la blanca; 2) filar i teixir un caramull de roba impensable i 3) tallar i cosir totes les peces de roba, fer la caixada i el parament. La reina li donava un dia per a cada tasca, per això, angoixada davant tanta feina, recorda que en Bernadet, que era el fill de la reina, li donava un guant per tal que quan es veiés atabalada, agafés el guant i digués: «Ah, l'amo des guant!». Ell, en sentir-ho, apareixia i li solucionava els problemes que tenia. I així ho anava fent, quan na Joana el cridava, ell arribava i comanava a un estol d'homenets i donetes la feina que la Fada Mariana li havia encarregat a ella.

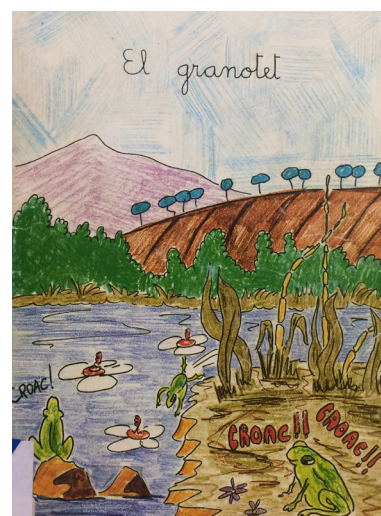
La diferència, llavors, entre aquesta adaptació i la rondalla de *l'Aplec* es veu reflectida en el principi i en el final de la història. En l'adaptació, doncs, no apareix la idea del començament de vendre la seva filla, sinó de trobar-li una feina: la frase «Qui em compra ma filla Juana, qui sap tant com la fada Mariana?» se substitueix per «—Qui em vol donar feina per a la meua filla que sap tant com la fada Mariana?». Per acabar, el final varia quan la fada Mariana esclata i desapareix amb el dimoni a causa de la ràbia que li provoca na Joana i l'eficàcia i el bon resultat de les tasques que li havia comanat; en canvi, en l'original, la fada Mariana, davant la mateixa situació, parteix del país per no tornar a saber res de ningú.

1.2.6. *El granotet*

Característiques

- Data:** 1989
Títol: *El granotet*
Volum: XIII
Adaptació: Jaume Ordines i Llobera
Il·lustracions: Mateu Rigo i Bonet
Editorial: Editorial Moll
Col·lecció: «Això era i no era», 6
Col·laboradors: Consell de Mallorca
Material: Llibretó
Tipus: Meravelloses
 –Espòs/a sobrenatural o encantat (ATU 402)

Font

‘Es granotet’ és una rondalla de l’*Aplec* adaptada per Jaume Ordines amb el títol *El granotet*. Aquest animal, val a dir, porta una connotació negativa des de temps remots. Fou l’espècie de la invasió de la segona de les set plagues d’Egipte; episodi de l’Èxode. Més tard, també veurem aparèixer aquesta figura en l’art medieval i renaixentista, lligat a una simbologia decadent: la luxúria, la mort i el diable (Grimalt i Guiscafrè, 1998: 245).

Anàlisi

Tres germans de nom Pere, Pau i Bernat es troben en la misèria: sempre se’ls acaba abans el pa que la talent. Un dia decideixen anar a cercar fortuna i ho fan per separat. En Pere i en Pau ben aviat trobaran dues fadrines de Santa Margalida amb les que es casaran; en Bernadet, en canvi, tardarà un any sencer en conèixer la seva futura esposa; un dia abans del dinar promès amb el seu pare i els altres dos germans. En Bernadet, gràcies a seguir les passes d’un granotet que vivia entre un estany de granots cantaires i una cova en la qual hi havia sempre la taula parada, aconseguí alliberar la filla d’un rei d’un encanteri que una mala fada havia fet caure sobre ella. La filla del rei, de tan agraïda que estava de la paciència que havia tengut en Bernadet d’observar aquells granots durant un any, li proposà casar-se. Per tal esdeveniment, però, necessitaven testimonis. Aquests foren els granots de l’estany que en arribar a la cova tornaren a ser persones, ja que també havien patit un encanteri d’aquella mala fada. Finalment, en Bernadet i la filla del rei es presentaren amb els testimonis davant el rei i la reina per explicar tot el que havia succeït i per comunicar la seva intenció de casar-se. Aquesta idea darrera va agradar a tothom i així ho feren, en set dies ja eren casats, feliços i amb el pare d’en Bernadet vivint amb la família reial.

No es fa menció directa que s’hagin de casar quan la filla del rei li proposa d’anar davant el seu pare per explicar-li tot el que ha passat.

1.2.7. Un pastor i un missèr

Característiques

Data: 1987

Títol: *Un pastor i un missèr*

Volum: IV

Adaptació: Jaume Ordines i Llobera

Il·lustracions: Mateu Rigo i Bonet

Editorial: Editorial Moll

Col·lecció: «Això era i no era», 7

Col·laboradors: Consell de Mallorca

Material: llibretó

Tipus: Contarelles (ATU 1585)

Font

Un pastor i un missèr és el títol d'una de les recreacions d'aquesta rondalla de l'Aplec d'Antoni M. Alcover. La podem trobar en el tom IV i sota el mateix nom.

Anàlisi

Un pastor cansat d'haver de reclamar un sou que fa tres mesos espera, vendrà una guarda d'ovelles de l'amo pel qual treballa com a mètode d'autopagament. Així, en saber l'amo la notícia que el pastor havia venut el seu ramat, juntament amb el seu fill, l'apallissarà. El pastor, immediatament, anirà a cercar un missèr per tenir defensa davant el jutge, el qual l'aconsellarà que únicament respongui les l'interrogatori belant. També li digué que en cas de guanyar el judici, s'havien de repartir els diners. Més tard, en veure el jutge que només responia belant i que era malferit, van ser condemnats l'amo i el seu fill i pastor i missèr partiren en direcció a cal pastor. De camí, el missèr li anava recordant que s'havien de repartir els diners però el pastor va seguir belant. Tant va belar que el missèr es va rendir i el pastor va arribar a casa amb la butxaca ben plena.

La diferència que podem trobar respecte de l'original d'Alcover és que en l'adaptació no diu que el pastor beli per traïdoria, en la composició d'Alcover, sí: el missèr tornarà al jutge dient que el pastor no deixa de belar i que ho fa per no haver de pagar-li la meitat dels diners que li havia promès. Tampoc que arribin fins cal pastor per demanar-li la seva part dels guanys del judici; missèr a pastor.

1.2.8. *En Joanet de la gerra*

Característiques

Data: 1993
Títol: *En Joanet de la gerra*
Volum: i
Adaptació: Jaume Ordines i Llobera
Il·lustracions: Mateu Rigo i Bonet
Editorial: Editorial Moll
Col·lecció: «Això era i no era», 8
Col·laboradors: Consell de Mallorca
Material: llibretó
Tipus: Meravellosa⁴ (ATU 555)

Font

En Joanet de la gerra correspon al títol ‘En Juanet de sa gerra’, rondalla que podem trobar en el primer volum de les *Rondaies Mallorquines d’En Jordi d’es Racó*. El primer títol forma part de la col·lecció «Això era i no era», de la qual obté en número vuit. Aquesta mateixa rondalla recollida per Antoni M. Alcover, inspirà Joan Amades amb ‘El Joanàs de la Bóta’ que versionà seguint elements de l’ATU 155: ‘La dona del pescador’ i ‘La col que arribava fins el sol’.

Anàlisi

L’adaptació de Jaume Ordines i Llobera és gairebé literal, és a dir, respecta els diàlegs essencials, sempre reduint-ne el contingut. Val a dir que aquesta col·lecció pot ser útil per a infants d’entre 3 a 5 anys, per això podríem entendre la simplicitat del text i el reforçament de les il·lustracions que combinades amb les bafarades —que serveixen de mecanisme per diferenciar el que diu el narrador dels diàlegs entre els personatges que parlen (l’esposa, Joanet, Sant Pere i Jesús)— i amb una lletra gairebé de cal·ligrafia, fan el conjunt més entenedor i manejable per als infants d’aquestes edats. No debades, en aquesta adaptació no apareixen determinades respostes de Sant Pere a les peticions de Joanet que, conduït i obligat per la seva dona, puja i baixa la favera per aconseguir que el Bon Jesús li atorgui quelcom que demana. Així, per exemple, des del moment que la seva dona li encomana que pugui a trobar-se amb el Bon Jesús per demanar-li ser metgessa, així com també metge i metjons, en Joanet i els seus fills. Sant Pere entendreà que aquesta família està abusant de la bondat del Bon Jesús i els acusarà de «golafres», atès que primer demanen una barraca, després una casa, una casa més gran amb millors mobles, ser metges (metgessa, metge i metjons), batles (batlessa, batle i batlons), reis (reina, rei i reietons) i, finalment, la Puríssima, Bon Jesús i Bon Jesusons —determinant que provoca la reacció final del Bon Jesús, que parla sense missatge (Sant Pere): fa tornar a la gerra la família. Les paraules de Sant Pere, doncs, no apareixen en l’adaptació. Tampoc la sentència final del Bon Jesús, ja cansat dels capricis d’aquella dona: «Com més los donen, més demanen!». En aquest cas, llavors, el missatge moral no apareix en paraules sinó com a rerefons; se’n prescindirà per tal que qui la llegeixi o l’escolti entengui que aquest comportament capriciós i avariciós porta a la desgràcia.

⁴ Tot i que Heda Jason considera que és més bé una barreja entre una rondalla-fórmula, una meravellosa i la llegenda sagrada (Grimalt i Guiscafrè, 2006: 421).

1.2.9. El cavall del rei

Característiques

Data: 1994
Títol: *El cavall del rei*
Volum: XXIII
Adaptació: Jaume Ordines i Llobera
Il·lustracions: Mateu Rigo i Bonet
Editorial: Editorial Moll
Col·lecció: «Això era i no era», 9
Col·laboradors: Consell de Mallorca
Material: Llibretó
Tipus: D'enginy (ATU 925)

Font

El cavall del rei correspon al títol 'Es cavall del rei', rondalla que podem trobar en el volum XXIII de les *Rondaies Mallorquines d'En Jordi d'es Racó*. El primer títol forma part de la col·lecció «Això era i no era», de la qual obté en número nou.

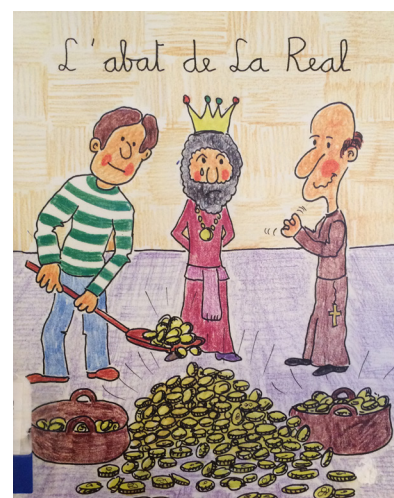
Anàlisi

L'adaptació és gairebé literal, atès que la rondalla de l'*Aplec* és breu; té una extensió de dues pàgines i la meitat d'una. La història és la mateixa: el cavall del rei es posa molt malalt, tant que li enuncien que no té cura. Ell, com a darrer intent, mana uns criats a dur-lo amb l'esperança que pogués curar-se. Els criats segueixen les comandes del rei de dur-se'n el cavall vora la mar però també de no dir-li mai que el seu cavall és mort, en el cas que fos així, perquè sinó, al traïdor que li digués, el faria penjar. En morir el cavall, llavors, apareix un home pel camí al qual els criats li demanaren si volia enunciar la mort del cavall al rei a canvi de mil lliures, sabent-ne les condicions. L'home accepta i es dirigeix davant el rei per enunciar-li que aquell cavall que tenia ja no es movia, a la qual cosa el rei va exclamar que era mort. Llavors, com l'home no va dir que era mort perquè ja ho va dir el rei, guanyà les lliures i quedà il·lès de les dictes del monarca.

1.2.10. *L'abat de La Real*

Característiques

Data: 1994
Títol: *L'abat de La Real*
Volum: v
Adaptació: Jaume Ordines i Llobera
Il·lustracions: Mateu Rigo i Bonet
Editorial: Editorial Moll
Col·lecció: «Això era i no era», 10
Col·laboradors: Consell de Mallorca
Material: Llibretó
Tipus: D'enginy (ATU 922)

Font

L'abat de La Real és l'adaptació de la rondalla recollida per Antoni M. Alcover: 'L'Abat de la Real'. L'original, val a dir, es troba en el volum v que es distingeix dels altres perquè està compost de rondalles breus classificades per títols genèrics, com veurem més endavant. Emperò, en aquest cas ens trobam davant una excepció atès que només conté el títol de la rondalla, sense classificació (Grimalt i Guiscafrè, 2017: 363).

Anàlisi

En la versió original del tom v, apareix un comentari a peu de pàgina en el qual Antoni M. Alcover identifica dues variants: una per part de la seva mare i l'altre per part de Ramon Orlandis i Maroto, respecte a la primera i la segona pregunta del rei cap a l'abat. La mare li explicà la versió en la qual el rei li demanava com a segona pregunta la quantitat de senalles de terra que hi hauria d'haver al puig de Randa. Pregunta que l'abat responia amb: «una senaiada». Quant a la versió d'Orlandis, la primera qüestió fou si era capaç de fer riure el rei. Pregunta que el cuiner que es feia passar per l'abat resolgué embolicant-se i travelant amb els seus hàbits; així aconseguí que el rei s'esclatés de riure. De la mateixa versió, la segona pregunta del rei cap a l'abat fou si sabia identificar on era la meitat del món. Pregunta que l'abat respongué, sense dubtar, que era al mig d'un saló de la casa reial; i la pregunta fou donada per bona perquè ningú no ho volia comprovar.

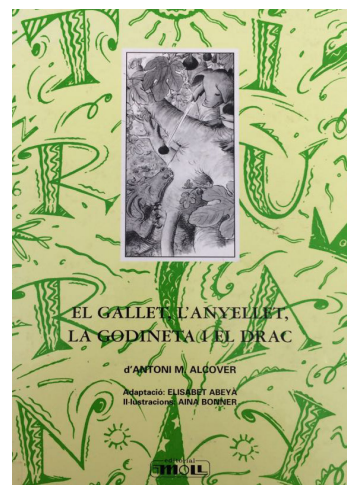
L'abat de la Real un dia es creuà amb el rei. El rei va demanar-li el perquè de la seva magror en comparació amb l'aspecte gruixut d'aquell home de la Real. La resposta de l'abat deixà tan sorprès el rei que es plantejà que li prenia el pel. Llavors, el posà en una situació sense sortida: havia de respondre tres preguntes de manera correcta. Si així ho feia, rebria tant d'or com pesés el seu cos, en canvi, si no tenia resposta o aquesta era errònia, el farien embarcar per beneit. Un dia preocupat davant la comunitat, un cuiner (coc en l'original) s'ofereix per fer-se passar per l'abat i contestar davant el rei les preguntes. Així ho feu i aconseguí sortir-se'n de totes tres, tornant a l'abadia amb un bon grapat d'or.

1.3. Col·lecció «Tirurany»

1.3.1. *El gallet, l'anyellet, la godineta i el drac*

Característiques

- Data:** 1996
Títol: *El gallet, l'anyellet, la godineta i el drac*
Volum: xvii
Adaptació: Elisabet Abeyà
Il·lustracions: Aina Bonner
Editorial: Editorial Moll
Col·lecció: «Tirurany», 1
Coordinadors: Caterina Valriu
Col·laboradors: Consell de Mallorca
Material: Llibre
Tipus: D'animals
 –Animals salvatges i animals domèstics (ATU 124)

Font

Aquesta adaptació d'Elisabet Abeyà parteix d'una rondalla escrita, 'Es gallet, s'anyellet, sa godineta i es drac' del tom xvii de les *Rondaies Mallorquines d'En Jordi d'es Racó*. És una rondalla protagonitzada únicament per animals —poc freqüent en el rondallari alcoverià—, molt semblant a altres versions europees com la titulada 'Els tres porquets' —segurament la més estesa—, compilada a Alemanya pels germans Grimm.

Anàlisi

Tres animals diferents, l'anyellet de can Cusseta, el gallet de ca n'Eixut i la godineta de Caubet i el narrador —que no sabem si és un altre animal⁵—, s'encaminen direcció a unes altres terres on poder viure millor. Tot comença quan al gallet li cau una fulla de parral sobre la cresta i decideix marxar d'aquell terreny que no considera segur per viure-hi. El gallet es trobarà primer amb l'anyellet i després amb la godineta. Val a dir que a ambdós es dirigeix de la mateixa manera, de fet, les frases són idèntiques i, d'aquesta manera, convenç els dos animals veïns a començar camí cap a un futur millor. El problema, emperò, serà quan arriba la nit perquè per aquelles terres s'hi passejava un drac que sempre estava afamegat, el drac de Sa Murtera Blanca. Així, la godineta va plantejar-se on passar la nit, cosa que als altres els preocupava poc. Un cop encès el tema, doncs, van decidir com s'havien de fer les respectives casetes per protegir-se del drac: el gallet va plomar-se i fer-se la casa amb les seves plomes; l'anyellet es va tondre i de la llana féu la seva casa i, finalment, la godineta —la més enginyosa— va arrebregar ferradures i es dirigí al ferreter perquè li construís una casa de ferro. Com era d'esperar, aquella nit, el drac s'acostà a les cases dels tres animals i aconseguí emplenar-se la panxa menjant-se el gallet i l'anyellet. El drac no aconseguí tastar la carn de la godineta i aquesta se les enginyà per enganyar-lo en totes les seves propostes d'anar plegats primer a menjar figues i després ciurons. Finalment, quan el drac li demana que el desplugui, la godineta li fa passar el cap per l'entrada del moix i amb una destrall li talla. Després li obrirà la panxa amb un trinxet i salvarà el gallet i l'anyellet i tots plegats tornen d'on venien.

Elisabet Abeyà respecta l'essència i els diàlegs de la rondalla original. És, per tant, bastant fidel, tot i que

5 «I jo vaig venir amb ells fins al pou d'en Gatell i de llavors ençà no els he tornat trobar» (Grimalt i Guiscafrè, 1996: 33).

més breu i simple. L'única cosa que ha suprimit de la narració d'Alcover són els fills de la godineta, per tant, en l'adaptació no tindrà godinets que l'ajuden a desfer-se del drac. Val a dir que a les rondalles d'aquest tipus (ATU 124) «l'adversari sol ésser sempre un llop» però «Alcover va preferir el drac» (Grimalt i Guiscafrè, 1996: 122).

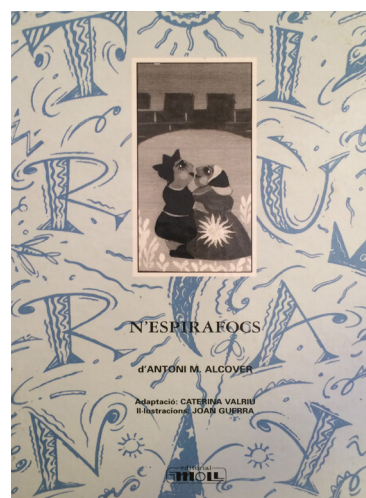
L'adaptació, doncs, és una nova escriptura que pretén arribar al públic més jove, respectant gairebé tota la història original però sintetitzant-la afegint els diàlegs essencials entre els animals

Amb dibuixos totalment amables i uns decorats atractius, molt integrats en el món rural i de la natura, s'ha aconseguit apropar el món animal d'una manera divertida. De tal manera que trobam un intercanvi de rols; els animals amb connotacions irascibles adopten el paper antagònic. Joc evident entre colors càlids i freds.

1.3.2. N'Espirafocs

Característiques

Data: 1996
Títol: *N'Espirafocs*
Volum: XIII
Adaptació: Caterina Valriu
Il·lustracions: Joan Guerra
Editorial: Editorial Moll
Col·lecció: «Tirurany», 2
Coordinadors: Caterina Valriu
Col·laboradors: Consell de Mallorca
Material: Llibre
Tipus: Meravelloses (ATU 510B)

Font

És una rondalla de l'*Aplec de Rondalles Mallorquines*, concretament del tom XIII, que ens pot recordar a la que forma part de la cultura popular de molts països, 'La Ventafocs'.⁶ També ens remet a dues de les rondalles del mateix *Aplec* d'Alcover, 'Sa muleta de plata' i 'Es Fustet', dels toms XVII i IV. Dins el mateix territori, val a dir, trobam altres versions com *Na Bufa-focs*, rondalla recollida per l'Arxiduc a Manacor, o *La Xarandoneta* de Joan Amades. A més dels contes que ens recorden o que citen n'Espirafocs: l'Orsa del Pentamerone' de Basile o 'Peau d'Âne' de Charles Perrault, en el qual apareix la referència explícita de la rondalla de 'N'Espirafocs' (Grimalt i Guiscafrè, 2006: 129).

Anàlisi

En l'adaptació no es parla de la visita de n'Espirafocs a l'església per confessar-se i el consell del qui l'escolta de demanar-li al seu pare una cosa impossible de resoldre, com un vestit de tots els estels, un de la Lluna i un del Sol. La resta de la rondalla segueix el mateix esquema. Un rei i una reina que tenen una filla, la més garrida del regne. El rei, però, quedarà vidu i s'enamorarà bojament de la seva filla. Davant aquest desbarat, la filla, després d'anar a confessar-se i rebre el consell del capellà de pactar amb el pare els tres vestits, entrarà en una tristesa difícil d'imaginar però la sort, o el dimoni, feu que la Terra engolís el seu pare, atès que aquest s'havia endeutat amb el dimoni a canvi d'aquells vestits. Ben aviat, n'Espirafocs invoca la Mare de Déu i aquesta li donarà dos botilets amb aigua, un de petit i un de gran: el primer per tornar lletja i el segon, bella, confiant que aquest do podria ajudar-la. Rebut els atributs i havent-se rentat amb l'aigua per tornar lletja, agafa els atapins i es dirigeix cap a cal rei a demanar feina. El rei, quan ella ja treballava al palau, la tractarà com no es mereix i no seran pocs els menyspreus que li farà. Un dia, el rei tip d'estar fadrí, organitza un ball —que es repetirà durant tres nits consecutives— en el qual apareixerà n'Espirafocs que, després del permís demanat a la reina major i de rentar-se la cara amb el bòtil gran, amb el vestit de tots els estels i tan bella i resplendent com el Sol, deixà el rei fora paraules. N'Espirafocs, davant la subtil proposta de casament que el rei li farà cada una d'aquestes tres nits —quan la veurà vestida de Lluna i de Sol—, traient-li un anell, escaparà i es desfarà dels criats que la perseguiran seguint les ordres del rei, enginyosament. Finalment, el

6 Història que es va fer famosa gràcies a les versions dels Germans Grimm, Charles Perrault i la pel·lícula d'animació de Walt Disney.

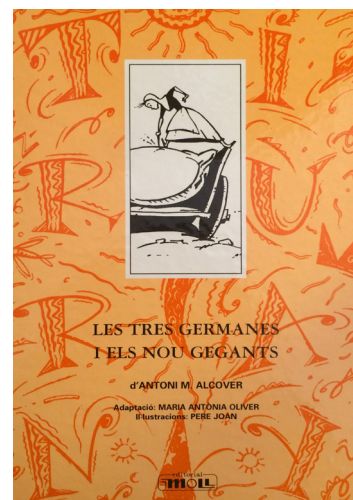
rei decidirà anar a cercar aquesta jove tan garrida fora del castell, sense saber que el que volia era allà mateix. N'Espirafocs li donà senyals ficant-li notes als pans que ell havia comanat per dur-se'n, dient-li que tot quan volia es trobava al castell. El rei, després de cercar debades tornà i, a través d'una sopa amb l'anell que li havia donat al primer ball, descobrí que n'Espirafocs era aquella dama que l'eclipsà durant tres nits seguides. Dit i fet, es casaren i tengueren unes noces de pinyol vermell.

D'entre les il·lustracions d'aquest llibre, no hi ha volums ni tampoc perspectiva. És curiós que la il·lustradora faci una tria una mica arbitrària entre els dibuixos en blanc i negre i els de color. La tècnica és l'acrílic, amb la qual representa els animals de manera poc realista però sí figurativa, atès que queden molt marcades les pinzellades, cosa que el fa semblar més pictòric i prerenaixentista, gairebé acostant-se a l'estil dels retaules.

1.3.3. *Les tres germanes i els nou gegants*

Característiques

- Data:** 1996
Títol: *Les tres germanes i els nou gegants*
Volum: I
Adaptació: Maria Antònia Oliver
Il·lustracions: Pere Joan
Editorial: Editorial Moll
Col·lecció: «Tirurany», 3
Coordinadors: Caterina Valriu
Col·laboradors: Consell de Mallorca
Material: Llibre
Tipus: Meravelloses
 –Poder o coneixement sobrenaturals (ATU 676)

Font

Aquesta adaptació de Maria Antònia Oliver parteix d'una rondalla, 'Es tres germans i es nou gegants' del tom I de les *Rondaies Mallorquines d'En Jordi d'es Racó*. És una nova escriptura de la narració amb la qual es pretén visualitzar la dona i que aquesta abandoni els papers que en moltes altres narracions li són atribuïts; com els de la llar. La dona, ara, és la valenta i l'heroïna. Aquesta versió, doncs, compta amb un canvi de sexe respecte de l'original. L'argument ens remet a una història amb molt de renom: 'Alí Babà i els quaranta lladres', que podem trobar al recull oriental 'Les mil i una nits'.⁷ Altres versions molt similis a la narració d'Alcover són 'El camí de la fortuna' (aplec de rondalles de Valeri Serra i Boldú), 'Es dotze lladres' (de l'Arxiduc), 'Es set bandolers' (la menorquina de Ferrer), 'En Joanet i els set gegants' (Amades), 'Los dos hermanos' i 'La mala madrastra' (ambdues d'Espinosa) (Grimalt i Guiscafrè, 2013: 63).

Anàlisi

Aquesta rondalla té un rerefons totalment moralitzador. La història la protagonitzen tres germanes: la gran de nom Pereta, la mitjana de nom Bernardina i la petita Joana⁸. Cada una d'elles té una característica que els defineix. La gran, Pereta, és una fanàtica dels vestits i molt presumida; la mitjana, Bernardina, no pot viure sense menjar i la petita, Joana, és la més humil i generosa de les tres, deixant clar, així, que les dues primeres són egoistes. En l'original, els germans també tenen edats diverses i aptituds diverses.

Les històries coincideixen a partir del mateix punt: les germanes (i els germans) s'aniran adonant que necessiten anar a cercar fortuna i es trobaran amb una dona acompanyada d'un nin petit. Es repetirà el diàleg cada vegada que una germana (i germà) vagi a cercar fortuna: la dona els hi dona les indicacions per arribar a la cova dels nou gegants. El canvi, emperò, és quan elles (o ells) li responen, ja que aquesta resposta marca llurs destins; tràgics en el primer i segon cas. Així doncs, només el darrer cas, quan Joana (Juanet) decideix compartir el menjar que havia agafat pel camí amb el nin d'aquella dona, també pobre i afamat, té un destí favorable i és perquè no hi guanya l'avarícia. És llavors quan aconsegueix arribar a la cova dels gegants i anar-se'n emportant els doblers que havien anat robant al poble. Els gegants, que semblaven mig astuts en la

7 «El conte d'Alí Babà és un dels que originàriament no pertanyien a *Les mil i una nits*. Hi fou incorporat a través de la traducció d'A. Galland» (Grimalt i Guiscafrè, 2013: 64).

2 En l'original d'Alcover els noms dels germans són Pere, Bernat i Juanet.

missió d'anar a cercar-la a casa seva, acaben malferits i morts per l'exèrcit del rei que havia anat a sol·licitar en trobar-se davant casa seva carros sospitosos.

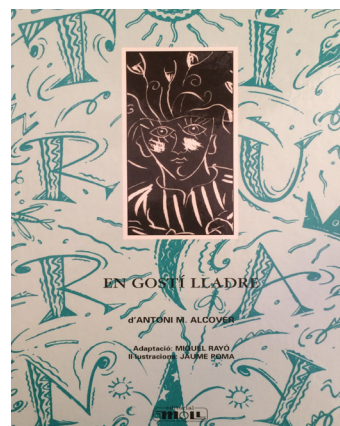
El final de la rondalla, emperò, és lleugerament diferent respecte de l'original. La solució darrera que hi troba el poble en l'adaptació és que tot el que troben en la cova dels gegants sigui pel rei per no haver de pagar ni impostos ni contribució fins que els diners se li acabin, però no menciona què se'n farà del que ja havia arreplegat Joana (Juanet), com a heroïna (heroi) per haver desmantellat els lladres i haver fet feliç a tota la comunitat; com s'especifica en l'original.

La geometria (tant en el fons com en els rostres dels personatges) és un dels fets característics del llibre. Es poden observar dos tipus de dibuixos diferents. Per una banda, s'han representat dibuixos a tinta i d'altra, alguns a tot color (opacs i plans). S'ha aconseguit crear atmosferes surrealistes amb els personatges.

1.3.4. *En Gostí Lladre*

Característiques

Data: 2004
Títol: *En Gostí lladre*
Volum: III
Adaptació: Miquel Rayó
Il·lustracions: Jaume Poma
Editorial: Editorial Moll
Col·lecció: «Tirurany», 4
Coordinadors: Caterina Valriu
Col·laboradors: Consell de Mallorca
Material: Llibre
Tipus: Contarelles (ATU 1525D)

Font

En Gostí lladre és una adaptació d'una de les rondalles que apareixen en el tom II de les *Rondaies Mallorquines d'En Jordi des Racó*. Aquesta rondalla no apareix en l'*Aplec de Rondaies Mallorquines d'En Jordi des Racó* redactat per Josep A. Grimalt i Jaume Guiscafrè —també conegut com a edició crítica— degut a pertànyer a la categoria «contarelles» —encara no editada—, per la qual cosa no tenim cap informació adicional.

Anàlisi

En Gostí és un nin rebel que es troba en edat de creixement. Des de ben petit ha tengut problemes per ser molt polissó i per anar sempre en contra d'allò que els seus pares i la gent de bones idees li ensenyaven. Abans de la mort del pare, aquest havia decidit escriure un testament en el qual quedava patent que deixava uns diners per pagar els estudis del seu fill Gostinet. En aquest, emperò, no puntualitzava les condicions d'aquests estudis. És per aquest motiu, doncs, que en Gostí es pren pel peu de la lletra les paraules del seu pare i decideix que la seva vocació és ser lladre i no misser, metge, fuster, etc., com pretenia la seva mare. La mare, davant aquesta situació, gairebé es mor d'un ensurt. Més tard, tot i estar poc convençuda de poder fer canviar d'opinió a en Gostí, anirà a veure el seu cunyat perquè l'ajudi. El cunyat, llavors, l'encomanarà anar a trobar els lladres del Bec de Ferrutx —com havia demanat anteriorment en Gostí— amb el propòsit de fer que en Gostí canviés d'opinió un cop haver viscut l'experiència de ser lladre. Passat el temps i en haver deixat tres cops consecutius en Massot —un artanenc forçut i temut— amb les mans buides, és a dir, havent-li pres de les mans tres anyells que aquest havia comprat a un pastor per a les noces de la seva filla, en Gostí s'adonà que tot quant feia no tenia recompensa, atès que el capità d'aquella companyia de lladres del Bec de Ferrutx no li deixà tastar ni una cullerada d'aquest sopar que van fer amb el primer anyell robat; cosa que el va fer enfollir de tal manera que va decidir tornar a Artà aquella mateixa nit. Havent après la lliçó, mai més no es tornà a separar de la seva mare i fou un home de bé tota la vida.

En l'adaptació, val a dir, no apareixen els maltractaments que sofreix en Gostí durant la infantesa per part dels mestres d'escola i dels pares. Tot i això, sí que hi apareix la paraula 'pegar', per tant, no s'ha suprimit de manera total aquest mètode de càstig. En aquesta, podem trobar un tret a destacar que varia en funció de l'original: l'edat que es considera apta per a començar la feina és als setze anys en l'adaptació i als dotze al tom II de l'*Aplec*, editat l'any 1979.

El fet més característic, i alhora més atractiu, de l'obra és l'ús de la tècnica xinesa i de lleixiu. El color grogós dels dibuixos és aleatori perquè no és elecció de l'artista sinó que és la reacció de la tinta amb el lleixiu. Els traços dels dibuixos no acaben d'estar tancats i genera un estil espontani i picassà. Pel que fa al quadern

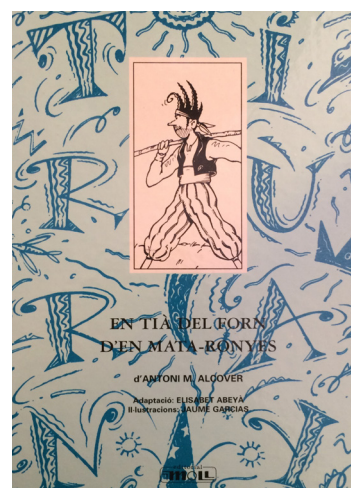
---

de làmines de la capsula pedagògica corresponent, els dibuixos s'han realitzat amb minuciositat pel detall i amb la tècnica més estesa per a aquest tipus de dibuixos: l'aquarel·la.

1.3.5. *En Tià del forn d'en Mata-ronyes*

Característiques

- Data:** 1997
Títol: *En Tià del forn d'en Mata-ronyes*
Volum: XI
Adaptació: Elisabet Abeyà
Il·lustracions: Jaume Garcias
Editorial: Editorial Moll
Col·lecció: «Tirurany», 5
Coordinadors: Caterina Valriu
Col·laboradors: Consell de Mallorca
Material: Llibre
Tipus: Meravelloses
 –Adversaris sobrenaturals (ATU 300 302)

Font

L'adaptació d'Elisabet Abeyà de la rondalla *En Tià d'es Forn d'En Mata-ronyes* recollida per Antoni M. Alcover, comparteix elements amb les rondalles dels apartats 1.2.1. *El nas de dos pams*, 1.2.10. *En Joanet cameta-curta i les tres capsetes* i 1.3.7. *L'amor de les tres taronges*; un rei que fa un edicte donant paraula que qui venci el gegant es casarà amb la seva filla, amb *En Joanet cameta-curta i les tres capsetes*; les tres fades que proporcionen tres objectes màgics, entre ells un que permet vèncer una guerra (corretja), amb *El nas de dos pams* i les casetes blanques amb la llumeta blava —característica de les rondalles d'Antoni M. Alcover— amb *L'amor de les tres taronges*. En tradició antiga trobam el mite de Perseu, que talla el cap a Medusa, «gràcies a un escut brillant, un cas que fa tornar invisible el qui el porta, unes botes alades i una espasa prodigiosa» (Grimalt i Guiscafrè, 1996: 187). Altrament, entre l'*Aplec*, versions que segueixen les mateixes versificacions: 'En Joanet de l'onso' i 'En Joanet i es set missatges'.

Anàlisi

Coincidint amb l'original del tom XI de les *Rondaies Mallorquines*, un gegant és el protagonista d'atemorir tot un poble menjant-se cada dia una jove. El poble, sabent que no podia combatre-ho i per fer-ho més fàcil, va decidir fer un sorteig per saber qui seria la jove diària que havia de sacrificar-se pel poble. Un dia, emperò, el rei va voler posar-hi solució fent un edicte: qui matés el gegant seria l'hereu de la corona i es casaria amb la seva filla. En Tià del forn d'en Mata-ronyes, en arribar-li la notícia, prengué camí i gràcies a que es trobà amb tres fades que l'hospedaren i li entregaren tres atributs, aconseguí arribar davant la porta de la casa del gegant. Aviat se'n sortí per saber que necessitava tres ous d'una colometa que es trobava dins una caixa de bronze al fons del mar que amb l'ajut de dos germans aconseguí i pogué matar el gegant, usant dos dels objectes que les fades li atorgaren; una carrasca i una barretina⁹. Després de saber que ja formava part d'aquella família reial, però, li declararen una guerra al rei i fou en Tià que amb la corretja —tercer objecte rebut de la tercera fada— i fent-se invisible amb la barretina, acabà amb l'exèrcit contrari i venç la guerra.

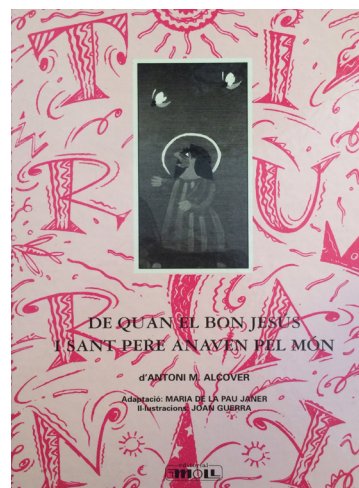
Es combinen dibuixos a tinta i d'altres a tot color i es crea una gamma d'opacs i plans que, acompanyada amb l'estil característic de l'il·lustradora, crea una atmosfera surrealista de personatges amb unes característiques molt evidents.

9 Apareix un fals heroi que en avenir-se de la notícia de la mort del gegant, acudirà al lloc on es troba el cos i li tallarà el cap per fer-se passar per l'heroi, casar-se amb la filla i ser el futur hereu de la corona. Finalment, es resol que el cap del gegant no serveix com a prova perquè en Tià es treurà de la butxaca la llengua que li faltava a aquella carota, deixant clar que el vertader heroi era ell.

1.3.6. De quan el Bon Jesús i Sant Pere anaven pel món

Característiques

Data: 1997
Títol: *De quan el bon Jesús i Sant Pere anaven pel món*
Volum: V, XXI, XIX
Adaptació: Maria de la Pau Janer
Il·lustracions: Joan Guerra
Editorial: Editorial Moll
Col·lecció: «Tirurany», 6
Coordinadors: Caterina Valriu
Col·laboradors: Consell de Mallorca
Material: Llibre
Tipus: ATU 774P, C-00210 i ATU 791

Font

L'adaptació de Maria de la Pau Janer parteix de tres títols diferents de les *Rondaies Mallorquines d'En Jordi d'es Racó*: 'Ets aglans, ses carabasses i sant Pere' (vol. V), 'Un pas que li succeí a Sant Pere amb el Bon Jesús i ets altres apòstols' (vol. XXI) i 'Es pas des jeure davant i es jeure darrere' (XIX). Val a dir que les rondalles protagonitzades per sant Pere i el Bon Jesús són presents en altres rondallaris europeus. Aquests dos personatges tendran, sovint, els rols assignats: el Bon Jesús serà el referent de la pau, el seny i la paciència, característiques amb les quals no comptarà sant Pere; personatge antagònic que va pel món essent ingenu, tossut i, fins i tot, mesquí.

Anàlisi

De quan anaven pel món, el Bon Jesús i Sant Pere, es trobaven davant situacions que havien de resoldre. Aquestes, emperò, les acabava solucionant el Bon Jesús —de vegades fent un ús poc humil dels seus poders— perquè sant Pere era el causant de capgirar les coses en un sentit negatiu, així doncs, cada resposta positiva del Bon Jesús resulta un aprenentatge pel sant que el seguia¹¹. Totes les decisions i els fets de sant Pere com: fer canviar l'ordre natural de les coses (que les carabasses creixessin en els alzinars i les glans en les carabasseres¹²); agafar una pedra minúscula per no fatigar-se pujant una muntanya quan el Bon Jesús els hi encomana als apòstols —per després convertir-la en pa (vol. XXI); agafar una pedra més gran que la seva persona, pujar la mateixa muntanya que abans pensant que seria per convertir-la en pa però resultar que només el Bon Jesús l'encomanava per assegurar i escoltar les seves pregàries (vol. XXI) i, finalment, no deixar

10 Des de la Universitat Rovira i Virgili s'ha catalogat amb C- aquelles rondalles esteses en territoris de parla catalana, distingint, així, que no trobam versions en altres països.

11 No debades, Antoni M. Alcover, no anava a presentar una rondalla de caràcter burlesc en la qual el motiu fos capgirar l'ordre del món perfecte, entès com el de la Creació de Déu, si no fos perquè, al cap i a la fi, tot torna al seu lloc; amb la moral que el món s'ha de respectar així com Déu l'ha creat. Així, les rondalles en les quals apareix el Bon Jesús i sant Pere s'han inclòs fora del tipus «rondalles religioses» perquè ell mateix va publicar-les en l'anomenada: 'Ecos de la vida de Jesús, Maria i Josep'.

12 El mateix sentit moral el podem trobar a la fable de La Fontaine: 'Le gland et la citrouille'. En aquest cas només hi ha un judici previ, no s'arriba a la intervenció divina. La moralitat és, doncs, que les carabasses pesen més que els glans, per això, si cauen d'un alzinar poden fer mal a algú.

agafar el son al padrí amb el qual hagueren de passar una nit en una possessió que trobaren pel camí amb el to alt amb el qual repetia els parenostres¹³ (vol. XIX), el porten a prendre consciència que ha de regir-se a la paraula del «Mestre» i no desafiar l'ordre natural de les coses.

D'entre les il·lustracions d'aquests llibre, no hi ha volums ni tampoc perspectiva. És curiós que la il·lustradora faci una tria una mica arbitrària entre els dibuixos en blanc i negre i els de color. La tècnica és l'acrílic, amb la qual representa els animals de manera poc realista però sí figurativa, atès que queden molt marcades les pinzellades, cosa que el fa semblar més pictòric i prerenaixentista, gairebé acostant-se a l'estil dels retaules.

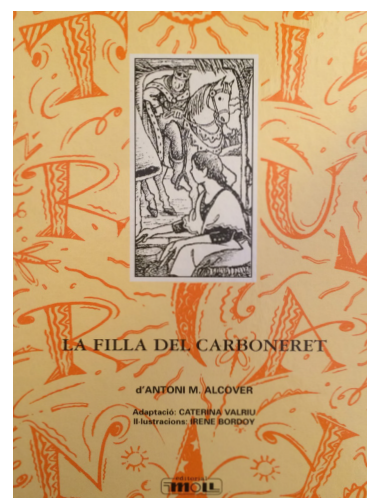
13 Val a dir que a les versions, la cosa que canvia és el motiu de les garrotades (pot ésser perquè sant Pere ronqui) i qui les rep —tot i que sol ésser sant Pere ambdós cops.

1.3.7. La filla del carboneret

Característiques

Data: 1998
Títol: *La filla del carboneret*
Volum: I
Adaptació: Caterina Valriu
Il·lustracions: Irene Bordoy
Editorial: Editorial Moll
Col·lecció: «Tirurany», 7
Coordinadors: Caterina Valriu
Col·laboradors: Consell de Mallorca
Material: Llibre
Tipus: D'enginy (ATU 921 875)

Font

La filla del carboneret és el títol que correspon a 'Sa fia d'es carboneret', títol que Antoni M. Alcover posà a la narració que es troba en el tom primer de l'*Aplec de Rondalles Mallorquines d'En Jordi d'es Racó*. La narració de Caterina Valriu, l'adaptadora, manté el to faceciós i novel·lesc de l'original. Coneixem un antecedent d'una rondalla nòrdica 'Saga de Ragnar Lodbrok' i una altra versió posterior inspirada en la rondalla 'Die Kluge Frau' (Història del rei i la dama llesta) que s'adaptà per a l'òpera com 'Die Geschichte von dem König und der klugen Frau' (Història del rei i la dama llesta). A Itàlia trobam 'La contadina furba' i en territori de parla catalana 'La filla del carboner' d'Amades (Grimalt i Guiscafrè, 2017: 87).

Anàlisi

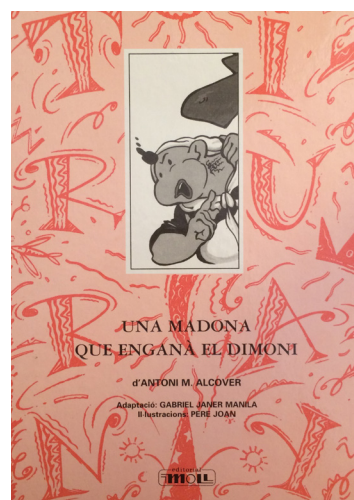
Un rei que queda foll de la filla d'un carboner que viu en una barraca. Un dia aquest rei s'hi acostà i li comença a fer preguntes. La filla del carboner, na Catalineta, li va respondre les preguntes dient tota la veritat però d'una manera que deixà confús el rei. Per això, fou ell qui començà un joc d'impossibles per tal de confondre-la; si no ho feia s'haurien de casar. El rei li comanava, a través del carboner, que fes coses com: covar ous batuts, filar i cosir pecetes de roba de la mida d'una ungla i omplir de rialles un paner. Na Catalineta, però, tenia resposta per totes aquestes coses i a través del seu pare li comanava al rei coses com: sembrar farina perquè faci civada i fer un bres amb encenalls ben menuts; no en va fer falta una altra perquè la resposta a la tercera prova la resolgué portant-li un paner ple d'aucellons que de tantes malifetes que feren, esclataren els riures de tots els convidats. Havia d'arribar al palau vestida però sense vestir, ni per dins del camí ni per fora, ni a peu ni colcant, i ho féu. Com? Vestida de filats i sobre d'un boc salvatge que entrava dins i fora del camí, tomant-la cada dos per tres. I com paraula de rei no menteix mai, es casaren perquè la darrera prova era superada. Na Catalineta, emperò, no era lliure de fer i desfer en aquell palau, atès que el rei va posar-li la condició de no donar consells a ningú; condició que es passà per alt i per la qual va veure's obligada a tornar a la barraca amb la seva família. Finalment, com amb la condició també venia inclosa portar-se'n una joia, na Catalineta va adormir el rei, se l'emportà a la barraca i quan despertà, li explicà que no havia trobat joia en tot el palau que li agradés més que ell. El rei, embadalit, ho acceptà i tornaren al palau per viure-hi feliçment i en concòrdia.

Les imatges es presenten emmarcades amb una línia rompuda, potser amb el propòsit d'imitar un gravat. Amb colors suaus respectant una mateixa gamma cromàtica que no contrasta gaire, és a dir, de colors amb una saturació i pigmentació baixa. Quant a l'estètica del llibre, s'entremesclen imatges amb color i d'altres en blanc i negre.

1.3.8. Una madona que enganà el dimoni

Característiques

Data: 1998
Títol: *Una madona que enganà el dimoni*
Volum: XIII
Adaptació: Gabriel Janer Manila
Il·lustracions: Pere Joan
Editorial: Editorial Moll
Col·lecció: «Tirurany», 8
Coordinadors: Caterina Valriu
Col·laboradors: Consell de Mallorca
Material: Llibre
Tipus: Del gegant beneit (ATU 1175)

Font

Una madona que enganà el dimoni és l'adaptació de Gabriel Janer Manila de la rondalla recollida per Antoni M. Alcover en les *Rondalles Mallorquines* i que es troba inserida en el tom XIII sota el mateix títol. D'entre els altres títols de la mateixa col·lecció, aquesta adaptació obté el número vuit.

Anàlisi

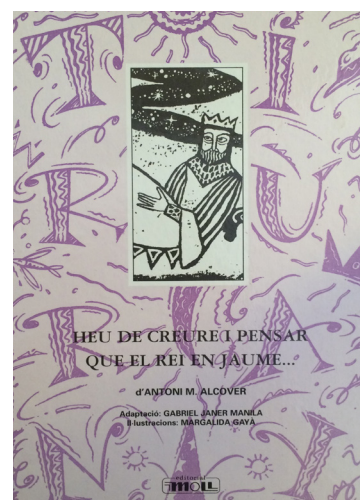
El fet de viure per sobre de les seves possibilitats, obligà a l'amo d'una finca a endeutar-se amb el dimoni, qui li oferí diners per poder acabar de pagar la finca i mà d'obra per millorar-la fent les tasques que fessin falta a canvi de l'ànima de l'amo, qui sense pensar-s'ho dos cops, la hi va gairebé regalar. Així, cada dia a mitjanit, compareixien uns dimonis que arriben amb unes ganes de treballar mai vistes. Gràcies a la seva rapidesa i eficàcia, doncs, en un vist i no vist, la terra de l'amo havia quedat al seu gust; amb ametlers, figueres, albercoquers, oliveres, garrovers, etc. Feta la barrina, el dimoni anà a cerca l'amo per dir-li que quan aquells arbres fessin els primers fruits, el dimoni aniria a cercar la seva ànima. Passat el temps, angoixat de tot, l'amo confessà a la madona el pacte que havia fet amb el dimoni i ella, convençuda, li digué que ella se'n sortiria i que havia de dir al dimoni que era amb ella que havia de parlar-ne. Així, la madona va fer al dimoni extreure-li uns pels del coll que eren impossibles i, fracassant ell i el seu estol, l'amo i la madona seguiren el seu camí sense dimonis ni dimonions.

La geometria, tant en el text com en el rostre dels personatges, llueix en aquest llibre. Tot i que hi ha dibuixos a tinta i d'altres a tot color, la figura dels dimonis hi destaca. Aquests són tots diferents i, en general, fan l'aspecte de dimonis simpàtics. L'estil d'acrílic i tinta crea atmosferes surrealistes de personatges amb unes característiques molt evidents. La composició és d'una pàgina de text i una pàgina de dibuix.

1.3.9. *Heu de creure i pensar que el rei En Jaume...*

Característiques

Data: 1998
Títol: *Heu de creure i pensar que el rei En Jaume...*
Volum: V
Adaptació: Gabriel Janer Manila
Il·lustracions: Margalida Gayà
Editorial: Editorial Moll
Col·lecció: «Tirurany», 9
Coordinadors: Caterina Valriu
Col·laboradors: Consell de Mallorca
Material: Llibre
Tipus: -

Font

Aquesta adaptació de Gabriel Janer Manila és la unificació d'un conjunt de llegendes generades entorn de la figura del nostre personatge èpic per excel·lència, el rei En Jaume o Jaume I, les quals apareixen en el tom v de les *Rondaies Mallorquines d'En Jordi des Racó*; no identificades quant a tipus per la catalogació en línia de les rondalles catalanes (RondCat). És una nova escriptura que pretén introduir el personatge del rei En Jaume als més petits, amb la màgia de les llegendes i amb el reforç del que diuen els llibres d'història. Així, Gabriel Janer Manila usarà, en el mateix ordre, les següents llegendes classificades per Antoni M. Alcover sota títol 'El Rei En Jaume dins la vida del poble mallorquí': 'La primera proesa del Rei En Jaume'; 'Sa primera missa en el Pantaleu'; 'Una àguila i el Rei En Jaume'; 'Sa pedra sagrada'; 'S'avenc d'En Corbera'; 'Sa llegenda des cavall del Rei En Jaume'; 'Ses potades des cavall del Rei En Jaume'; 'Ses Muntanyes des Tresor'; 'Lo que va succeir com el Rei En Jaume estava a ses portes de la mort' i, finalment, 'Es puig de ses bruixes i el Rei En Jaume.

Anàlisi

És la història creada a partir d'un conjunt de llegendes que narren episodis d'un personatge real, cabdal per la societat mallorquina. Des del seu naixement desitjat, s'expliquen els esdeveniments que han fet història i que han marcat la nostra geografia: la constant lluita de les tropes mallorquines, amb el rei En Jaume al capdavant —era dels pocs reis que sempre lluitava en totes les batalles, a primera línia de combat— sempre acompanyat pel seu estimat cavall, durant la conquesta de Mallorca. Així, de manera resumida i molt més visual que amb paraules, es confecciona un corpus infantil, que a través d'un llibre il·lustrat, pot servir d'eina en l'ensenyament no reglat.

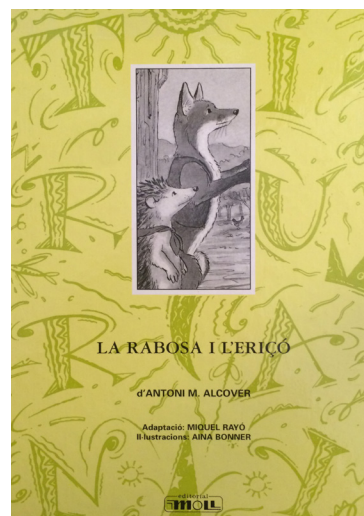
Antoni M. Alcover va anotar en les *Rondaies Mallorquines* els topònims Sant Telm i Son Servera i, val a dir, a l'adaptació es respecta el primer com a Sant Telm i no Sant Elm —com és avui dia— però se'n descuida el segon, Son Servera apareix com a Son Cervera.

El fet més cridaner del llibre és l'estil arcaic i hieràtic (sense mobilitat en les imatges) que s'hi representa; amb l'ús de pintures de retaules (sense tridimensional, amb espais ben definits per plans, sense perspectiva...) i la mescla de tècniques (estampació sobretot). Els dibuixos són molt narratius, sembla que expliquen el que passa a dos plànols diferents: la imatge en gran i un petit mosaic decoratiu a la part superior o inferior del dibuix. Els colors són totalment plans, alguns molt apagats i els altres molt vius. En general, la composició de la pàgina és senzilla; en una pàgina hi ha text i en l'altra pàgina de dibuix.

1.3.10. *La rabosa i l'erició*

Característiques

Data: 1999
Títol: *La rabosa i l'erició*
Volum: XXI
Adaptació: Miquel Rayó
Il·lustracions: Aina Bonner
Editorial: Editorial Moll
Col·lecció: «Tirurany», 10
Coordinadors: Caterina Valriu
Col·laboradors: Consell de Mallorca
Material: Llibre
Tipus: D'animals
 –Animals salvatges (ATU 15 275C)

Font

La rabosa i l'erició, rondalla adaptada de 'Sa rabosa i s'erició' d'Antoni M. Alcover, és un tipus de rondalla que l'estudiós Oskar Dähnhardt hagués inclòs dins el cicle de les rondalles protagonitzades per animals que es reten en una cursa. La història ens recorda al famós conte de 'Le Lièvre et la Tortue' (La llebre i la tortuga) de Jean de la Fontaine, provinent de la tradició isòpica (Grimalt i Guiscafrè, 1996: 74)

Anàlisi

La rabosa i l'erició troben feina, una madona els ofereix tallar-li els cards del seu camp a canvi de quinze lliures i una gerra de mel que els hi dona per avançat. L'adaptació presenta aquest personatge que no apareix en la rondalla recollida per Antoni M. Alcover. En el cas de 'Sa rabosa i s'erició', doncs, no és una madona que els hi dona la mel sinó un home que els hi bescanvià la mel per una escarada per tallar cards. Després qui els paga el jornal és un altre que no apareix com a personatge explícit, però es suposa que tenen un acord amb algú que no apareix. La resta de la rondalla segueix el mateix transcurs, és a dir, rabosa i erició —més aviat erició i rabosa— acorden deixar la mel estotjada fins acabar la feina; feina que únicament farà l'erició perquè, per un motiu o altre, la rabosa sempre tindrà una bona excusa per no fer-ne. El primer pic fou perquè deia que havia d'anar a fer el fillol de la Comencelis, el segon perquè l'havien convidada a les noces de la Mitgelis i la darrera fou que havia d'anar a l'enterrament de n'Acabelis, perquè si no hi anava, no la perdonarien mai. Així, quan la rabosa aconseguia desfer-se de tallar cards, anava allà on havien deixat la mel i en menjava fins que se'n quedava tipa, després sempre tenia una estona per la migdiada. En haver acabat, l'erició, tota la feina del camp, ambdós aniran allà on havien deixat la mel i es trobaran amb el pot buit. La rabosa, davant aquesta situació, va optar per culpar l'erició. Finalment, van decidir que abans de culpar-se mútuament havien de fer una prova: posar-se amb la panxa mirant al Sol perquè així qui s'hagués menjat la mel tendria la panxa brillant. Així, en adormir-se l'erició de la càrrega que havia agafat durant quatre dies consecutius, la rabosa li aboca la poca mel que quedava damunt la panxa. No va ser la prova definitiva, atès que l'erició li proposà la darrera: una cursa. Cridà tota la família d'ericons i, amagats des del començament fins al final de la cursa, la guanyà i va cobrar les quinze lliures que repartí amb la seva família.

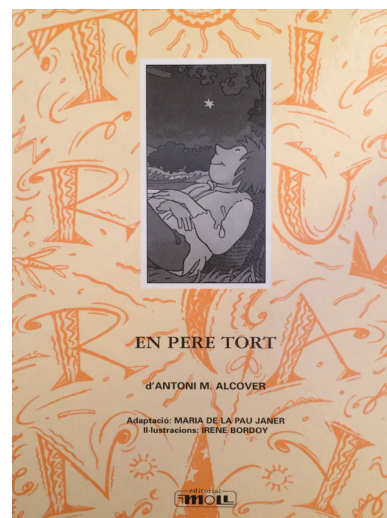
Amb un estil clàssic i figuratiu els personatges són dibuixats d'una manera que aparenten ser innocents i tendres. S'aposta per un èmfasi accentuat dels animals i les bèsties. La tècnica utilitzada és de tinta en ploma i aquarel·la. Pel que fa als colors són diluïts; fa les ombres amb trames (fent ratlles).

1.2.11. *En Pere tort*

Característiques

Data: 1999
Títol: *En Pere tort*
Volum: XVI
Adaptació: Maria de la Pau Janer
Il·lustracions: Irene Bordoy
Editorial: Editorial Moll
Col·lecció: «Tirurany»
Coordinadors: Caterina Valriu
Col·laboradors: Consell de Mallorca
Material: Llibre
Tipus: Humanes

–L'heroi es casa amb la princesa (ATU 851)

Font

L'adaptació de Maria de la Pau Janer parteix de la rondalla 'En Pere tort' de les *Rondaies Mallorquines* d'Antoni M. Alcover, inclosa en el tom XVI. Veiem, doncs, que es respecta el títol original. Altrament, el tema pertany a la literatura de l'absurd i el relat s'assembla en determinats trets a dues de les rondalles del mateix *Aplec*: 'Mestre Nadal de sa placeta dels Socors' i 'Es mig poll'. S'hi assemblen 'Es conte d'En Pere Tort', 'L'endevinalla' d'Amades, 'Acertijo' d'Espinosa i 'Il figlio del mercante di Milano' de Calvino (Grimalt i Guiscafrè: 2017: 31).

Anàlisi

Tracta d'un rei que tenia una filla tan llesta que ningú no aconseguia posar-la a prova i que aquesta no aconseguís resoldre qualsevol enigma. Tenia respostes per tot. Un dia, emperò, el rei decidí fer un edicte: aquell que aparegués davant el rei amb una endevinalla que la filla no sabés resoldre, es casaria amb ella, altrament, si la filla la responia correctament, se li tallarien les orelles amb unes tisores. Dit això, foren molts els qui quedaren sense orelles. Només un home aconseguí l'endevinalla que deixà la filla del rei tan pensativa que s'arribà a acubar de l'angoixa de no saber la resposta i d'haver d'assumir la paraula del seu pare. Aquell home nomia Pere i dedicà un discurs ben explícit i desbaratat de com havia quedat tort d'un ull. El coneixien com en Pere tort i aquest era el motiu pel qual ni la filla ni els reis el volien com a nou membre de la corona. En haver contat aquest la seva història, emperò, el veren amb uns altres ulls i, encara que no podien triar altra sentència, l'acceptaren i es dugueren a terme les noces promeses.

L'adaptació conta la història així com l'original, sintetitzant els episodis més significatius.

Aquesta va acompanyat d'unes il·lustracions en les quals destaquen els colors marrons, verds i liles. Irene Bordoy aconsegueix uns degradats ben integrats que formen part d'un tot animat però també figuratiu en la manipulació de la imatge digital. Les traces són senzilles. És, doncs, el color que, en aquests dibuixos, obté el rol prioritari perquè li dona el cos i la vida al conjunt.

1.3.12. *La jaia Gri*

Característiques

Data: 1999
Títol: *La jaia Gri*
Volum: IX
Adaptació: Maria Antònia Oliver
Il·lustracions: Jaume Garcias
Editorial: Editorial Moll
Col·lecció: «Tirurany», 12
Coordinadors: Caterina Valriu
Col·laboradors: Consell de Mallorca
Material: Llibre
Tipus: Coverbo (C-072)

Font

Aquesta adaptació de Maria Antònia Oliver parteix d'una rondalla escrita, 'Sa jaia Gri' del tom IX de les *Rondaies Mallorquines d'En Jordi des Racó*. És una nova escriptura que pretén arribar al públic més jove, respectant gairebé tota la història original però canviant, per contra, el final de la rondalla.

Anàlisi

La jaia Gri és una dona vella de Sant Llorenç des Cardassar que en rebre la notícia del casament de la seva filla Catalina se les enginya per aconseguir doblers i conseqüentment poder ajudar amb les despeses de la cerimònia. Així doncs, s'aprofitarà de la beneitura de dos caminants, l'hortolà de Son Mas i l'amo de Son Frau, que es dirigien cap a Ciutat amb la pretensió d'aconseguir diners com a canvi de dos ases carregats de mongetes. La rondalla de *La jaia Gri*¹⁴ es basa en l'engany d'aquesta a dos homes poc vius que van confiar en ella plenament fins a tres cops. Finalment, la jaia no aconsegueix dir-los més fal·làcies perquè l'amo i l'hortolà s'adonen dels seus enganys i, també, de llur estupidesa davant els fets.

Maria Antònia Oliver respecta aquests enganys però en canvia el final: 1) els hi diu —mentre s'embriegen de vi en un hostal— que portarà els ases cap a Ciutat perquè així ells puguin anar més lleugers fent camí i el que fa és vendre els ases i la somada de mongetes a uns mercaders que troba havent passat Xorriego; 2) davant la situació i en trobar-se l'amo i l'hortolà, els hi diu que els doblers que ha aconseguit per les bèsties i les mongetes els tenia un dentista que els hi guardava a casa seva però, els homes, en haver entès que el dentista no en sabia res d'aquells doblers i que la jaia només havia pujat per dir-li que uns homes volien que els hi arrabassessin uns queixals, es troben la jaia fora en un carro ple de mobles i quan comencen a maleir-la, ella li passa la pilota al dentista dient que els hi ha fet una malifeta i que s'han de dirigir tots tres al Tribunal de Mallorca perquè els tornin els doblers de les bèsties i les mongetes; 3) el Tribunal resulta que és la Diputació i que la jaia els presenta a amagades com a soldats voluntaris de l'Havana. És en aquest punt que la història canvia. A l'adaptació, quan els dos homes s'adonen d'on es troben, s'opta pel final següent: «I els dos

¹⁴ El títol original que apareix al tom IX de les *Rondaies Mallorquines d'En Jordi des Racó* és *Sa jaia Gri*. Com a la resta d'adaptacions de la Col·lecció Tirurany, tant al títol com a la resta del llibre, s'usa l'article literari abandonant, així, l'article salat. Motiu, aquest, que ens fa pensar que d'alguna manera es perd un grau d'oralitat i que aquesta col·lecció de rondalles s'assembla més a una col·lecció de contes basats en les rondalles replegades per Antoni M. Alcover, a causa del públic al qual van dirigides.

beneits se varen posar a plorar. I encara deuen plorar, allà a l'Havana, si les coses no han canviat, si encara són vius perquè no s'hagin mort, que deu ser el que s'ha esdevengut amb tant de temps com ha passat» (33). 'Sa jaia Gri', d'Alcover, en canvi, té un final més extens i la trama no s'acaba amb l'enviament dels dos homes a l'Havana sinó que continua amb el darrer engany, però aquest cop a un poble geperut (Es Geperut de sa Bufera) que passava pel seu davant quan l'hortolà i l'amo la van deixar fermada en el pinar de Son Sant Joan mentre ells s'asseguraven de recuperar tots els doblers. La jaia aconsegueix escapar, doncs, fent-li creure al pobre geperut que ella era fermada de bon grat en aquell arbre per corregir la seva gepa, així, el geperut va demanar-li si podien fer un canvi i ser ell qui quedés fermat per rectificar la seva postura. I camina que caminaràs, la jaia va tornar amb les mans buides al seu poble. En arribar-hi, després de passar tota la nit caminant, s'adonà que els doblers no els necessitava i la seva filla es casà amb aquell fadrí. El final d'Alcover diu: «I sa jaia Gri i l'amo de Son Frau i s'hortolà de Son Mas varen viure anys i més anys fins que es moriren. I al cel mos vegem tots plegats. Amèn».

Les il·lustracions creen atmosferes surrealistes amb un estil que destaca pels nassos.

1.4. Col·lecció «Rondalletes»

És una col·lecció compacta en el sentit de tenir un mateix il·lustrador i un mateix adaptador per dur a terme el projecte. Pere Pascual amb els dibuixos i Joan Bibiloni amb el text, formen el què serà una de les col·leccions que es van difondre més temps ençà; molts d'aquests materials s'usaren com a premis de concursos, es regalaven a les biblioteques, també a algunes escoltes, etc. És per aquest motiu que hi trobam el mateix fil estilístic en cada un dels llibres de la col·lecció. Per començar, totes les il·lustracions són digitals. A més, hi ha un joc de color entre el text narratiu i els diàlegs: negre o blanc pel text narratiu i marró o vermell pels diàlegs. També és important destacar la lletra capital de cada inici de pàgina. L'edició, a més, compta amb un breu diccionari i vocabulari de formes dialectals abans de la contraportada.

D'aquest conjunt de llibretons hem detectat determinats descuits respecte a incorreccions gramaticals com, per exemple, l'ús de «domés», en comptes de «només» que és com apareix escrit en l'original.

1.4.1. *L'amor de les tres taronges*

Característiques

- Data:** 2004
- Títol:** *L'amor de les tres taronges*
- Volum:** III
- Adaptació:** Joan Bibiloni
- Il·lustracions:** Pere Pascual
- Editorial:** Les Tres Taronges
- Col·lecció:** «Rondalletes»
- Coordinadors:** Satie Produccions Audiovisuals
- Col·laboradors:** Govern Balear
- Material:** llibretó
- Tipus:** Meravelloses
  - Espòs/a sobrenatural o encantat (ATU 408)

Font

L'amor de les tres taronges és una rondalla que ha circulat molt per les escoles i, per això i altres factors, és una de les més populars a l'illa. La primera versió que trobam de la història és de l'any 1636 a *Il Pentamerone* de Basile sota el títol 'I tre cedri'. Més tard, Carlo Gozzi, portà la seva versió 'L'amore delle tre melarance' als escenaris (1761). Avui dia, aquesta rondalla és coneguda internacionalment per l'adaptació a l'òpera de Sergej Prokofiev. Antoni M. Alcover la versionà en 'L'amor de les tres taronges', rondalla que trobarem en el tom III de *l'Aplec* (Grimalt i Guiscafrè, 1998: 331)

Anàlisi

El relat d'Antoni M. Alcover narra la història d'un nen que va quedar sotmès a un encanteri d'una jaia. Havia d'anar a cercar *l'amor de les tres taronges* en complir X anys. Un dia sentí que no era el mateix, per això mateixa, decidí anar-lo a cercar, costés el que costés. De camí, topa tres cops amb unes fumetes blaves que l'acostaren a tres cases blanques; en aquestes hi havia una dona i un gegant. Els tres cops es produeix la mateixa estructura encadenada: en Joanet demana per l'amor de les tres taronges a la dona; la dona li demana al gegant, l'espòs, però aquest no li vol contar perquè considera les dones tafaneres; la dona li treurà pegant-li un ensurt mentre dorm i en Joanet tindrà una pista per arribar fins una jaia que li donarà tres

objectes màgics¹⁵ que l'ajudaran amb els enigmes i els conflictes del camí, ja que per arribar-hi era necessari passar per un camp de formigues, un altre d'animals ferotges, un amb una serp de set caps, arribar a una murada de setanta pams amb una porta de bronze que s'obri i es tanca a la velocitat de la llum i aconseguir travessar-la atenent a la protecció de set gegants de dia i set de nit que enganen amb els ulls clucs quan estan desperts i mig oberts quan descansen.

La rondalla es diferencia de l'original en el final, atès que en l'adaptació la història finalitza quan en Bernadet obri la primera taronja per beure'n el suc. Quan d'aquesta taronja apareix una fadrineta tan garrida com mai se n'havia vista cap, en Joanet reconeix l'*amor de les tres taronges* i es casarà amb ella. En l'original recollida per Antoni M. Alcover, emperò, no és fins que en Bernadet obri la tercera taronja que troba l'*amor de les tres taronges*, ja que fins que no s'assegura que té un pou al costat no fa cap pas en fals; ja havia perdut dues fadrinetes per no tenir aigua. A continuació, el príncep deixa la fadrineta al costat d'aquell pou per anar a cercar la cort i traslladar-la al palau reial per celebrar les noces promeses i li dona un anell d'or i diamants. Lluny d'en Joanet, la jove s'enfila a la branca d'un arbre i, mentrestant, una criada d'una fornera s'acosta al pou. Aquesta darrera, pensant que la imatge de la fadrineta enfilada és el seu reflex, creurà que de bella que és no pot tornar a fer de criada de ningú. Així romprà les gerres d'aigua dues vegades, ja que la tercera no les podrà rompre perquè eren d'un altre material. Així, en veure la criada enfadada, la fadrineta baixarà de l'arbre i en veure, l'altra, que aquell rostre de l'aigua no era el seu reflex sinó el de la donzella li vengué una gelosia mai vista, tanta que se les enginyà per tornar la fadrineta un colom clavant-li una agulla al clotell. La criada li agafarà l'anell perquè el príncep no en tengués dubte que era ella i partiren tots cap al palau reial. No obstant, la colometa arribà al palau durant l'acte de noces i aconseguí que el príncep, admirat per la seva bellesa, li veiés l'agulla. El Bernadet la hi lleva i la colometa torna la fadrineta de l'*amor de les tres taronges*. Així, en Bernadet i la donzella es casaren com s'havien promès i la criada fou expulsada del palau fermada a la coa d'uns cavalls.

El personatge del gegant s'assembla al gegant de la rondalla d'"En Pere Gri", les paraules que emet també són símils: «-Sent olor a carn humana!».

---

15 Blat per a les formigues, ovelles i anyells per als animals ferotges, set gerres de llet per a la serp de set caps i saïm per a les portes. Li dona també altres tres objectes per a la tornada: rodetes de foc...

1.4.2. *En Gostí Lladre*

Característiques

Data: 2005

Títol: *En Gostí Lladre*

Volum: II

Adaptació: Joan Bibiloni

Il·lustracions: Pere Pascual

Editorial: Les Tres Taronges

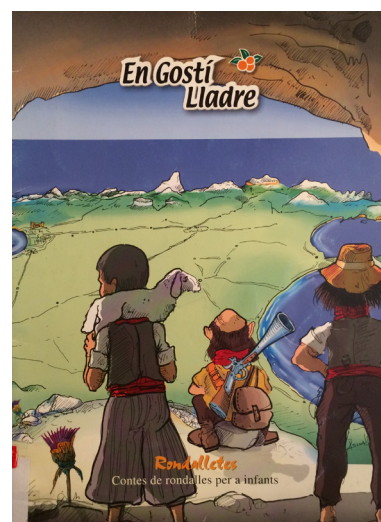
Col·lecció: «Rondalletes»

Coordinadors: Satie Produccions Audiovisuais

Col·laboradors: Govern Balear

Material: llibretó

Tipus: Coverbo (ATU 1525D)

Font

Vegeu apartat 1.3.4. *En Gostí lladre*.

Anàlisi

La diferència que hi ha entre aquesta adaptació i la de la col·lecció «Tirurany» és que en aquest cas sí que hi apareixen els episodis de violència. Respecte de l'original de l'*Aplec*, com en els altres casos, s'explica el mateix però d'una altra manera. No és, doncs, una rèplica de la rondalla d'Antoni M. Alcover, sinó una adaptació amb un estil marcat per l'adaptador: afegint frases fetes, expressions dialectals, etc.

1.4.3. *Es ca d'en Bua i es moix d'en Pejuli*

Característiques

Data: 2005
Títol: *Es ca d'en Bua i es moix d'en Pejuli*
Volum: I
Adaptació: Joan Bibiloni
Il·lustracions: Pere Pascual
Editorial: Les Tres Taronges
Col·lecció: «Rondalletes»
Coordinadors: Satie Produccions Audiovisuais
Col·laboradors: Govern Balear
Material: llibretó
Tipus: D'animals
 –Animals salvatges i animals domèstics (ATU 130)

Font

Es ca d'En Bua i es moix d'En Pejuli és una rondalla de l'Aplec d'Alcover. Sembla que la versió d'Antoni M. Alcover no té cap variant pel que fa al viatge que emprenen els animals protagonistes (Grimalt i Guiscafrè, 1996: 129).

Anàlisi

Un xot i un gall fan d'homes bons, és a dir, de testimonis; el xot del moix d'en Pejuli i el gall del ca d'en Bua. Caminen de Son Servera a Manacor amb el propòsit d'arribar als tribunals, atès que pel camí ca i moix es troben amb un conill que es volen fer seu. Com no es posen d'acord de cap manera, decideixen anar a Manacor perquè un altre dicti sentència. Pel camí, cansat el gall de tantes passes, s'aturen a Can Vicens on hi havia un grup de lladres que feien parts d'un botí. Davant la situació, els animalons prenen consciència que poden guanyar més del que es pensaven amb aquell viatge i decideixen entrar. El xot ho fa cridant que és el rei i immediatament els lladres, *cametes me valguen*, surten de la casa. Un cop a dins, tornen sentir algú que s'acosta; era un lladre que hi tornava. Els animals, units, i amb l'ajut de la foscor, entre mossegades i rapinyades, deixaren l'home estès al terra. Poc després, havent partit els lladres, tornen d'on venien amb les mans plenes.

En l'adaptació, no es destaca que és perquè el gall no vol seguir caminant en la foscor que s'aturen a Can Vicens; sembla que és una decisió conjunta. No obstant, sí que és té molt d'esment en emetre el so dels animals quan s'expressen.

En aquesta rondalla, a diferència d'alguna de les altres de la mateixa col·lecció, s'inclouen bafarades; connectant dibuix amb text.

1.4.4. *Es ciurons que tornaren minyons*

Característiques

Data: 2004

Títol: *Es ciurons que tornaren minyons*

Volum: XXIII

Text: Joan Bibiloni

Il·lustracions: Pere Pascual

Editorial: Les Tres Taronges

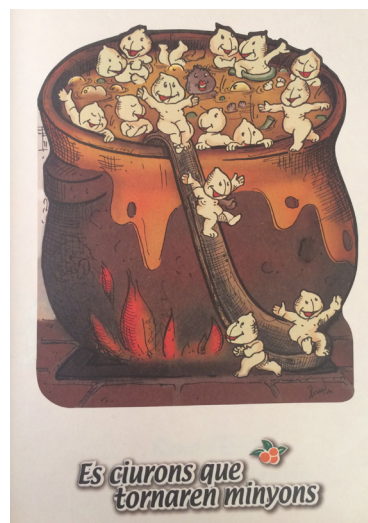
Col·lecció: «Rondalletes»

Coordinadors: Satié Produccions Audiovisuals

Col·laboradors: Govern Balear

Material: Llibretó

Tipus: Meravelloses (ATU 700)

Font

Es ciurons que tornaren minyons és l'adaptació d'una rondalla recollida i inserida per Antoni M. Alcover al tom IV de *l'Aplec* sota el mateix títol. El començament de la història ens recorda a la rondalla d'*En Toni Garriguel·lo* —també inclosa en aquesta col·lecció—, tot i que després s'hi distancia.

Anàlisi

Uns ciurons que no volen coure és el motiu pel qual una dona, amb les seves paraules, convertirà uns ciurons en minyons. En haver-ho fet i en veure tots aquells minyons botant i trescant, la dona començà a repartir granerades a tots els minyons que tenia pel davant, fent-los botar fins al cel. N'hi va haver un, emperò, que va amagar-se i que sortí quan ja havien desaparegut tots els altres minyons que eren com ciurons. La mare en sentir-lo atemorit, va venir-li un petit sentiment de culpabilitat pel que havia fet i decidí tractar bé aquell minyó com un ciuró. Així, li comanà que es presentés al seu pare i que li portés el dinar a la terra on llaurava. El pare, sorprès de tot, l'accepta com a fill, dinen i en un descuit el minyó com un ciuró és engolit per un bou. Finalment, aconsegueix sortir entre els excrements de la bèstia i caure en la senalla que el pare li havia preparat. Ambdós textos, tant l'adaptació com l'original, parlen del mateix. L'única cosa que varia són les dues cançons¹⁶ que apareixen en la rondalla de *l'Aplec*, ja que en l'adaptació només n'apareix una, segurament la més entenedora.

16 «—Si som petit, som ardit, / i així poca roba me basta; / ses talladures d'un sastre, / basten per fer-me un vestit» i «—Mu mare, casar, casar! / Que es partits no vénen sempre! / Com s'escudella és calenta, / no la deixeu refredar». La primera és la cançó que apareix en l'adaptació de Joan Bibiloni.

1.4.5. Sa rondalla d'en Vit

Característiques

Data: 2005
Títol: *Sa rondalla d'en Vit*
Volum: XXI
Adaptació: Joan Bibiloni
Il·lustracions: Pere Pascual
Editorial: Les Tres Taronges
Col·lecció: «Rondalletes»
Coordinadors: Satie Produccions Audiovisuals
Col·laboradors: Govern Balear
Material: Llibretó
Tipus: Formulística (ATU 2030)

Font

Sa rondaia d'En Vit correspon a una rondalla recollida per Antoni M. Alcover que podem trobar en el tom vint-i-u de les *Rondaies Mallorquines d'En Jordi d'es Racó*.

Anàlisi

Els protagonistes de la rondalla són Vit i Catalineta, però no es trobem sols. En aquesta adaptació, hi ha canvis en les respostes de les coses i els animals als quals na Catalineta acudeix per resoldre el problema d'en Vit que no vol aixecar-se del llit per anar a escola, així com havia dictat la seva mare. Com en Vit no s'aixeca, na Catalineta acut a la vergueta perquè el tupi, després al foc perquè cremi la vergueta que no vol tupar en Vit, seguidament l'aigua perquè apagui el foc, el bou perquè es begui l'aigua per no voler apagar el foc, la trava perquè no vol travar el bou, la rata perquè no vol rosegar la trava i, finalment, el moix que romprà la cadena i farà que torni a la inversa fins a arribar a en Vit que arribarà a aixecar-se. Així, el moix en acceptar el que li diu na Catalina i en sentir-ho la rata, aquesta es dirigeix a la trava, la trava on hi ha el bou, el bou en veure-la s'envà a beure l'aigua, l'aigua en veure venir el bou ràpidament va a apagar el foc, el foc en veure's més fluix que el caliu cap a la vergueta i aquesta darrera a fer que en Vit s'aixequi del llit.

1.4.6. Sa titina i sa geneta

Característiques

Data: 2005
Títol: *Sa titina i sa geneta*
Volum: IV
Adaptació: Joan Bibiloni
Il·lustracions: Pere Pascual
Editorial: Les Tres Taronges
Col·lecció: «Rondalletes»
Coordinadors: Satie Produccions Audiovisuals
Col·laboradors: Govern Balear
Material: Llibretó
Tipus: D'animals – Animals salvatges (ATU -)

Font

Sa titina i sa geneta correspon a una rondalla recollida per Antoni M. Alcover que podem trobar en el tom IV de les *Rondaies Mallorquines d'En Jordi d'es Racó*. Remet a unes il·lustracions de personatges d'un passat llunyà, concretament, del segle XII; la guineu Renart i el llop Ysengrin (Grimalt i Guiscafrè, 1996: 79).

Anàlisi

L'adaptació de les «Rondalletes» segueix el fil conductor de la rondalla recollida per Antoni M. Alcover, sense afegitons ni omissions. Es conta la història d'una titina que es trobava relaxada quan una geneta la va envestir per menjar-se-la. La titina, pecant de tot menys de vivesa, li oferí peix fins que es cansés de menjar-ne. Així, cità la geneta l'endemà per enganyar en Quemunyes —el peixater de Manacor—, mentre la geneta es menjava tot el peix que duia al carro. Així va ser i la geneta va quedar ben tipa de peix. La titina, emperò, sabent bé el que feia, va tornar cità l'endemà la geneta per oferir-li bona carn. Acceptant aquesta, tot sabent el perill d'anar a Son Crespi, l'oferta de la titina, es dirigiren ambdues cap aquella zona. En ser-hi, la titina va fer passar la geneta per una lloa; passant-hi ella primera sense tocar els pals que l'aguantaven. En passar la geneta, però, conduïda per la fam i l'ansia, va quedar-se atrapada en aquell forat i la titina, sabent que s'havia venjat d'aquell animal que la volia engolir, prengué el vol.

1.4.7. *Tres al·lotes fines*

Característiques

Data: 2006
Títol: *Tres al·lotes fines*
Volum: VI
Adaptació: Joan Bibiloni
Il·lustracions: Pere Pascual
Editorial: Les Tres Taronges
Col·lecció: «Rondalletes»
Coordinadors: Satie Produccions Audiovisuals
Col·laboradors: Govern Balear
Material: Llibretó
Tipus: Meravellosa (ATU 704)

Font

Tres al·lotes fines és la recreació d'un rondalla de l'*Aplec de Rondaies Mallorquines d'En Jordi d'es Racó*. Es troba en el tom VI sota el mateix títol. Tenim constància d'altres relats semblants en la rondallística catalana. Quant a l'estructura global de la rondalla tenim 'Les tres princeses fleumes' (d'Amades), altrament, quant a la coincidència d'elements, 'La princesa Aineta', també d'Alcover, i la versió que es basà en aquesta mateixa: 'La donzella Gelaberta', d'Amades.

Anàlisi

L'adaptació és molt similar a l'original, exceptuant el final. Joan Bibiloni afegeix un final que no apareix en la rondalla recollida per Antoni M. Alcover: «Ai, ai, ai dic! Amb sa fulla d'una rosa tenim trenc de pam i mig! Ai, ai, ai dic! Sa rueta d'un llençol un bony li va fer sortir! Ai, ai, ai dic! Quan s'ala d'aquell mosquit li va fer fer un... Atxem!». Quant a la resta, la rondalla conta la història de tres al·lotes filles d'un rei i una reina, tan fines elles que a la mínima emmalaltien: una d'un trenc al cap fet per un pètal de rosa, una altra d'un mal d'esquena per una rua al llençol i la darrera, constipada pel vent que va sorgir de les ales d'un mosquit en moviment.

1.4.8. *Contant 8 rondalletes*

Característiques

Data: 2007

Títol: *Contant 8 rondalletes*

Text: Joan Bibiloni i Guillem Sansó

Il·lustracions: Pere Pascual

Editorial: Les tres taronges

Col·lecció: «Rondalletes»

Coordinadors: Satie Produccions Audiovisuals

Col·laboradors: Govern Balear

Material: Llibre

Font i anàlisi

Aquest llibre és la compilació de vuit de les rondalles que ja hem vist en apartats anteriors de la mateixa col·lecció «Les tres taronges». Les rondalles, les podrem trobar en els apartats 1.4.1. *L'amor de les tres taronges*, 1.4.4. *Es ciurons que tornaren minyons*, 1.4.5. *Sa rondalla d'en Vit*, 1.4.3. *Es ca d'en Bua i es moix d'en Pejuli*, 1.4.5. *Sa titina i sa geneta*, 1.4.2. *En Gosti Lladre*, 1.4.6. *Tres al·lotetes fines* i 1.4.9. *En Toni Garriguel·lo*. El llibre també inclou dos discs de les mateixes rondalles narrades; podreu trobar la informació concreta en l'apartat 5.5. Això era i no era... *Cançons de rondalles per a infants* i en la catalogació de l'annex.

1.4.12. Sa muleta de plata

Característiques

Data: 2008
Títol: *Sa muleta de plata*
Volum: IV
Adaptació: Joan Bibiloni
Il·lustracions: Pere Pascual
Editorial: Les Tres Taronges
Col·lecció: «Rondalletes»
Coordinadors: Satie Produccions Audiovisuals
Col·laboradors: Govern Balear
Material: llibretó
Tipus: Meravelloses (ATU 510B)

Font

La història que se'ns conta ens recorda a uns dels episodis de la Guerra de Troia: el cavall de Troia; un cavall fet de fusta que es va usar com a estratègia per a l'entrada de soldats grecs a la ciutat. Pel que fa a la resta d'aplecs populars, Espinosa inclou una rondalla anomenada 'La ciervata' que és semblant, atès que l'heroïna de la seva rondalla també rep unes penyores del rei que serviran perquè després es tornin a trobar (Grimalt i Guiscafrè, 2006: 174).

Anàlisi

L'adaptació de les «Rondalletes» segueix el fil conductor de la rondalla recollida per Antoni M. Alcover, sense afegir-hi però petites omissions. S'explica, doncs, com una reina i un rei moro tenen una filla. Mare i filla, avingudes de les creences de la dida que era cristiana, es convertiran al catolicisme sense dir-ho a ningú¹⁷. Un dia, per desgràcia, la mare en veure's morir diu a la dida que no deixi mal sola n'Aineta i que la protegeixi de tot mal. Més tard, en fer-se gran n'Aineta, es convertirà en una al·lota molt ben plantada. El seu pare, un dia es desperta enamorat de la filla i aquesta, en sentir aquest desbarat, s'avergonyeix i acudeix a la dida, qui decidirà manar fer una muleta de plata perquè n'Aineta pugui escapar d'aquella desagradable situació. En arribar la muleta, la dida hi ficarà menjar i un saquet amb diners i comanarà que uns homes portin la muleta amb n'Aineta dins —sense ells saber-ho— cap a un bosc molt llunyà i que després ells tornessin. En sentir la solitud, n'Aineta anà sortint de la muleta per fer menjades, cosa que feu que un dia fos descoberta per un rei que s'enamorà d'ella, així com ella d'ell. Aquest rei, emperò, havia de resoldre una guerra i per tal que l'esperàs, li donà un anell de diamants i una agulla d'or. N'Aineta l'esperà dins la seva cambra i anà surtint per menjar. Un dia, emperò, una criada tafanera sentia ànsia per saber qui es menjava tot el que ella deixava per petició del rei i va parlar amb la reina, qui decidí tirar la muleta de la finestra al riu. N'Aineta en sortí i anà a parar a un convent i el rei, mentrestant, tornà de la guerra i no la trobà. El destí, emperò, els tornà a ajuntar gràcies a aquells obsequis del rei i tengueren unes noces de pinyol vermell.

17 Aquesta és una cosa que s'omet; no s'explica que la reina pactarà que la dida les batiï amb la condició que mai no ho havia de saber ningú. La mare es posarà de nom Maria i la filla Aineta.

1.4.9. En Toni Garriguel·lo

Característiques

Data: 2006

Títol: *En Toni Garriguel·lo*

Volum: IV

Adaptació: Joan Bibiloni

Il·lustracions: Pere Pascual

Editorial: Les Tres Taronges

Col·lecció: «Rondalletes»

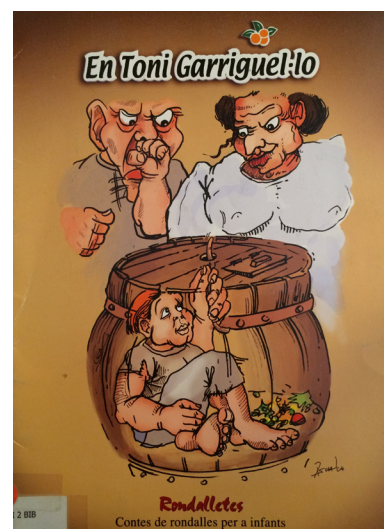
Coordinadors: Satie Produccions Audiovisuales

Col·laboradors: Govern Balear

Material: Llibretó

Tipus: Meravelloses

–Adversaris sobrenaturals (ATU 327C)

Font

En Toni Garriguel·lo és una rondalla que podem trobar a les *Rondaies Mallorquines* d'Antoni M. Alcover, concretament al tom IV. La història ens remet a una altra rondalla de l'Aplec, anomenada 'Es ciurons que tornaren minyons' que alhora pot comparar-se amb 'Es Ciuronet' d'Andreu Ferrer.

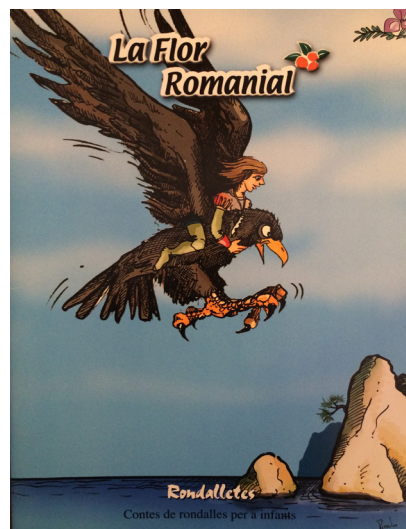
Anàlisi

L'adaptació de les «Rondalletes» conserva aquest sentit graciós de la matança. Així, no s'omet que la mare mata tots els seus fills menys un —en Toni Garriguel·lo— així com tampoc que, més tard, en Toni Garriguel·lo matarà i farà bocins la geganta que el tenia dins una bota per engreixar-lo amb el propòsit, juntament amb el gegant que el trobà en el camp de tarongers que la mare havia prohibit passar i tocar a l'infant, de fer-lo bocins i coure'l per menjar-se'l. No hi ha canvis, doncs, respecte de l'original: en ser capturat pel gegant, l'infant el tendran dins una bota per fer-lo engreixar, emperò, un dia en Toni Garriguel·lo agafà un ratolí que entrà a la bota, li arrabassà la coa i el llençà fora. Així, quan la geganta volia veure com tenia el «ditel·lo», en Toni Garriguel·lo li treia la coa del ratolí. Llavors, la geganta mai no considerava que aquell infant s'engreixés. Un dia, emperò, l'infant perd la coa que el mantenia viu i —com s'havia engreixat molt—, no va poder treure el dit. Això feu que els gegants acordessin coure'l l'endemà. Havent-ho escoltat tot, en Toni Garriguel·lo actuà per protegir-se i va fer que la geganta li demostrés com s'havia de bufar el foc per poder agafar la destral i tallar-li el coll, fer-la bocins i deixar-la coure mentre ell escapava. El gegant, que tornà aquell dia més prest a casa, trobà que els trossos de carn que hi havia a l'olla no eren d'infant sinó de persona gran, cosa que el va fer desconfiar i pensar que podria ser la seva dona Margalida Aina. Perseguí en Toni Garriguel·lo fins que el trobà dalt d'una torre vora el mar, pujà per una corda pensant que l'agafaria però no ho aconseguí perquè en Toni Garriguel·lo tallà la corda i el gegant va acabar al terra fet trossos.

1.4.10. *La Flor Romanial*

Característiques

Data: 2008
Títol: *La Flor Romanial*
Volum: II
Text: Joan Bibiloni
Il·lustracions: Pere Pascual
Editorial: Les Tres Taronges
Col·lecció: «Rondalletes»
Coordinadors: Satie Produccions Audiovisuals
Col·laboradors: Govern Balear
Material: Llibretó
Tipus: Religioses (ATU 780)

Font

Vegeu l'apartat 1.1.1. *La flor Romanial*.

Anàlisi

A diferència de les altres adaptacions que trobarem en aquesta mateixa catalogació, *La Flor Romanial* de Joan Bibiloni es distingeix perquè, així com la resta de la col·lecció, és una adaptació fidel a la història original de la rondalla de *l'Aplec*. Hi apareixen episodis claus que en altres adaptacions són suprimits o substituïts per altres, com per exemple: l'escltxa a la muntanya que obliga a en Bernadet a tallar-li la cama a l'àguila, la canya que surt del pel d'en Bernadet quan és enterrat sota la sorra, l'empresonament del germà major que tendrà el paper de fals heroi, etc.

Podreu trobar el resum de la història en l'apartat precedent 1.1.1. *La flor Romanial*.

1.4.11. Ous de somera

Característiques

Data: 2008

Títol: *Ous de somera*

Volum: IV

Adaptació: Joan Bibiloni

Il·lustracions: Pere Pascual

Editorial: Les Tres Taronges

Col·lecció: «Rondalletes»

Coordinadors: Satie Produccions Audiovisuals

Col·laboradors: Govern Balear

Material: Llibretó

Tipus: Contarelles (ATU 1319)

Font

Prové del tom IV de les *Rondaies Mallorquines*; l'adaptació Joan Bibiloni respecta el mateix títol.

Anàlisi

L'adaptació ha respectat tot el fil conductor de la rondalla recollida per Antoni M. Alcover. Aquesta conta la historieta d'un carboner que, baixant de Lluc amb un ase carregat amb dues sàrries de carbó, es topa amb un pobler que li ofereix unes carabasses disforges. El pobler li explica que covant, covant¹⁸, aquestes, treuen rucs o ruques i el convenç per bescanviar-les pel seu carbó. En haver acceptat el pacte i tornar a Lluc, el carboner segueix fil per randa les pautes que li marcà el pobler: entra al llit amb les carabasses, es tapa ben tapat de cap a peus i roman en silenci i immòbil fins que arriba la seva dona que, tota sorpresa pel comportament estrany del seu home i aquells bonys que sobresortien dels llençols, li farà un interrogatori, del qual el carboner només responia fent «Xiiiittt! Xiiiittt!» Angoixada, la dona, acudirà a les veïnes, les quals li aconsellaran anar a cercar el metge. Dit i fet, el metge es presenta per examinar el carboner; no li troba res, però reconeix que aquella mirada és preocupant i que l'única sortida és anar a cercar el vicari per fer-li l'extremunció. Més tard, quan arriba el vicari amb l'escolanet i en demanar que se li destapin els peus, el carboner sortirà d'un bot del llit temorós de què aquella gent el portés viu a enterrar, tot maleint que gràcies a tot aquell embalum de gent no podia covar els ous de somera. Quan ho va haver dit, la sala s'omplí de rialles i més rialles només de pensar que el carboner creia que d'unes carabasses disforges en naixerien someres.

18 Durant vuit dies, una a cada costat del seu cos, de tombat i sense moure's.

1.4.13. *En Joanet de sa gerra*

Característiques

Data: 2009
Títol: *En Joanet de sa gerra*
Volum: i
Text: Joan Bibiloni
Il·lustracions: Pere Pascual
Editorial: Les Tres Taronges
Col·lecció: «Rondalletes»
Coordinadors: Satie Produccions Audiovisuais
Col·laboradors: Govern Balear
Material: Llibretó
Tipus: Meravellosa (ATU 555)

Font

Vegeu l'apartat 1.2.8. *En Joanet de la gerra*.

Anàlisi

Les fórmules de la rondalla original hi són presents, les exigències de la dona d'en Joanet també, però totes elles representades d'una altra manera, en un altre estil narratiu. No és una rèplica en article literari de la rondalla recollida per Antoni M. Alcover com moltes altres adaptacions sinó que és una rondalla adaptada amb un estil concret, com passa amb la resta de la col·lecció. L'afegit del final és moral: «Tots aquells que quan més tenen més volen i no estan associats mai que prenguin llum d'en Joanet de sa gerra, de sa seva dona i es seus set infants. –Toc-toc... –Qui és?... –Som en Joanet de sa gerra que no vull demanar més...».

La rondalla la podeu trobar explicada en l'apartat anterior 1.2.8. *En Joanet de la gerra*.

En aquesta edició podem detectar barbarismes com 'donaven a basto'.

1.5. Premi La Punta de Llapis d'il·lustració¹⁹

1.5.1. *La mare baleneta*

Característiques

Data: 2007

Títol: *La mare baleneta*

Volum: VIII

Text: Miquel Rayó

Il·lustracions: Ferran Terol

Editorial: Editorial Moll

Col·lecció: «La Punta del Llapis»

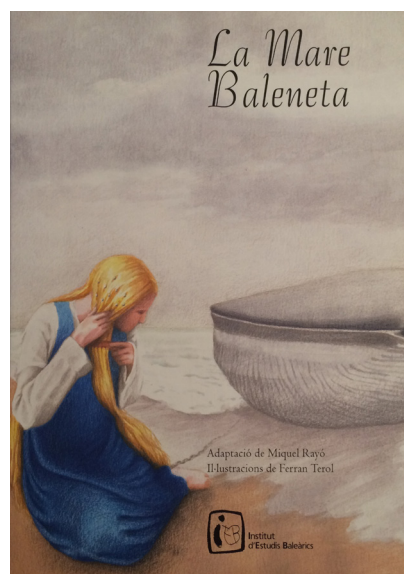
Coordinadors: Miquel Segura i Aguiló

Col·laboradors: Govern Balear

Material: Llibre

Tipus: Meravelloses

–Espòs/a sobrenatural o encantat (ATU 403)

Font

El tema d'aquesta rondalla adaptada per Miquel Rayó de la versió recollida per Antoni M. Alcover a *l'Aplec*, ens remet a l'èpica medieval, concretament, a la llegenda que gira al voltant de la figura de Berta, la mare de l'emperador Carlemany. Tema que també és aplicat a 'Le due pizzelle' de llibre *Il Pantamerone*, recull de contes populars de Giambattista Basile. 'Le due pizzelle' és la versió italiana de 'La mare baleneta', en la qual el rol de la balena el té una sirena. És inevitable, també, destacar que hi ha referències contínues a episodis bíblics. És una rondalla complexa i una de les més extenses de *l'Aplec*.

Anàlisi

No hi ha canvis significatius entre aquesta adaptació i la rondalla original de *l'Aplec*. Se'ns conta la història d'un rei que cercava una fadrineteta per casar-s'hi. Demanant, demanant, en Bernadet va dir-li que la seva germana Catalineta, que es trobava al Port Vell de Mallorca, era molt garrida i que de tant que ho era quan es pentinava, dels cabells li'n queien perles i diamants. També que quan es rentava les mans en sortia blat o que quan es rentava els peus es veia acompanyada pels peixets més graciosos i bells del mar. Allò que l'impactà més, emperò, fou que quan plorava començava a ruixar, a diferència de quan reia, que brillava un sol mai vist. El rei, en sentir tot allò, no tardà gens a comanar que l'anessin a cercar allà on fos. Na Catalineta, en rebre aquell home que li digué que el rei la volia d'esposa, va acceptar i portà amb ella la dida i la seva filla Maimó, que era com la seva germana, sense imaginar-se mai que la traïrien. La dida i na Maimó, envejoses davant la crida del rei, la tiraren per la boda i veieren com se l'engolí un peix del mar, que resultà ser la Mare Baleneta. Així, en arribar la dida i na Maimó que es feia passar per na Catalineta, van deixar el rei i en Bernadet desconcertats. Qualque cosa no anava bé i era que en el fons se sabia que aquella qui aconseguís ser reina per un temps no era na Catalineta. Finalment, però, el rei troba una joveneta a un arenal on anava a caçar i veient que tenia totes les facultats que en Bernadet li digué de la seva germana, el quart dia de veure-la va saber que era ella. Tot acaba com havia de ser, la balena va sobreviure en Bernadet que havien fet

¹⁹ Aquesta petita col·lecció del Premi La Punta de Llapis fou una iniciativa, que es va dur a terme des de l'Institut d'Estudis Balearics quan Gabriel Janer Manila era el president, per donar a conèixer els il·lustradors de les Illes i, alhora, per renovar, a partir de tècniques contemporànies, tres de les rondalles mallorquines més populars.

penjar perquè Maimó digué que era un mentider, aquest reconeix na Catalineta i el rei i l'autèntica germana d'en Bernadet es casen, condemnant la dida i la seva filla a restar en el ventre de la Mare Baleneta, d'allà on sortia na Catalineta un cop per setmana.

Les il·lustracions es caracteritzen per les pinzellades d'acrílic i els matisos que donen els llapis de colors en pastel, fent un conjunt —personatges i espai— d'allò més realista.

1.5.2. *L'Amor de les Tres Taronges*

Característiques

- Data:** 2008
Títol: *L'Amor de les Tres Taronges*
Volum: III
Adaptació: Rosa Maria Colom
Il·lustracions: Nivola Uyá
Editorial: Editorial Moll
Col·lecció: «La Punta del Llapis»
Coordinadors: Antoni M. Planas i Sanjosé
Col·laboradors: Institut d'Estudis Balearics
Material: Llibre
Tipus: Meravelloses
 –Espòs/a sobrenatural o encantat (ATU 408)

Font

Vegeu l'apartat 1.4.1. *L'amor de les tres taronges*.

Anàlisi

La trobareu explicada en l'apartat 1.4.1. *L'amor de les tres taronges*. No explica per què la jaia maleeix en Bernadet, simplement ho fa. Aquesta adaptació aclareix que *l'amor de les tres taronges* és un brot amb tres taronges encantades que es troben a la part més alta d'un taronger que protegeixen set gegants de dia i set de nit; en l'original i en l'adaptació de Joan Bibiloni, es dedueix durant el transcurs de la història.

L'adaptació de Rosa Maria Colom, presenta les següents diferències respecte de l'original:

- 1) En el moment que fa passar les ovelles al davant en el camp dels animals ferotges, ho fa amb el cor encogit perquè és una fita contra la seva voluntat; així es mostra un sentiment de tristesa davant la violència.
- 2) Es suavitza la mort de les dues donzelles precedents a la que es casarà amb ell, aquelles que apareixen de les taronges que va obrint. D'aquestes, a més a més, no es compara la bellesa d'unes amb altres, sinó que es destaca qualche cosa de cadascuna, a diferència de l'original; minva la violència i s'eviten les enveges.
- 3) Quan la criada de la fornera trenca les gerres, només ho farà un cop, ja que la donzella des de dalt de l'arbre comença a riure i baixa immediatament; s'evitarà l'alentiment final del relat.
- 4) S'afegeix una versificació final que no apareix en l'original: «I jo me'n vaig venir, / amb un capellet de vidre. / I els al·lots pel camí, / maquets i maquets, / no me'n deixaren bocí».

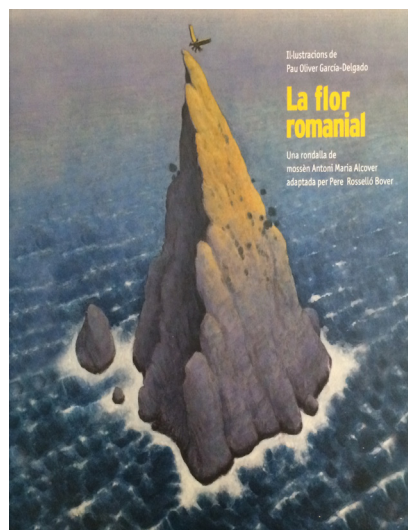
Es juga amb colors càlids i pàl·lids, tot combinant una tonalitat de marrons, taronges, ocres i blaus amb una tècnica que fa que els colors siguin apagats. Amb pinzellades d'aquarel·la i pintura aiguada, els personatges tenen una complexitat redona; no són dibuixos que intenten acostar-se a la realitat. És un estil màgic-re-

alista fruit de la interpretació de l'autora en base dels personatges que apareixen a la rondalla original. Com fet característic de l'obra; tots els personatges dibuixats tenen els mateixos nassos.

1.5.3. *La flor romanial*

Característiques

Data: 2009
Títol: *La flor romanial*
Volum: II
Text: Pere Rosselló Bover
Il·lustracions: Pau Oliver García-Delgado
Editorial: Editorial Moll
Col·lecció: «La Punta del Llapis»
Coordinadors: Antoni M. Planas i Sanjosé
Col·laboradors: Institut d'Estudis Baleàrics
Material: Llibre
Tipus: Religioses (ATU 780)

Font

Vegeu el punt 1.1.1. *La flor Romanial*.

Anàlisi

Estam davant una de les adaptacions més curades de la rondalla en qüestió. És un llibre pensat i amable, tant per la tècnica de l'adaptador de respectar els diàlegs dels personatges com de l'il·lustrador en la tria dels colors i de la tècnica emprada per aconseguir representar dolçament la història d'en Bernadet, un jove humil i bondadós que l'únic desig que té és salvar el seu pare de la mort. En aquesta adaptació, es destaca sobretot aquest caràcter d'en Bernadet, el germà petit d'entre tres germans, en oposició al germà gran, cobdiciós i mentider.

Podeu trobar més informació de la rondalla original al primer punt del corpus d'aquest treball.

Les proporcions dels personatges s'apropen a les proporcions reals d'un ésser humà. L'estil acrílic dissolt i el joc amb els colors realistes (colors freds i càlids) s'aconsegueix una gamma cromàtica realista i bastant clàssica. És per aquest motiu que existeix una versemblança entre colors i paisatge. Es dona molta importància al paisatge/espai; els personatges apareixen en un pla secundari.

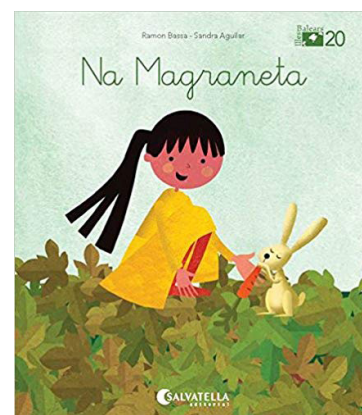

1.6. Col·lecció «De mica en mica»

1.6.1. *Na Magraneta*

Característiques

Data: 2009
Títol: *Na Magraneta*
Volum: I
Text: Ramon Bassa
Il·lustració: Aina Bonner
Editorial: Editorial Moll
Col·lecció: «De mica en mica»
Material: Llibretó
Tipus: ATU 709

Font

Na Magraneta és l'adaptació de Ramon Bassa de la rondalla de l'*Aplec* inclosa al tom primer sota el mateix títol. 'Na Magraneta' és la versió recollida per Antoni M. Alcover d'un dels relats més coneguts d'arreu d'Europa gràcies, sobretot, a les nombroses adaptacions cinematogràfiques, contes i tot el material artístic i didàctic que s'ha generat entorn d'aquesta història. 'Blancaneus' o 'Blancaneus i els set nans' són els títols més coneguts en català, tot i que en podríem citar molts més.

Anàlisi

Estam davant d'un llibretó compost per imatges i text en lletra lligada, per la qual cosa entenem que és un material dirigit a infants d'entre quatre a set anys, aproximadament. Per això, l'adaptació de Ramon Bassa és molt breu. El llenguatge és simple, però, val a dir, no ho és tant en relació a la resta de la col·lecció «De mica en mica». *Na Magraneta* és l'única adaptació d'una rondalla que pot trobar-se en la col·lecció. Tracta d'una jove filla d'una reina envejosa i malèfica que tenia un mirall al qual li demanava sobre la seva bellesa. El mirall sempre l'alavava dient-li que era la més bella, però quan neix la seva filla Magraneta canviarà la resposta: la més bella és la nouvinguda. La reina, davant aquesta circumstància, agafa uns criats i els comana matar la seva filla i dur-li el seu cor com a senyal del compliment del sacrifici. Els criats, emperò, incapaços de treurer-li la vida, maten un cabrit i li porten el cor de l'animal a la reina. Mentrestant, na Magraneta es veu obligada a amagar-se en el bosc fins que troba un castell del qual cada dia hi surten tretze homes, que resultaran ser lladres. Així doncs, quan aquests sortien, ella entrava i tastava una mica del menjar i el beure que era parat a taula i els netejava i ordenava les habitacions. En la rondalla de l'*Aplec*, no és fins la tercera vegada que ho un dels lladres l'inxampa entrant al castell i fent roïssos dels seus plats, en canvi, en l'adaptació aquesta situació ocorre en la primera entrada de la jove. Passà poc temps d'ençà que els lladres acolliren na Magraneta al seu castell i que la reina li arribés la notícia que la seva filla era viva. Ràpidament, la reina envia una fada vella perquè la mati. Aquesta, no obstant, li posarà un anell que la deixarà dormida fins que un rei la treurà de la cova —il·luminada per tretze torxes—, de la qual els tretze lladres la deixaren pensant que era morta. Finalment, el rei d'aquelles terres se l'emportarà i la ficarà dins la seva cambra. Un dia, una criada tafanera li treu l'anell i na Magraneta es desperta pensant que el rei la vol matar, cosa que deixarà de pensar ben aviat; el rei i na Magraneta es casaran. Aquest final és abreujat en l'adaptació: en obrir els ulls i trobar-se el rei al seu davant, en cap moment pensa res dolent d'ell, és més, de tot d'una sap que vol casar-s'hi.

Els dibuixos combinen colors vius i càlids, jugant amb dues tècniques diferents: aquarel·la i acrílic. Són simples però amb els detalls suficients com per a poder visualitzar les coses com si fossin reals.

1.7. Altres

Dedicarem aquest apartat per fer menció a determinats llibres que hem considerat que havien d'aparèixer, bé perquè són adaptacions però que no encaixen dins la categoria anterior o bé perquè són materials clarament inspirats en els relats orals d'Antoni M. Alcover.

Per una banda, tenim catàlegs d'il·lustracions i il·lustradors generats entorn a les recreacions plàstiques de 'La mare baleneta', 'La flor romanial' i 'L'amor de les tres taronges'; com a referència més actual. Val a dir, aquests eren candidats al Premi La Punta del Llapis d'il·lustració que es va dur a terme durant els anys que Gabriel Janer Manila era el president de l'Institut d'Estudis Baleàrics. Seguint amb la modalitat, i com no podia faltar, el llibre *Els dibuixos* de Francesc de Borja Moll, el qual fou confeccionat a través dels dibuixos que s'exposaren en el Museu de Mallorca i dividit en tres grans blocs: Francesc de Borja Moll, l'afició, Francesc de Borja Moll, dibuixant i Francesc de Borja Moll, il·lustrador.

Per l'altra, quant al gènere teatral, també cal destacar una composició de Tomeu Vidal Pizà anomenada *Mossèn Alcover i el Bon Jesús*, obra que rebé el Premi Guillem d'Efak 2006. Aquest llibre ens recorda a les rondalles d'Alcover per les frases, expressions, els noms personals (Catalina, Gostí...) i les referències geogràfiques que es citen com, per exemple, Son Brut. Reconta episodis amb el Bon Jesús, el qual li farà proves que haurà de respondre amb enginy: «set veritats que siguin mentida». En el mateix, se citen les *Rondaies Mallorquines* i Antoni M. Alcover apareix com a protagonista. Un llibre semblant, *El dimoni Cucarell*, de Guillem d'Efak, també seria una obra inspirada en les rondalles mallorquines, atès que trobam una manera de denominar el dimoni que és pròpia d'aquests relats orals: en Banyeta Verda. Altrament, són dignes d'esment les representacions teatrals d'un dels grups pioners en animació infantil i juvenil de les Illes, el grup Cucorba. Aquests, van portar a escena de manera adaptada les rondalles següents: 'En Joanet des flabiol', 'N'Espardenyeta', 'L'abat de la Real' i 'En Toni Migdimoni'. També, la relectura més transgressora de l'*Aplec* en l'obra *Peccattum*, que crearen Toni Gomila, Catalina Florit i Joan Miquel Artigues i la lectura dramatitzada amb capgrossos²⁰ del primer Pregonet de les festes de Sant Sebastià 2018 a càrrec de Caterina Valriu.

---

20 La rateta i el moixet de la rondalla *Sa rateta*, el jai de la barraqueta, la fada Mariana, n'Espardenyeta» i en Pere Poca-por.

2. Capses pedagògiques i altres materials per a l'escola

2.1 *El gallet, l'anyellet, la godineta i el drac*

Característiques

Data: 2002

Títol: *Es gallet, s'anyellet, sa godineta i es drac*

Volum: XVII

Text: Maria Rosa Roig

Il·lustracions: Toni Martí

Col·laboradors: Col·lecció «Tirurany»

Patrocinador: Govern Balear

Material: Capsa

Tipus: D'animals (ATU 124)

Font

Vegeu apartat 1.3.1. *El gallet, l'anyellet, la godineta i el drac*.

Anàlisi

Aquest material es va confeccionar en honor a la celebració dels vint anys de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears. Amb l'objectiu primer de poder introduir la rondalla als infants no catalanoparlants com a tècnica d'immersió lingüística. El conjunt d'aquest material va dirigit especialment a famílies, mestres d'escola, animadors socioculturals, monitores i monitors d'esplai, etc. Es presenta com una proposta d'interacció entre els infants i les rondalles, atès que aquests poden manipular, retallar, identificar, tocar, etc. tot quant conté, i entre les rondalles i els adults que les hi poden contar prèviament. Per aquest motiu, s'afegeixen un criteris bàsics de com s'hauria de contar una rondalla: de manera expressiva, amb la força comunicativa del gest, fent participar els infants... Fou la primera capsa pedagògica que s'edità i la primera en arribar a les escoles.

Tal capsa, doncs, es presenta com una proposta lúdica, didàctica i commemorativa. El seu interior és compost per: un llibret d'activitats, en versió dramatitzada i transcripció de la rondalla d'Antoni M. Alcover, dos decorats, personatges i cases amb solapes, altres elements com figues, ciurons, un trinxet, etc. amb solapes i sense i elements retallables com màscares (amb color i sense), personatges i cases.

En primer lloc, el llibre no correspon amb el de la col·lecció «Tirurany» sinó que la capsa s'abasteix del seu propi llibre. Aquest es divideix en diferents apartats. De primer, una introducció sota el títol «Per fer boca», la qual destaca la importància de contar les rondalles com a llegat del patrimoni immaterial, sempre en relació al llegat internacional, atès que aquesta mateixa història és coneguda arreu del món com *Els tres porquets*; d'arrel francesa. De segon, introduït per «Com es menja» trobam les pautes de com emprar el material; és un suggeriment. Seguidament, «Amb quins estris?». En el mateix, s'hi inclou la versió dramatitzada²¹ i la transcripció de la rondalla original de l'*Aplec*.

Altrament, tenim els personatges: gallet, anyellet, godineta i drac; la caseta de plomes, la caseta de llana i la caseta de ferro amb solapes; dos decorats: Ca n'Eixut i s'Alqueria; porta un cordonet per penjar a la paret

21 Aquesta no es desvia de la versió recollida per Antoni M. Alcover, però s'adapta per portar-la a l'escena, i això, com porta fer-hi petits canvis.

si escau; la figuera i el ciuroner, també amb solapes, i altres elements com una fulla de parra, plomes, ferradures, una destrat, un trinquet, figues i ciurons; material de suport per reforçar la comprensió del vocabulari.

Amb dibuixos totalment amables i uns decorats atractius, molt integrats en el món rural i de la natura, s'ha aconseguit apropar el món animal d'una manera divertida, de tal manera que trobam un intercanvi de rols; els animals amb connotacions irascibles adopten el paper antagònic. Joc evident entre colors càlids i freds.

2.2. El castell d'iràs i no tornaràs

Característiques

Data: 2004
Títol: *El castell d'iràs i no tornaràs*
Volum: VII
Text: Catalina Quetgles
Il·lustracions: Pep Joan Ferrer
Col·laboradors: Col·lecció «Tirurany»
Patrocinador: Govern Balear
Material: Carpeta
Tipus: Meravelloses
 –Adversaris sobrenaturals (ATU 313)

Font

‘El castell d'iràs i no tornaràs’ és una rondalla que combina elements d'altres edats i civilitzacions²² i que comparteix, alhora, elements amb ‘Na Joana i la fada Mariana’ i ‘En Tià d'es forn d'en Mata-ronyes’, uns altres títols que apareixen en la catalogació. Fou el resultat d'una compilació de versions orals i dels elements que més li agradaren de cadascuna (Grimalt i Guiscafrè, 1996: 499).

Anàlisi

La capsa conté l'adaptació de la rondalla (llibretó), un llibretó d'activitats (proposta didàctica) i làmines il·lustrades mida A3. L'adaptació s'allunya de l'original recollida per Antoni M. Alcover en el final; na Fadeta no ha de convertir-se ni convertir en Bernadet i el cavall per amagar-se del rei que els volia matar —com diu l'original—, sinó que, directament, quan escapen i el rei els encalça, na Fadeta envia el seu pare a les foganyes de l'infern, on li faran una festa de benvinguda, atès que el rei i el dimoni eren bons amics. Després, també hi ha episodis que s'han suprimit per tal de fer una adaptació més lleugera a la lectura, com per exemple els episodis primers de quan Bernadet entra a cal rei. Ara bé, es mantenen les tres tasques que el rei cada matí li posava a en Bernadet: 1) sembrar una vinya, veremar, trepitjar els raïms i fer vi; 2) treure un bosc, sembrar i llaurar xeixa, entrecavar, segar, batre... i 3) trobar una tumbaga dins la mar; cada una de les quals havien de ser resoltes en un dia sencer per no exposar-se a la mort. Na Fadeta, emperò, sempre hi era per ajudar-lo i feu que no el matessin aconseguint resoldre totes les proves que el rei li posà. Finalment, considerarà que era bo per casar-se amb una de les seves filles. Més tard, aconseguí casar-se amb na Fadeta que era amb qui volia, sense que el rei pensés que era ella qui l'havia ajudat amb totes aquelles tasques. Passat el temps, però, s'adonà de la traïdoria i els intentà matar.

En Bernadet es veu exposat en aquesta situació perquè el seu pare, que era comte, va vendre el seu fill al rei a canvi de no perdre mai en el joc. Així, als desset anys, en Bernadet va haver d'anar a cercar el Castell d'Iràs i no Tornaràs que aconseguí trobar gràcies al rei dels aucells, a l'àguila que el portà davant una jaia, a la jaia que li explicà com parlar amb na Fadeta i aquesta donant-li les pautes de com acostar-se al rei sense sortir-ne escaldat.

Les làmines contenen il·lustracions amb personatges i paratges fantasiosos. El rei gairebé sembla el dimoni i aquest fet sembla no ser debades; s'hauria pogut pensar així per l'afinitat que té amb en Banyeta Verda, per la qual cosa és dibuixat de color verd.

22 Així com les seves variants indoeuropees, és una de les més extenses i complexes que podrem trobar en tot l'Aplec, atès que presenta una bona part d'elements, alguns tan antics com: «dones-aucells, metamorfosis, encantaments, objectes i animals que parlen, operacions màgiques» (Grimalt i Guiscafrè, 1996: 499).

2.3. En Gostí lladre

Característiques

Data: 2004
Títol: *En Gostí lladre*
Volum: II
Text: Maria Rosa Roig
Il·lustracions: A. Llanos
Col·laboradors: Col·lecció «Tirurany»
Patrocinador: Govern Balear
Material: Capsa
Tipus: Contarelles (ATU 1525D)

Font

Vegeu l'apartat 1.3.4. *En Gostí lladre*.

Anàlisi

Podreu trobar la informació del llibre de la col·lecció «Tirurany» en l'apartat 1.3.4. *En Gostí lladre*. Pel que fa a la resta de material, i així com podreu trobar també en la catalogació inclosa en l'annex, aquesta capsa compta amb el següent: el llibre de la col·lecció «Tirurany», un quadern de comprensió lectora, il·lustracions enquadernades en mida A3 i el text original de la rondalla (llibretó).

El quadern de comprensió lectora presenta activitats relacionades amb el dibuix, exercicis de marcar la resposta correcta, qüestions hipotètiques o imaginàries, propostes d'escenificació, mots encreuats, preguntes d'investigació, sopa de lletres, l'exercici de cercar dels diferències entre dues imatges, etc. I, inclou, també, una pàgina al darrere on hi apareixen les solucions d'alguns dels exercicis.

Quant a les il·lustracions enquadernades, val a dir que no hi ha correspondència amb les presents en el llibre de la col·lecció «Tirurany», atès que Miquel Rayó optà per usar una tècnica específica de tinta i lleixiu i Maria Rosa Roig per l'aquarel·la. Concretament, el quadern, inclou nou làmines comptant amb la portada, en les quals apareixen representats els següents episodis: la decisió d'en Gostí de ser lladre, la visita de la mare a l'oncle, la topada amb els lladres del Bec de Ferrutx, l'acceptació per parts dels lladres del nou membre de l'equip, els tres robatoris, la decepció d'en Gostí amb els companys durant el sopar i la reconciliació amb la mare.

Els dibuixos, finalment, s'han realitzat amb minuciositat pel detall.

2.4. La filla del carboneret

Característiques

Data: 2004
Títol: *La filla del carboneret*
Volum: I
Text: Maria Rosa Roig
Il·lustracions: Irene Bordoy i Pep Joan Ferrer
Col·laboradors: Col·lecció «Tirurany»
Patrocinador: Govern Balear
Material: Capsa
Tipus: D'enginy (ATU 921 875)

Font

Vegeu apartat 1.3.7. *La filla del carboneret*.

Anàlisi

Aquest apartat coincideix amb l'anterior 1.3.7. *La filla del carboneret*, atès que el llibre de la col·lecció «Tirurany» es troba inserit en aquesta capsa pedagògica.

Pel que fa a la resta de material, i així com podreu trobar també en la catalogació inclosa en l'annex, aquesta capsa compta amb el següent: el llibre de la col·lecció «Tirurany», un quadern de comprensió lectora, il·lustracions enquadernades en mida A3 i el text original de la rondalla (llibretó).

El quadern de comprensió lectora presenta activitats com una sopa de lletres, exercicis de completar els buits, exercicis de relacionar, un laberint, un exercici de dibuix, preguntes concretes i d'investigació, un exercici de vertader i fals, etc.

Quant a les il·lustracions enquadernades, val a dir que hi ha correspondència amb les presents en el llibre de la col·lecció «Tirurany», ja que la il·lustradora és la mateixa. L'única diferència que hi podem trobar entre el llibre i les làmies és que aquestes són totes a color, mentre que el llibre va alternant una imatge a color i l'altra en blanc i negre.

2.5. La rabosa i l'eriçó

Característiques

Data: 2004
Títol: *La rabosa i l'eriçó*
Volum: XXI
 Versió dramatitzada: Maria Rosa Roig
Il·lustracions: Aina Bonner
Col·laboradors: Col·lecció «Tirurany»
Patrocinador: Govern Balear
Material: Capsa
Tipus: D'animals (ATU 15 275C)

Font

Vegeu el punt anterior: 1.2.10. *La rabosa i l'eriçó*.

Anàlisi

Podreu trobar la informació del llibre de la col·lecció «Tirurany» en l'apartat 1.2.10. *La rabosa i l'eriçó*, atès que aquest està inclòs en la capsa. Pel que fa a la resta de material, i així com podreu trobar també en la catalogació inclosa en l'annex, aquesta capsa compta amb el següent: el llibre de la col·lecció «Tirurany», un quadern de comprensió lectora, un quadern de retallables, el text original de la rondalla (llibretó), dos decorats, personatges, objectes i altres elements: tres bases de fusta i arbusts.

El quadern de comprensió lectora presenta exercicis d'ordenar i desordenar paraules per crear mots nous, exercicis de relacionar i completar, de dibuixar, preguntes concretes i d'investigació, etc.

El quadern de retallables es presenta sota una proposta didàctica en la qual s'explica la funció que té. És un material per a què els infants juguin contant la rondalla amb els personatges que hauran retallat i amb els fons que s'inclouen. També podran aferrar aquests personatges com els hi vengui de gust.

Els dos decorats corresponen a dos ambients diferents, un interior i un exterior. El primer, l'interior i l'exterior d'una casa de pedra i, el segon, un arbre, un mur i el camp.

Per acabar, els personatges i objectes amb els quals es contarà la rondalla són: la rabosa, l'eriçó, la madona que els hi dona feina, un pot de mel i un fals.

Quant a les il·lustracions, direm que coincideixen amb els dibuixos del llibre de la col·lecció «Tirurany», atès que ambdós són creacions d'Aina Bonner.

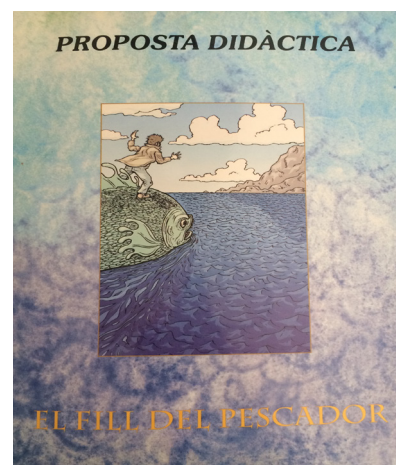

2.6. El fill del pescador

Característiques

Data: 2005
Títol: *El fill del pescador*
Volum: II
Text: A. Mascaró, M. Rodríguez i A. Santandreu
Il·lustracions: Nicolás Wambolt
Patrocinador: Govern Balear
Material: Carpeta
Tipus: Meravelloses
 –Adversaris sobrenaturals (ATU 921 875)

Font

‘Es fii des pescador’, títol original de la rondalla de l’*Aplec* d’Antoni M. Alcover, és la font que prenen varis autors per a la confecció d’aquesta carpeta que inclou material pedagògic. La història remunta en l’època de Jahvè i recorda a la promesa que li féu Jeftè de portar-li l’ànima d’aquell que sortís primer de casa seva, el dia que tornés victoriós de la guerra contra els ammonites (Grimalt i Guiscafrè, 1996: 307).

Anàlisi

Un pescador acorda amb un gran peix que aquest darrer no se’l menjaria però que, a canvi, el primer que sortís de la porta de casa seva després d’un any i un dia hauria d’anar amb ell. El pescador, pensat que seria el ca, accepta. Però fou el seu fill Joanet. Passà el temps i en Joanet es va veure dins una cova, sense llum però menjant i bevent com en un banquet. El peix l’havia portat allà. En la cova, però, hi havia un gegant i una fadrineta. El gegant fou amb l’únic amb qui parlà; aquest li permeté tornar a casa seva durant una setmana. En tornar, coneix la fadrineta perquè la mare, en aquella estada, li enfonyà estris per fer foc a la butxaca. Aquest tret varia en l’adaptació, atès que en Joanet es troba amb els estris per fer foc i una candela, sense haver passat una setmana a casa seva, com diu la rondalla original de l’*Aplec*. Poc després, usará aquests utensilis i podrà veure la fadrineta. El gegant, rabiós, el portarà d’alt d’un arbre pel que havia fet i a la fadrineta a la torre més alta d’un castell. En Joanet, però, té la sort de topar-se amb tres animals: un lleó, un ca llebrer, un falcó i una formiga. Aquests, després de rebre la seva ajuda en dir-los com s’havien de repartir l’aliment, li atorgaran una cerra de la pitera, una unglà del peu, una ploma i una banyeta amb les quals aconseguirà el rescat de la princesa del gegant de la torre. En l’adaptació, quan es reparteixen el menjar, la formiga es menjarà la coa, en comptes del cap –com apareix en *Es fii des pescador*. Amb aquestes coses aconseguirà infiltrar-se en la torre i descobrir com matar el gegant: necessitava trobar un senglar determinat, que tenia un colom en la seva panxa, dins el qual hi havia l’ou que necessitava. Així, havent passat per un pastor que li digué inconscientment on era el senglar, en Joanet de ca llebrer, caça la llebre i li obri la panxa. Seguidament, de falcó atrapa el colom i li extreu l’ou del ventre.

En l’adaptació, val a dir, no passa pel pastor sinó que directament el troba *volant, volant*. No és tampoc, a la tercera que en Joanet convertit en lleó aconseguix vèncer aquell animal.

Amb l’ou, doncs, ferint el cap del gegant, en Joanet aconseguix acabar amb el gegant i casar-se amb la fadrineta.

2.7. El gegant de l'ermita

Característiques

Data: 2006
Títol: *El gegant de l'ermita*
Volum: XII
Text: Maria Duran i Catalina Salas
Il·lustracions: Margalida Gayà Moreno
Patrocinador: Govern Balear
Material: Carpeta
Tipus: D'animals (ATU 122A 1336)

Font

El gegant de l'ermita correspon a *Es gigant de s'Ermita*, títol de l'Aplec.

Anàlisi

L'adaptació de Duran i Salas, així com la rondalla de l'Aplec, conta la història d'un gegant beneït, que conduït per la fam, intentava menjar-se tot quant es trobava pel camí: una pollina, porquets, xots i, fins i tot, un pastor. De tots aquests intents, però, en surt escaldat. Primer, l'ego escapa donant-li una guitza, després la truja d'una mossegada, els xots d'una envestida i, finalment, el pastor deixant-lo dins un pou sabent que el gegant no sabia nedar.

Els colors freds i pàl·lids són protagonistes en tot el llibre. El fet que la tècnica utilitzada sigui la d'aquarel·la fa que els dibuixos siguin poc realistes, tot i que el paisatge roman força fidel a la realitat. Genera certa curiositat que els ulls dels personatges i bèsties estiguin dibuixats amb punts simples i que tots els dibuixos estiguin delineats amb contorn. Com afegit de l'edició; l'obra recull un glosari final de dues pàgines.

2.8. El gorrionet

Característiques

Data: 2007
Títol: *El gorrionet*
Volum: XVII
Text: Maria Duran i Catalina Salas
Il·lustracions: Margalida Gayà Moreno
Patrocinador: Govern Balear
Material: Carpeta
Tipus: D'animals (ATU 2031)

Font

Es gorrionet és el títol original que apareix en les *Rondaies Mallorquines d'En Jordi d'es Racó*.

Anàlisi

El gorrionet cavil·la tot el procés que porta al gel a trencar-se, que és el que li han anat dient els elements en cadena (Sol, núvols, vent, paret, aigua, bou, corda i estaca, atès que el foc, el darrer, es proclama invencible) però a la inversa. Això és un afegit de l'adaptació de Maria Duran i Catalina Salas. La resta, segueix el mateix esquema de la rondalla de *l'Aplec*: el gorrionet es trenca una cama perquè rellisca amb el gel, per això, el gel acusa el Sol de ser el culpable de fondre'l i, consegüentment, més fort; el Sol acusa els núvols de tenir més força que ell perquè el tapen; els núvols consideren el vent més fort; el vent la paret; la paret veu l'aigua més forta perquè el traspassa; l'aigua el bou perquè es beu l'aigua; el bou la corda perquè el ferma; la corda l'estaca perquè la subjecta i, finalment, l'estaca el foc perquè la crema. La cadena, doncs, acaba amb el foc, qui s'atorga la medalla d'invencible i el gorrionet s'adona que el millor que pot fer és allunyar-se del gel per no patinar i del foc per no cremar-se.

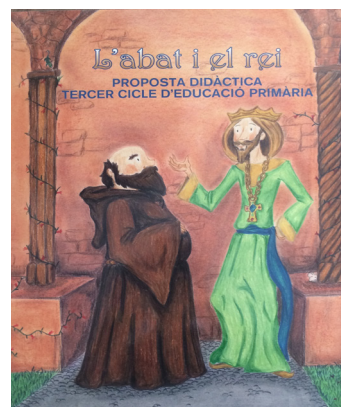
L'observació més evident del llibre és la variació de colors vius i saturats (tant en el fons com en els dibuixos). A més, cada dibuix està delimitat per una línia de contorn. D'aquesta manera, no existeix cap intent fidel d'acostar-se a la realitat més versemblant. La tècnica utilitzada sembla ser la d'acrílic sobre tela. També cal destacar l'ús global de lletres majúscules en el text. No es juga amb la composició del text; sempre és igual (amunt, abaix, a la dreta o a l'esquerra). Aquesta edició compta amb una pàgina de glosari.

2.9. L'abat i el rei

Característiques

Data: 2007
Títol: *L'abat i el rei*
Volum: V
Text: Caterina Oliver i Margalida Sastre
Il·lustracions: Joana Maria Tortell
Patrocinador: Govern Balear
Material: Carpeta
Tipus: D'enginy (ATU 922)

Font

Vegeu l'apartat anterior: 1.2.10. *L'abat de La Real*.

Anàlisi

Trobareu la mateixa rondalla explicada en l'apartat 1.2.8. *L'abat de La Real*. L'adaptació de Caterina Oliver i Margalida Sastre, tot i contar el mateix, presenta lleugeres diferències. En aquesta més actual, s'afegeixen comentaris per part dels personatges que no apareixen ni en la rondalla de l'*Aplec* ni en l'adaptació de la col·lecció «Això era i no era», com per exemple el comentari del rei en dir que aquell coc els hi havia sortit relativament barat perquè no pesava igual que l'abat, que tenia més embalum.

Quant a la composició de la carpeta, direm que conté el següent: l'adaptació de la rondalla (llibretó), un llibretó d'activitats (proposta didàctica) i làmines il·lustrades mida A3.

En primer, el llibretó d'activitats es presenta amb un índex que recull la presentació del mateix, un apartat dedicat a la descripció del material, un altre per suggeriments metodològics, recursos didàctics, solucions (dels exercicis), la transcripció de la rondalla original de l'*Aplec*, un glossari, locucions i frases fetes i la bibliografia. Les activitats, pràcticament, són com les de la resta d'aquesta col·lecció de carpetes pedagògiques. Conté exercicis de mots encreuats, de relacionar, completar, dibuixar i una sopa de lletres.

Els colors freds i pàl·lids són protagonistes tant en el llibretó com en les làmines. El fet que la tècnica utilitzada sigui la d'aquarel·la provoca que els dibuixos siguin poc realistes, tot i que el paisatge sigui bastant fidel a la realitat. Genera certa curiositat que els ulls dels personatges i bèsties estiguin dibuixats en punts simples i que tots els dibuixos estiguin delineats amb contorn. Com afegit de l'edició, l'obra recull un glosari final de dues pàgines, una pel vocabulari i l'altre per les locucions i frases fetes.

2.10. La pomarrina

Característiques

Data: 2008
Títol: *La pomarrina*
Volum: XVI
Text: Maria Rosa Roig
Il·lustracions: Cristina Pereyra López
Patrocinador: Govern Balear
Material: Carpeta
Tipus: D'animals (ATU 20C)

Font

És una recreació del títol següent: *La Pomarrina*; rondalla de l'Aplec d'Antoni Maria Alcover.

Anàlisi

L'adaptació de Maria Rosa Roig segueix fil per randa la cadena que, començant per la gallina i acabant pel bou, porta els animals a pasturar cap a dalt, ja que a la gallina li cau una pomarrina d'un arbre fent-li pensar que el món havia canviat de dalt a baix i viceversa; allà on era a baix, ara era a dalt i viceversa. Així, es troben en un plet: gallina, gall, xot, bou i llebre. En aquest hi pasturaran per molt de temps fins que tots es cansaran de la solitud i prendran camí. De tots aquests animals, exceptuant la llebre que serà la més intel·ligent en decidir quedar-se al plet, acabaren en el plat de qualcú.

L'única diferència que hi podem trobar és que el carnisser amb el qual es topa el bou és substituït per una matancera. Al cap i a la fi, emperò, no és un canvi que capgiri el transcurs de la rondalla ni la finalitat amb la qual carnisser/matancera agafa el bou.

La carpeta, inclou tota una sèrie de materials com: l'adaptació de la rondalla (llibretó), un llibretó d'activitats (proposta didàctica) i làmines il·lustrades mida A3. Val a dir, el llibretó d'activitats es presenta amb una introducció, apartats dedicats als usos metodològics i exercicis variis.

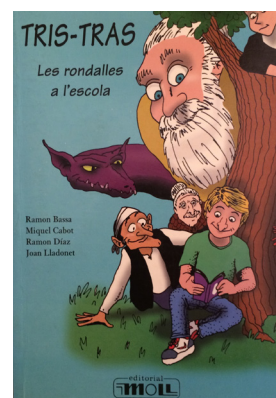
Els dibuixos pretenen arribar a la realitat amb personatges senzills, utilitzant un estil pictòric amb colors vius i opacs. La tècnica usada és la d'acrílic. Aquesta edició de l'obra recull un glosari de tres pàgines.

2.11. *Tris-tras, la rondalla a l'escola*

Característiques

Data: 1996
Títol: *Tris-tras, la rondalla a l'escola*
Text: R. Bassa, M. Cabot, R. Díaz i J. Lladonet
Il·lustracions: bOnObO
Editorial: Editorial Moll
Col·lecció: «Mar de Fons»
Patrocinador: Govern Balear
Material: Llibre

Anàlisi

El llibre *Tris-tras. Les rondalles a l'escola* és un dels materials amb més contingut didàctic i pedagògic que podem trobar en aquesta catalogació. Els autors d'aquest, provinents de la col·lecció «Plenamar», van ajuntar-se per a la confecció d'aquest llibre que es feu el mateix any de la celebració del centenari de la publicació del primer volum de l'*Aplec de Rondalles Mallorquines d'En Jordi des Racó*.

El contingut del llibre és molt variat, cosa que el fa molt complet i digne de ser presentat com a material acadèmic. Aquest consta, doncs, d'una antologia de rondalles, exercicis que fan referència a aquesta antologia, un apartat de personatges de les rondalles, un altre politemàtic anomenat «per escoltar, per llegir, per escriure: pel plaer de llegir i escriure», una proposta teatral, un índex de les rondalles de l'*Aplec* i una fonoteca, en la qual es crea un vincle entre localitzacions: *Aplec* i cassetts.

En primer lloc, els títols de les rondalles d'aquesta petita antologia, segons ens expliquen al pròleg, es pensaren seguint la classificació de Josep A. Grimalt i Jaume Guiscafrè, que fou publicada a la *Gran Enciclopèdia de Mallorca*. Són els següents: *La princesa Bella*, *N'Espardenyeta* (meravelloses), *El gegant de l'ermita* (d'animals), *En Toni Migdimoni i els estudiants de la cova de Sineu* (coverbos i anècdotes) i, finalment, *La rateta* i *El tit i la tita* (fórmules). Les rondalles són transcrites però seguint uns criteris normatius, sempre respectant la riquesa del llenguatge d'Antoni M. Alcover. Seguidament, trobam els exercicis corresponents a les rondalles anteriors. Aquests, bàsicament, es basen en relacionar, completar, dibuixar i respondre preguntes breus i, més endavant, l'adaptació de la rondalla *El príncep corb* (meravellosa) al teatre.

En l'apartat dels personatges, hi apareix sota el dibuix de cadascun, un breu fragment de la rondalla en la qual és el protagonista o la protagonista, i unes pàgines d'exercicis com els explicats anteriorment, després de cada un d'ells. Els personatges seleccionats són: en Martí Tacó, en Joanet de l'Onso, en Pere Grill, en Bernadet (de 'L'amor de les tres taronges'), na Catalineta (de 'N'Estel d'Or'), na Blancaflor, n'Espirafocs, la jaia Gri, el gegant (de 'La coeta de na Marieta'), la rateta, na Filet d'Or i, per acabar, un objecte: el fabiolet (d'En Joanet del fabiolet').

Altrament, en la següent secció, hi podem trobar propostes de treball per a mestres d'escola dirigides als alumnes. Una d'elles inclou les funcions de Vladimir Propp classificades en graelles i dibuixades en forma de cartes perquè els infants puguin treballar la rondalla des de l'estructura d'una manera activa i entretinguda. Les rondalles que s'inclouen en aquest apartat són: *En Joanet de l'Onso*, *El cavallet de set colors*, *El castell d'Iràs i no tornaràs*, *En Pere Poca-por*, *El metge Guinyot*, *El fill del rei Murteral de França*, *La flor gericla i l'anellet d'or* i *N'Elionoreta*²³.

La imatge d'aquest llibre és creada digitalment i manipulada de tal manera que queda integrada amb el text. El resultat de tot plegat, doncs, és qualitatiu i col·loca el llibre en qüestió en una posició de referència.

23 Els títols de les rondalles són adaptats a la normativa catalana, no corresponen literalment als títols de l'*Aplec*.

3. Adaptacions teatrals

3.1. *La Flor Romanial*

Característiques

Data: 1981
Títol: *La Flor Romanial*
Volum: II
Text: Guillem Cabrer i Borràs
Il·lustracions: Magdalena Batlles
Editorial: La Galera
Col·lecció: «Teatre, joc d'equip»
Col·laboradors: Martí Olaya
Material: Llibre
Tipus: Religioses (ATU 780)

Font

Vegeu apartat 1.1.1. *La flor Romanial*.

Anàlisi

Digna de dur als escenaris, Guillem Cabrer féu aquesta adaptació tan encertada d'una de les rondalles per excel·lència de l'*Aplec*, aquella que segurament és més coneguda per diferents generacions, atès que s'ha treballat molt tant en els àmbits d'educació formal com informals. El llibre a més d'incloure el text adaptat per a l'escenografia, també inclou una cançó de Txaikovski que serà aquella que proposa per fer sonar quan aparegui la ballarina que farà d'àguila. Aquesta apareixerà abans de la contraportada juntament amb un breu glossari de paraules mallorquines, ja que l'editorial era barcelonina i es va fer perquè fou més amable i entenedora la lectura. Iniciant la lectura, ens trobam amb tres pàgines que ens expliquen com hauria de ser la posada en escena, el vestuari i quins són els personatges. Atenent la rondalla original, doncs, veiem que s'han afegit els següents: el màgic, les dames, els patges i els criats i les criades. A més a més, la figura de l'àguila patirà un desdoblament, en convertir-se en princesa quan en Bernadet li dona les gràcies per l'ajuda rebuda. En aquestes pàgines, també, se'ns proposa que, com ja hem dit abans i en conèixer que l'àguila és una princesa encantada, s'incorpori la melodia de Txaikovski que correspon a 'El Llac dels Cignes'. Hi ha un paral·lelisme intencionat, llavors, entre ambdues històries. El príncep tindrà un lligam, sense saber-ho, amb dos personatges allhora i això farà que quan vegi la princesa no dubti en casar-s'hi.

A diferència d'altres adaptacions, en aquest mateix catàleg, de la rondalla en qüestió, trobam un seguit de diferències, sobretot fent ressò a la col·lecció «Rondalletes» de *Les tres taronges* que podreu trobar a l'apartat 1.4.10. *La Flor Romanial*. En aquest cas, no hi apareix cap encletxa en la muntanya, per la qual cosa en Joanet no es veu obligat a tallar-li la cama a l'àguila per treure'n la flor de l'interior de l'encletxa; l'àguila és una princesa encantada; no surt una canya d'un pel d'en Bernadet quan aquest està enterrat sota la sorra i el germà major no és empresonat per decisió d'en Bernadet, que el perdona de tot quant ha fet.

Els dibuixos són representacions de la simplicitat de l'escenari que, fets amb tinta xinesa i una mica de pintura vermella, aconsegueixen que el lector visualitzi la posada en escena en un teatre i no la història original, plena de fantasia.

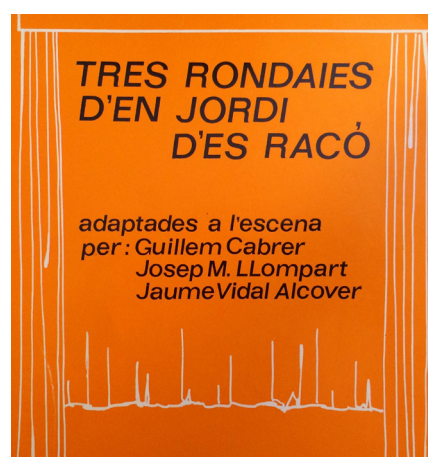
Finalment, no debades, aquest text serà usat per a la confecció d'un llibre posterior de Guillem Cabrer, *Cinc rondalles i una cançó*, que podreu trobar en l'apartat 3.3. *Cinc rondalles i una cançó*.

3.2. Tres Rondaies d'En Jordi d'es Racó

Característiques

Data: 1990
Títol: *Tres Rondaies d'En Jordi d'es Racó*
Volum: IV, V i VII
Text: Guillem Cabrer Borràs
Il·lustracions: Mercè Aranega Espanyol
Col·laboradors: Govern Balear
Material: Llibre
Tipus: ATU24

Font

El llibre és compost per tres rondalles: *Ous de somera*, *Labat de la Real* i *N'Espardenyeta*. Són rondalles de la part inicial de l'*Aplec de Rondaies Mallorquines* d'Antoni M. Alcover. L'única rondalla, en aquest cas, que ens falta per especificar-ne el tom és *N'Espardenyeta*, atès que tant *Ous de somera* com *Labat de la Real* ja es troben catalogades en apartats anteriors. *N'Espardenyeta* és l'adaptació teatral d'una rondalla alcoveriana del tom VII que apareix sota el mateix títol.

Anàlisi

La primera de les quals és *Ous de somera*, rondalla que podrem trobar resumida en l'apartat 1.3.8. *Ous de somera*. L'adaptador d'aquesta rondalla és Guillem Cabrer, el qual dividirà l'obra en dues escenes, afegirà personatges i nomenarà la dona del carboner Pixedis; nom que serà usat pel mateix Cabrer en la mateixa adaptació renovada d'un llibre que editarà onze anys després: 2.3. *Cinc rondalles i una cançó*. En el cas d'*Ous de somera*, no hi ha canvis significatius entre l'adaptació teatral i la rondalla de l'*Aplec*, si més no podríem dir que en l'adaptació s'afegeixen dues gloses finals i que no hi ha una reacció burlesca de les veïnes cap al carboner que covava carabasses pensant que en sortirien someres. També que les pageses que apareixen al principi d'aquesta rondalla adaptada al teatre, són personatges que no podem trobar en la rondalla de l'*Aplec*. Aquestes, apareixen en un primer moment, abans del diàleg entre el carboner de Lluc i el pagès de sa Pobra.

Seguidament, trobam *Labat de la Real*, editada per Josep M. Llompart. L'adaptació teatral de Josep M. Llompart és notablement diferent de la rondalla original de l'*Aplec* que podreu trobar resumida en l'apartat 1.2.8. *Labat de La Real*, sobretot, quant als personatges que hi apareixen: Madò Bet, Don Ramon, l'abat, el Pare Prior, el porter, el rei, frares, el ministre, un criat, el cuiner, dames i un cavaller. Madò Bet i Don Ramon són els teloners que figuren ser els informats que li contaren la rondalla a Antoni M. Alcover; a l'obra, aquests dos personatges presentaran la funció explicant que un dia van contar-li la rondalla de l'abat de la Real a un capellà de Manacor que li deien n'Alcoveret. L'abat de la Real, apareix com un home egocèntric i despreocupat que s'enfronta verbalment al rei En Jaume, ni més ni menys; la rondalla de l'*Aplec* no especifica qui és el rei i l'abat és definit com un home respectuós i vocacional.

Jaume Vidal Alcover és l'adaptador de *n'Espardenyeta*, rondalla que incorporà a tall d'adaptació en el gènere teatral. L'única diferència, entre l'original i l'adaptació en qüestió és que *n'Espardenyeta*, quan venjar-se d'una de les malifetes del rei, en comptes de fer-lo baixar perquè rellisqui per les escales que ha untat prèviament amb sabó, en l'adaptació *n'Espardenyeta* puja a l'habitació del rei. És quan baixa que el rei

decideix comprar-li tot el ram de flors. Per això, el rei ha de tornar a baixar perquè ella ja és a baix i, quan n'Espardenyeta baixa, és quan unta les escales per les quals el rei cau de cap. La resta, doncs, segueix el mateix esquema: el rei i n'Espardenyeta sembla que competeixen per veure qui és qui la fa més gran. Seguint aquest joc, el rei pensarà que ha matat la joveneta i que no podrà tornar a veure-la mai més. N'Espardenyeta, emperò, havent escoltat els seus laments, decideix sortir d'allà on s'amagava i en veure's, ambdós, tendran clar que voldran casar-se immediatament. Les cançons de la rondalla són dues sobre l'aire de *La Filadora*, *La gata i el belitre* i una popular mallorquina; una cançó d'inici, abans del començament de la primera part, abans de la segona i una cançó de nocces, per al final.

El llibre es troba mínimament il·lustrat: Aina Bonner detalla, amb un llapis de tinta negra, els escenaris de cada escena i alguns dels episodis més destacats.

3.3. Cinc rondalles i una cançó

Característiques

Data: 1990
Títol: *Cinc rondalles i una cançó*
Volum: VIII, IV, VI i II
Text: Guillem Cabrer Borràs
Il·lustracions: Mercè Aranega Espanyol
Col·lecció: «Biblioteca d'Aula»
Col·laboradors: Govern Balear
Material: Llibre
Tipus: ATU25

Font

‘Es Mèl·loro Rosso’, val a dir, és una de les rondalles més extenses de l’Aplec i una de les que, com sabem a partir de les seves notes, sorgiren del seu imaginari, atenent que la informant campanetera que la hi explicà ho feu de manera incompleta i, fins i tot, incoherent. ‘Es Mèl·loro Rosso’, així com *El rei tortuga*, formen part d’un cicle anomenat «Psique i Eros». La resta de rondalles les podrem trobar en els toms VIII, IV, VI i II i, algunes, en apartats anteriors.

La primera rondalla que apareix en el llibre és *La Flor Romanial* i, com hem dit anteriorment, és el mateix text que Guillem Borràs edità l’any 1978. Per tant, per conèixer l’adaptació amb detall, consulta l’apartat 3.1. *La Flor Romanial*. L’edició d’aquest llibre, emperò, conté una diferència respecte al llibre de la col·lecció «Teatre, joc d’equip» i és que la partitura de la cançó es presenta al principi de la rondalla i no al final.

Anàlisi

L’adaptació de la rondalla recollida per Antoni M. Alcover ‘Es Mèl·loro Rosso’ titulada *El rei tortuga* està parteix d’uns canvis i afegits que la fan més apta per portar als escenaris, com a obra teatral representada per infants i joves. Així, s’hi afegeixen personatges fantàstics com un bruixot i un màgic que suggeriran fer pocions i beuratges per curar la princesa d’aquella malaltia que patia i que cap metge no sabia identificar i un majordom que serà el mitjancer entre la princesa i la resta dels criats. Les comanacions de la princesa al llibret varien a partir de la primera, atès que a la segona no demanarà que els tres criats que arribin al seu castell es posin a escurar fins que ella digui basta —com passa en la rondalla de l’Aplec—, sinó que es banyin en aigua molt calenta fins que ella ho consideri. La tercera comanació, en comptes de besar, el rei Tortuga i els seus criats, la part inferior de la coa d’un ase mort —com ocorre en *Es Mèl·loro Rosso*—, la princesa demanarà al llibret que just arribar el rei Tortuga, aquest es posi a ballar fins que caigui d’esquena. També es diferencia aquesta adaptació de la rondalla de l’Aplec perquè en la darrera aparició, el rei Tortuga va acompanyat de n’Amet, que serà qui porti la gàbia amb el Mèl·loro Rosso. És, doncs, al castell de la princesa que es desencantarà al Mèl·loro Rosso, tornant al seu estat original —un príncep bell i galant—, a diferència de l’original: Amet és el darrer en aparèixer al castell de la princesa seguint les ordres del rei Tortuga, qui hi anà anteriorment amb quatre criats (en comptes de tres, com diu aquesta adaptació) per demanar-li ajut, ja

25 *Es Mèl·loro rosso* (tom VIII), adaptada amb el títol *El rei tortuga*: ATU 425B; *Es filats* (tom IV), adaptada amb el títol *Els filats*: ATU 1350; *Es jai de sa barraqueta* (tom VI), adaptada amb el títol *El jai de la barraqueta*: meravelloses – adversaris sobrenaturals (ATU 330); *Ous de somera* (tom IV) i *La flor romanial* (tom II), respectant el mateix títol: ATU 1319 i ATU 780.

que ell fou qui la salvà de la mort (el rei Tortuga va comanar a Amet matar-la i portar-li la sang, però Amet li portà la d'un cabrit). La història es resol, llavors, quan n'Elieoneta acudirà al castell del rei Tortuga amb tots els criats i aconseguirà prendre-li el Mèl-oro Rosso de l'habitació fent-lo ballar, a ell i a tots els seus servents. Finalment, n'Elieoneta i el príncep desencantat, es casaran.

Els filats és l'adaptació teatral d'«Es filats», rondalla recollida per Antoni M. Alcover. Els personatges prenen nom: Tòfol i Joanaina són els protagonistes; Maria, Francina i Bet les veïnes; Gori un veí i el Mestre Pep el fuster; en la rondalla original, emperò, el fuster és un fossor que no intervindrà més que per dur la caixa on anirà el suposat mort. Els esdeveniments més rellevants hi apareixen, tot i que la narració és completament diferent; no s'usen expressions ni frases calcades de l'original. La història, doncs, tracta d'un matrimoni entre un caçador i una mestressa de casa. Aquesta sempre li endolceix al seu home les orelles dient-li que l'estima molt i que si es morís, el taparia amb el millor llençol que tenia. L'home, davant tanta mostra d'estima, decideix saber si és veritat el que diu i es farà el mort. Arriben veïnes i veïns i la dona mana que li portin un llençol per cobrir el cadàver però cap dels llençols que li portaven no li anaven bé perquè considerava que eren massa bons, fins i tot un que era ple de forats va pensar que li serviria per fer pedaços. Seguidament, decideix cobrir-lo amb els filats, el marit s'adona que no l'estimava com deia i marxa deixant tot el que tenia.

Ous de somera és una renovació d'una adaptació prèvia que ja havia editat Guillem Cabrer en *Tres rondalles d'En Jordi d'es Racó*, juntament amb Josep Maria Llompart i Jaume Vidal Alcover. No hi ha més que substitucions gramaticals i lèxiques concretes. Per tant, com és el mateix adaptador i la mateixa adaptació, per saber-ne més, trobarem l'anàlisi d'aquest material en l'apartat anterior. A més, la informació que resta de la rondalla original, la podreu trobar en l'apartat 1.3.8. *Ous de somera*.

Quant a *Es jai de sa barraqueta*²⁶, la proposta teatral de Guillem Cabrer s'ambientarà en dues escenes: la primera serà amb una perera de fons i la segona a les portes del cel. Els personatges tenen nom i se n'afegeixen dos: en Tòfol és el jai de la barraqueta i en Sion i en Nofre són altres jais que juguen a l'escambrí amb en Tòfol al començament i que no apareixen a la rondalla original; aquests ho faran gairebé tot junts perquè com diuen, no tenen altres feines. Coincidint amb l'original fins al final, l'adaptació teatral acaba després d'anar al cel per primera vegada —juntament amb Nofre i Sion. La resta de la rondalla segueix el mateix patró: es presenten Sant Pere i el Bon Jesús demanant hostalatge; el jai els convida a sopar i per això el Bon Jesús li concedeix tres dons: que tothom que damunt la perera no pugui baixar fins que ell ho digui, no perdre mai jugant amb les seves cartes i un sarríó que si hi té algú a dins no el deixi sortir fins que ell ho ordeni. Amb tot això, en ambdós casos, aconseguirà desfer-se de la mort i d'en Banyeta Verda, manera d'anomenar el Dimoni en les rondalles d'Antoni M. Alcover.

Finalment, amb l'aquarel·la es creen uns personatges i uns espais fantasiosos però figuratius, tot i que el volum d'il·lustracions és mínim comparat amb l'extensió del llibre.

---

26 Fou la primera rondalla que publicà a l'*Aplec* i, consegüentment, una de les més reconegudes popularment. Alcover només tenia devuit anys quan la redactà seguint el relat que li contà la seva mare, l'informant.

4. Còmic

4.1. Rondalles mallorquines

Fou una iniciativa d'una família d'escriptors i il·lustradors qui va prendre la tasca d'experimentar com encaixarien les rondalles en el còmic, la família Mari i Nicolau. Van arribar a editar un total de trenta fulletons quinzenals, separats en dos volums. El primer volum²⁷ té el fons de color blau i el segon, de només sis exemplars, de color vermell. Aquesta col·lecció en còmic tracta les rondalles mallorquines —que podreu trobar en la catalogació de l'annex— d'una manera molt fidel a les originals de l'*Aplec*. El còmic és un gènere que cal estudiar en profunditat i aquest apartat podria comportar un treball per ell mateix, per això, i com hem introduït a l'inici d'aquesta tasca, l'introduïrem però no l'analtzarem en profunditat.

Aquesta col·lecció que encara pot trobar-se en venda a la Fundació Francesc de Borja Moll, inclou làmines col·leccionables dibuixades per Joan Mari i Joan Josep Mari i editades per la família Nicolau. Com hem dit, doncs, es compon de trenta llibretons que anaven sortint cada dues setmanes, en els quals s'anunciava el títol que s'editaria la pròxima quinzena. Sabem que la família tenia previst continuar amb els números, però un fet ens relata que va haver de cessar la tasca familiar, deixant la col·lecció en el número trenta.

27 Acaba amb el número 24, amb la rondalla *Enginy d'un qui havia feta donació*.

5. Enregistraments sonors

5.1. *Rondaies Mallorquines d'En Jordi des Racó*

Característiques

Data: 1986
Títol: *Rondaies Mallorquines d'En Jordi des Racó*
Veü: Francesc de Borja Moll i el quadre escènic de Ràdio Popular
Productor: Blau
Edició: Editorial Moll
Coordinadors: dBalears
Col·laboradors: COPE Mallorca
Patrocinador: Govern Balear

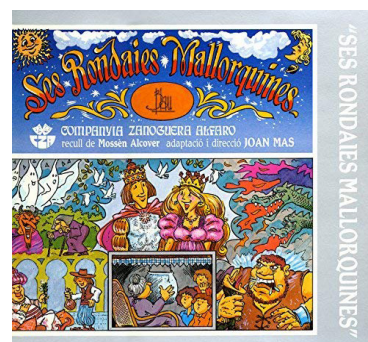
Anàlisi

Després de l'èxit que tengué l'*Aplec*, Francesc de Borja Moll, fidel amic i company de tasca d'Antoni M. Alcover, coordinà un projecte que es desenvolupa gràcies a l'equip de locutors de Ràdio Popular l'any 1959. L'equip va dur endavant un programa de ràdio en el qual es narraven algunes de les rondalles mallorquines de l'*Aplec*. Més tard, per deixar patent tot aquest treball i per actualitzar el format de les *Rondaies Mallorquines*, es va iniciar la compilació d'aquests enregistraments per a confeccionar la col·lecció dels trenta-dos cassetts. Fou, també, en honor al 50è aniversari de la Editorial Moll, que coincidia amb el 25è aniversari de Ràdio Popular. Val a dir, aquesta col·lecció primera fou tot un èxit i circulà durant vint anys per tota Mallorca. Més tard, per avançar-se a les noves tecnologies, la col·lecció es féu en format CD-ROM.

5.2. *Ses Rondaies Mallorquines*

Característiques

Data: 1986
Títol: *Ses Rondaies Mallorquines*
Veü: Música Nostra
Productor: Blau
Edició: Zanoquera Alfaro
Coordinadors: Joan Mas
Col·laboradors: Ràdio Mallorca (SER)
Patrocinador: Govern Balear

Anàlisi

La col·lecció *Ses Rondaies Mallorquines* primer fou un recull de vint-i-quatre cassetts, després s'afegí un disc amb cinc narracions escollides dels cassetts²⁸. Prèviament, els cassetts tenien sortida quinzenal i cadascun d'ells feia referència a un títol, és a dir, cada casset era una rondalla narrada, acompanyada per la música del grup mallorquí Música Nostra. El disc és una selecció d'aquestes rondalles preseleccionades per abastir la col·lecció en format casset. Així doncs, no és ben bé una actualització dels 24 títols que podrem trobar en la catalogació de l'annex, on els enregistraments sonors, atès que el disc en qüestió només conté cinc d'aquests títols.

28 Podreu trobar la majoria —perquè no hi són totes— de carcasses dels 24 cassetts de la col·lecció escanant el codi QR.

5.3. *Bon viatge faci la cadenera*

Característiques

Data: 1990
Nom: *Bon viatge faci la cadenera*
Veü: Maria del Mar Bonet
Productor: BMG Music Spain
Col·laboradors: Gabriel Janer Manila

Anàlisi

Bon viatge faci la cadenera és un disc doble de cançons inspirades en les rondalles de la mediterrània, especialment de l'illa de Mallorca. Maria del Mar Bonet demanà a Gabriel Janer Manila unes adaptacions d'uns títols concrets de les *Rondaies Mallorquines* per tal que poguessin ser musicades. Aquest àlbum és compost per tretze cançons de rondalles, que podreu trobar en la catalogació de l'annex, on els enregistraments sonors. La música la posaren nou músics: Joan Bibiloni, Miquel Àngel Oñate, Enric Murillo, Antoni Parera Fons, Javier Mas, Toti Soler, J.M Curty i en una de les cançons que també hi col·laborà la cantautora, concretament, a la cançó *El Drac de Na Coca*, Luis Delgado, Javier Bergia, Vicent Ferragut i Feliu Gasull. Tots ells de territoris diferents. Fou així perquè Maria del Mar Bonet no tenia intenció de fer música per a infants, tot i cantar sobre un món de meravelles, encantaments, misteri, personatges sobrenaturals, etc., i pensà que escollint un acompanyament musical que no fos exclusivament provinent de Mallorca, ho aconseguiria.

Aquest disc fou presentat en varis escenaris importants dels territoris de parla catalana, com per exemple al Palau de la Música Catalana, però també d'altres com Madrid, Canàries i Sardenya, a la *Nocte dei poeti* (Nit dels poetes).

El disc compta, també, amb un opuscle que es féu amb la col·laboració de la il·lustradora de contes infantils Carme Solé Vendrell.

5.4. *Sa rateta*

Característiques

Data: 2001
Nom: *Sa Rateta*
Veü: L. Cubas, T. Sintes, T. Ocaña i C. Mangado
Edició: Conta tu!
Coordinadors: Miguel Aranda
Col·laboradors: Govern Balear

Anàlisi

Sa Rateta és un material disponible en diferents formats: tenim un llibre, un joc de taula, un casset i un disc. El disc és una actualització del format casset, així doncs, conté les mateixes cançons populars, a més de la narració de la rondalla en qüestió, i respecta el mateix disseny.

Podreu trobar els títols en l'annex, en l'apartat d'enregistraments sonors.

5.5. Això era i no era... Cançons de rondalles per a infants

Característiques

Nom: Això era i no era... Cançons de rondalles per a infants

Productor: Satie Produccions Audiovisuals

Edició: Les tres taronges

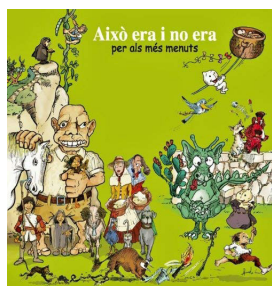
Coordinadors: Joan Bibiloni

Patrocinador: Institut d'Estudis Balearics

Anàlisi

Estam davant d'una de les col·leccions més divulgades d'entre totes les rondalles narrades i cantades dirigides a un públic infantil i juvenil. Francesc de Borja Moll, durant molts anys, féu tot el possible perquè aquests materials sortissin a la llum. Joan Bibiloni és el coordinador d'aquesta col·lecció de llibretons i enregistraments sonors.

Val a dir que *Això era i no era... Cançons de rondalles per a infants*, inclou els tres volums de *Contant, cantant!*, els altres dos que es troben incorporats en el llibre *Contant 8 rondalletes*, compilació de vuit rondalles corresponents a llibretons de la mateixa col·lecció en format paper («Rondalletes»), un disc anomenat *45 Cançons de rondalles per a infants* que vendria a ser el mateix que *Contant 8 rondalletes* però sobre el material audiodfònic dels discs amb títol *Això era i no era...* Val a dir, emperò, que en aquesta fusió de discs, se'n troba un de rondalles menorquines, el CD 4. Els discs que tenen per títol *Això era i no era...* se'ls distingeix pel color: tenim el «Terra», «Blavet», «Ocre» i «Verd». Altrament, els discs que tenen per títol *Contant, cantant!* se'ls distingeix per volums; n'hi ha un total de tres. També podríem parlar del disc *Cançons per anar a dormir*, però aquest només inclou una cançó inspirada en una rondalla mallorquina, *Sa muleta de plata*, per tant, no l'hem inclòs en el catàleg sinó en l'annex a mode de material complementari.

5.6. *Ses nostres rondaies contades i cantades*

Data: 2002
Nom: *Ses nostres rondaies contades i cantades*
Veü: Col·lectiu d'Artistes Lírics
Música: Andreu Bennàssar
Productor: Sonoric Studis
Edició: Juan I. Aguilera i Joan M. Escobedo
Coordinadors: Gabriel Aguilera
Col·laboradors: Govern Balear

Anàlisi

Els disc és una narració d'una rondalla mallorquina. Inclou un opuscle amb la narració de 'Dos fiis de viuda', corresponent al tom XV de les *Rondaies Mallorquines d'En Jordi d'es Racó*.

5.7. Altres

Hem decidit destacar, també, la importància d'un disc inspirat en les rondalles mallorquines, no tant quant als relats i les seves especificitats, sinó per les característiques més supèrflues de la rondallística alcoveriana. Aquest és *Venim de rondalles* d'Antoni Nicolau, àlbum que podreu trobar catalogat en l'annex i on les imatges complementàries. Altrament, el disc de Xesco Boix, *Brilla estel. La flor romanial*, el qual inclou una narració de 'La flor romanial'.

Pel fet de ser un contingut audiovisual en format DVD, la pel·lícula —que també fou capítol de la sèrie de la Televisió de Catalunya, *La flor romanial* de Les tres bessones, encaixaria en aquest apartat. És important destacar-ho per la difusió que tengué.

6. Jocs de taula i ordinador

6.1. Joc de Sa Rateta

Característiques

Nom: *Joc de Sa Rateta*
Autoria: Conta tu!
Text: Josep Palet
Il·lustracions: Maria Sanllehí
Patrocinador: Govern Balear

Anàlisi

Ens trobam davant una versió del joc de l'oca, reformulat seguint els episodis que apareixen en el llibre que l'incou, el de l'apartat anterior 5.4. *Sa Rateta*. El tauler del joc és una làmina horitzontal de cartró que forma part del llibre del qual hem parlat, no és un material independent. En la mateixa cara que el joc, integrades amb les il·lustracions, hi trobam les instruccions. Senzilles, com el joc mateix.

6.2. Joc de cartes

Característiques

Any: 2007
Autoria: Fundació Pública Antoni M. Alcover
Disseny: Pep Boix
Col·laboradors: Associació Cultural Es Canonge de Santa Cirga

La Fundació Pública Antoni M. Alcover va confeccionar aquesta baralla espanyola inspirada en les rondalles mallorquines de l'*Aplec*. Es diferencia quant a la resta de baralles perquè en les cartes que en la majoria de jocs tenen punts (sota, cavall, rei i as) hi apareixen personatges de rondalla com en Joanet de la rondalla 'En Joanet i es set missatges' a totes les sotes o deus, en 'Mercè-Mercè' a tots els cavalls o onzes, en Pere Catorze a tots els reis o dotzes i, finalment, en els asos: el rei en Jaume (espases), n'Estel d'Or (ors), sa llampria meravellosa (copes) i en Joanet Manent (bastos).

La baralla compta amb sis cartes extra en les quals hi apareixen petits fragments de les rondalles on els personatges o els objectes esmentats anteriorment hi apareixen. Així, aquests, els podem trobar a l'*Aplec* en els volums V (Rei En Jaume), XIII (Mercè-Mercè), VIII (sa llampria meravellosa), XII (Pere Catorze) i (en Joanet i es set missatges i n'Estel d'Or).

6.3. El castell d'iràs i no tornaràs

Característiques

Nom: *El castell d'iràs i no tornaràs*

Autoria: Obra Cultural Balear

Text: Ramon Bassa

Il·lustracions: Jaume Ramis

Col·laboradors: Editorial Moll

Patrocinador: Govern Balear

Font

Vegeu apartat 2.2. *El castell d'iràs i no tornaràs*.

Anàlisi

La campanya «El país a l'escola» va tenir la iniciativa de llançar un lloc de l'oca inspirat en una rondalla mallorquina, concretament en *El castell d'iràs i no tornaràs*. És un joc que no entén d'edats però que conté una proposta lúdica i didàctica per als més grans: cercar les funcions de Vladímir Propp que hi apareixen o bé comparar les versions d'Antoni M. Alcover i Joan Amades de la rondalla en qüestió.

En seixanta-tres caselles de dibuixos, es conta la història del protagonista. Dotze oques i l'oca major al mig, en la casella final, la de la victòria, donen sentit al joc: aconseguir arribar, tot i les adversitats del joc, al final on na Fadeta i en Bernadet podran estar junts i sense perill.

A l'altra cara de la làmina del joc trobarem les instruccions, uns suggeriments de com jugar-hi i els crèdits.

6.4. El joc de les rondalles

Característiques

Nom: *El joc de les rondalles*

Autoria: dBalears

Text: Joan Melià i Jaume Guiscafrè

Il·lustracions: David Martínez

Patrocinador: Govern Balear

Anàlisi

Un joc en el qual la rondalla és la protagonista absoluta; el joc de la rondalla preparat per especialistes en el sector, ens recorda a uns dels jocs de taula de pregunta-resposta més coneguts d'arreu, el Trivial. Aquest, doncs, seria un Trivial de la rondalla que es diferencia en les preguntes i en les caselles específiques, però no en la mecànica.

La capsa conté el tauler, els cartonets amb les preguntes, els daus i les fitxes per als usuaris que juguin. Les instruccions es troben en l'interior d'aquesta capsa. Val a dir que

no és un joc senzill, tot i que es presenta amb dos nivells de dificultat. És un joc per adults, atès que es fan preguntes molt concretes d'episodis de les rondalles de l'*Aplec*. Per tant, pot ser un joc pels qui tenen per mà les rondalles mallorquines i el faran servir amb un fi lúdic i per posar en pràctica el seu coneixement o pels qui se senten motivats a aprendre de la cultura popular mallorquina a través d'aquest joc. Així com el Trivial, que conté preguntes de diferents dificultats, El joc de la rondalla aconsegueix engrescar els usuaris amb les seves preguntes, que per molts poden semblar impossibles. Aquestes apareixen en els cartonets. Es donen tres respostes possibles, i és aquí quan els participants decideixen el nivell amb el qual volen jugar: si ho volen fer més fàcil, podran donar les tres opcions que es donen, en les quals la resposta correcta queda marcada en vermell. Per contra, si es vol complicar, qui faci la pregunta no donarà cap opció de resposta. Un total de dues-centes preguntes formen el joc que acaba quan un participant ha aconseguit superar les caselles especials, contestar bé les preguntes i anar avançant com si fos el joc de l'oca.

6.5. Joc d'ordinador *10 de 10*

Característiques

- Nom:** *10 de 10*
Autoria: Block Mèdia
Text: Pere Cortada
Il·lustracions: Víctor Dengra
Col·laboradors: Institució Pública Antoni M. Alcover
Patrocinador: Govern Balear

Anàlisi

Block Mèdia s'acomiadava amb aquest darrer joc educatiu d'ordinador a causa de les dificultats del sector. El joc *10 de 10* és una compilació de tots els seus materials en diferents pantalles. Podem trobar-hi diferents títols que ens porten a altres pantalles o, fins i tot, programes de descàrrega directa. Així, tenim el «Bàsic 1» i «Bàsic 2» amb jocs i exercicis relacionats amb conceptes bàsics i inicials de la llengua, tant catalana, castellana com anglesa. Seguidament, tenim un bloc anomenat «Ansa per ansa», el qual només s'abasteix d'exercicis per a la comprensió i l'aprenentatge del català. «Gatzara» és el següent bloc. Aquest presenta exercicis de llengua estructurats en jocs de nivell: comprensió lectora, vocabulari, etc. El següent apartat ja introdueix les rondalles. Comença per «L'amor de les tres taronges». La pantalla de la rondalla en qüestió inclou diferents accessos: la rondalla presentada com un llibre digital, un vocabulari, un apartat dedicat a la vida i l'obra Antoni M. Alcover, jocs²⁹ i un espai per suggeriments i orientacions didàctiques, en les quals hi havia l'opció de participar en un concurs de dibuix presentant un final alternatiu de la rondalla.

Quant a la rondalla, l'adaptador substitueix determinats episodis per tal que sigui més amable de visualitzar en l'ordinador i més ràpida, així, un sol gegant explica on es troba *l'amor de les tres taronges*, per tant, només hi ha una caseta blanca, una llumeta blava... Tampoc no hi apareix la criada de la fornera i, per això, quan el rei troba *l'amor de les tres taronges*, immediatament, aniran cap al palau reial i es casaran. Finalment, no serà una criada qui recordarà l'encanteri que li feu la jaia a l'infant, sinó un soldat.

«Es tit i sa tita i dues rondalles» és el següent bloc. Aquest inclou la rondalla narrada en una composició d'imatges en moviment, un apartat dedicat a Mossèn Alcover, un altre a la Lletre de Convit, la transcripció

29 Joc d'iguals, de parelles, un laberint on s'ha d'evitar el gegant, preguntes concretes sobre la rondalla...

de la rondalla, jocs³⁰, orientacions didàctiques, un vocabulari i els crèdits. Les altres dues rondalles són «El gorrionet»³¹ i «De com el vent i el sol es provaren» d'estructura senzilla i repetitiva. Val a dir que aquestes dues apareixen també en un altre bloc dedicat exclusivament a elles. Aquest bloc posterior, doncs, inclou: una breu explicació de la Fundació Pública Antoni M. Alcover, les rondalles transcrites, jocs, orientacions didàctiques i els crèdits.

La darrera rondalla i bloc és «Un pastor i un missèr» que no ens porta a una pantalla diferent fent clic sinó que ens ofereix la possibilitat de descarregar el contingut. És doncs, un programa extern que podem descarregar directament al nostre ordinador i jugar-hi sense la necessitat del disc. Aquest, seguint el mateix esquema, inclou: un apartat dedicat a Francesc de Borja Moll, un altre a la Fundació Pública Antoni M. Alcover, jocs³², un vocabulari, els crèdits i enllaços —alguns dels quals ja no existeixen.

Finalment, un altre programa de descàrrega directa que no té res a veure amb les rondalles però que és una bona opció després d'haver acabat el joc per descansar la visió: «Ergovis PC».

Fora de tot, trobam la presentació del disc per part de M. S. i Garau, una nota de Pere Cortada (editor), les orientacions didàctiques generals i una carpeta de documents.

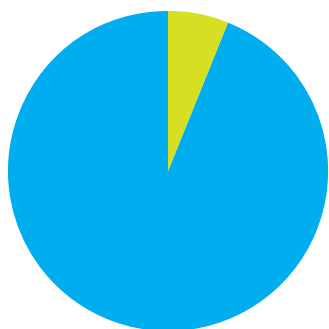
30 Joc de preguntes, d'ordenar una cançó, de parelles, un laberint, etc.

31 És una lectura amb imatges que es va aturant per fer preguntes a l'usuari que està jugant.

32 Trobar l'ovella negra, un trencaclosques, «el refrany amagat», preguntes sobre la rondalla, etc.

Conclusions

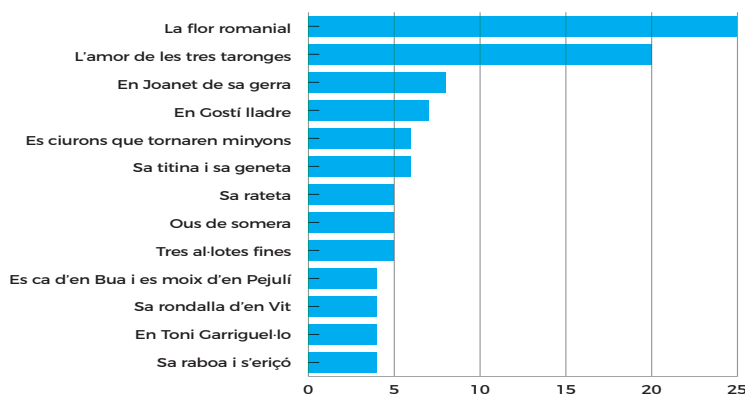
Arribats al final i havent analitzat tot quant ens havíem proposat, consideram les següents conclusions. Primer de tot, les rondalles de l'*Aplec* d'Antoni Maria Alcover giren al voltant d'uns quatre-cents títols, no obstant, trobam que, un cop feta la catalogació dels materials seleccionats, tan sols una mitjana aproximada

GRÀFIC 1

de vint títols de rondalles es repeteixen mínim una vegada. Així, i com podem entendre amb el GRÀFIC 1, una quantitat de títols més que considerable no es té en compte com a font d'inspiració, d'adaptació o transformació. Altrament, d'entre aquesta vintena de rondalles, trobam títols que destaquen quant a nombre de materials que han generat. Aquests, que podreu trobar en el GRÀFIC 2, han aparegut mínim quatre vegades entre els materials classificats i, per tant, s'han destacat per aparèixer en diferent formats, cosa que els posa en un nivell elevat respecte la resta. No debades, d'entre aquests materials, hem pogut observar que hi havia molt potencial, atès que hi trobam jocs d'educació/entreteniment, material pedagògic i llibres d'una qualitat estètica i lingüística valorables. Podem parlar concretament del joc d'ordinador *10 de 10*, el qual inclou 'L'amor de les tres taronges' —un

dels títols capdavanters—, les cassetes pedagògiques i la col·lecció «Tirurany», que en alguns casos forma part del contingut d'aquestes, els tres llibres honorats amb el Premi La Punta del Llapis d'il·lustració i qualsevol de les adaptacions teatrals.

GRÀFIC 2

Fent ressò a la cronologia dels materials de la nostra catalogació, trobam que hi ha hagut una feina progressiva i de qualitat que ha col·locat les rondalles en un camp interdisciplinari caracteritzat per la diversitat de formats que el vitalitzen dins la societat i que la uneix. En un primer terme, les rondalles s'adaptaren a l'era tecnològica que començava a vaticinar-se; així, sorgiren els cassets de Ràdio Popular que, ni més ni menys, circularen una vintena d'anys entre la població. Seguidament, es va dur a terme la reedició d'aquests enregistraments anteriors en un nou format, el CD-ROM. Poc abans, començaren a editar-se les adaptacions teatrals, d'entre les quals 'La flor romanial'¹ era un clàssic. Anys després, grans referents musicals de les Illes s'inspiraren en aquestes narracions i les musicaren, sorgí una col·lecció en format còmic, es crearen jocs — que eren versions d'altres jocs ja existents—, etc.

Passà una guerra i vengué la postguerra, moment clau per difondre tots aquests materials que per a molts

1 'La flor romanial' és una eina potentíssima per introduir un missatge moral dins un entorn màgic.

foren el primer contacte que tengueren amb la literatura en la llengua pròpia. No seria fins més tard, amb la fi del règim i l'arribada de la democràcia, que aparegueren les edicions que hem anat desglossant en aquest treball i que van suposar una més gran popularització i coneixement del material rondallístic. Si avui som on som, i entre el jovent —i no tant jovent— hi ha aquesta consciència de pertànyer a un col·lectiu (una cultura popular formada arran de les rondalles), és gràcies a la feina que feren tots i cadascun dels editors, escriptors, il·lustradors... que hem anat recopilant al llarg d'aquest treball. Hem passat d'una literatura popular oral, transmesa generació rere generació, a un món digitalitzat on s'han anat perdent totes aquestes formes de transmissió i han aparegut noves maneres de concebre la cultura i la identitat. Així, en els anys vint o trenta la gent coneixia les rondalles d'Alcover potser perquè algú (ben poca gent) tenia el llibre a casa o perquè algú de la família els n'havia explicat alguna; avui dia, i especialment a partir dels anys vuitanta i noranta, que és quan les rondalles adquireixen nous formats (llibres infantils, CD, jocs d'ordinador, de sobretaula...), que es converteixen en una mena de mitjà de masses. D'aquesta manera, amb els nous formats, les rondalles aconseguen entrar a les llars i a la consciència col·lectiva de gent que probablement mai no hi hagués tingut contacte. I és que no només l'escola ha ajudat a la societat mallorquina que conegui les rondalles i el seu bagatge històric i cultural, sinó que tal com hem anat apuntant abans, els mitjans de masses (especialment la ràdio) o l'aposta del Govern Balear per la cultura pròpia (bonificant o patrocinant edicions) han permès que les rondalles siguin avui dia patrimoni de tots els mallorquins. Per tant, després de la recerca exhaustiva d'aquest treball, creiem que cal donar valor a tots els qui feren possible que les rondalles deixessin de ser un material aïllat i que entressin i formessin part de la vida de la societat illenca.

Hem detectat que més de la meitat de les recreacions són vehiculades als infants i joves², per la qual cosa entenem que després de la pèrdua dels informants/recreadors de rondalles i gràcies a la col·laboració d'institucions públiques i de la Conselleria d'Educació i Universitat, sorgiren les col·leccions «Això era i no era» i «De mica en mica» per als més petits, «Tirurany» per als infants d'edat més avançada i, progressivament, pujant el rang d'edat, les «Rondalletes» acompanyades d'una col·lecció de discs; la més extensa i plural que es va difondre. Cal dir que des de les institucions públiques es van treballar propostes molt interessants, que serien les més actuals. Així, sorgiren les capses i les carpetes pedagògiques, de les quals tenim constància que foren repartides per les escoles de Mallorca gratuïtament i la organització d'un premi d'il·lustració (La Punta del Llapis), una de les adaptacions més polides i treballades, tant per la maquetació com per l'extensió de pàgines, obviant la qualitat de les il·lustracions.

En quant als tipus, trobam que hi ha un nombre considerablement superior de rondalles meravelloses i uns temes que es repeteixen: l'enginy, l'engany, els dissenys incestuosos o absurds, el beneit, la gelosia, etc. No debades, aquesta tria i el resultat d'aquesta anàlisi és obvi des del moment que sabem que les rondalles meravelloses són les més abundants en qualsevol literatura oral. D'entre les meravelloses, per ser més concrets i corroborant l'estudi previ de Caterina Valriu, el títols més repetits són: 'L'amor de les tres taronges', 'En Joanet de sa gerra', 'Es castell d'iràs i no tornaràs', 'En Joanet de l'onso', 'Na Magraneta' i 'Es jai de sa barqueta'. D'entre les religioses, i amb diferència, cal destacar 'La flor romanial'; 'L'abat de la Real', 'Sa fia des carboneret' i 'N'Espardenyeta' d'entre les d'enginy; 'Una madona que enganà el dimoni' d'entre les del gegant beneit; En Gostí lladre, 'Ous de somera' i 'En Martí Tacó' com a anècdotes i coverbos i 'Sa rateta', 'Sa rondaia d'En Vit' i 'Es tit i sa tita', com a formulístiques. També, cal diferenciar aquelles narracions que s'han considerat llegendàries, les que tenen relació amb la figura del Bon Jesús i de l'heroi mallorquí, el rei En Jaume.

Ens queda per dir i per qüestionar si les rondalles mallorquines segueixen funcionant en el nostre context. La resposta és positiva, perquè com hem dit anteriorment, l'única manera de perllongar i reviure el llegat popular d'Antoni Maria Alcover és introduint la literatura oral en la disciplina acadèmica i la hi tenim.

2 Especialment positiu és, també veure com els papers femenins han anat empoderant-se en aquestes recreacions, de mica en micada, així com els valors imperants de la literatura infantil i juvenil.

Emperò, detectam que hi ha moltes possibilitats que podrien portar a futures tasques: reedicions del material, aprofitament dels títols encara no usats, portar les rondalles a les aplicacions mòbils³, entre d'altres.

Avui dia, molts d'aquests materials es troben descatalogats, romanen a les cases dels autors, es troben en biblioteques separats dels seus germans de col·lecció o, fins i tot, en algunes capses de casa nostra; un dia els vam deixar ocults entre la pols sense saber gairebé què hi havia en el seu interior, el món que ens podia oferir aquell material, tant als grans com als petits. És una oportunitat per tenir a l'abast tot quant s'ha generat entorn de les *Rondaies Mallorquines d'En Jordi d'es Racó*: llibres i llibretons, capses i carpetes pedagògiques, enregistraments sonors, jocs d'ordinador, de cartes, de taula, etc. L'imaginari de dimonis i dimonions, gegants, heroïnes i herois, reines i reis, fades, jaies i jais, etcètera, ens va arribar un dia a través de les rondalles mallorquines i els seus derivats que pretenien reintroduir-les en el temps i el moment que es vivia, actualitzant-ne el format, les veus, els dibuixos, etcètera, però sempre respectant i tenint cura de la tasca que féu Antoni Maria Alcover en recopilar totes aquelles històries que li contaren els informants dels pobles de Mallorca.

---

3 Com és el cas de WoW Mallorca, aplicació mòbil que presenta un itinerari de llegendes arreu de l'illa de Mallorca: «L'illa dels Tresors».

Referències bibliogràfiques

- ANTONI M. ALCOVER (1983). «Com he fet mon *Aplec de Rondaies Mallorquines*» dins *Randa*, núm. 14, pàg. 121-136
- ANTONI M. ALCOVER (1936-1972). *Rondaies Mallorquines d'En Jordi d'es Racó*. Palma: Editorial Moll (24 v.)
- ANTONI M. ALCOVER I FRANCESC DE B. MOLL (1980). *Diccionari català-valencià-balear*. Palma: Moll (10 v. i en línia)
- ANTONI LLULL (2008) «Diccionari d'expressions lingüístiques recollides de les *Rondaies Mallorquines d'En Jordi d'es Racó*». Palma: Editorial Moll
- CARME ALCOVERRO (2009). «Literatura oral, encara» a *Escola Catalana*, núm. 457, pàg. 4-5
- CATERINA VALRIU (1993). «La renovación del cuento popular en la literatura actual: la aportación de Miquel Rayó i Ferrer» dins *Hispanorama*, núm. 65, pàg. 7-14
- CATERINA VALRIU (1994). «Influències de les rondalles en la literatura infantil i juvenil catalana actual» a la *Revista de l'Alguer*, núm. 5, pàg. 239-252
- CATERINA VALRIU (1998). *Història de la literatura infantil i juvenil catalana*. Barcelona: La Galera
- CATERINA VALRIU (1998). *Influències de les rondalles en la literatura infantil i juvenil catalana actual*. Palma: Editorial Moll
- CATERINA VALRIU (2007). «L'empremta de les rondalles, l'imaginari compartit!» dins *Ooohéee*, núm. 3, pàg. 82-95
- CATERINA VALRIU (2017). «L'*Aplec de Rondaies Mallorquines* al segle XXI: reformulacions, recreacions i reutilitzacions» al *VII Curs de Cultura Popular*, Tortosa: Universitat Rovira i Virgili
- CATERINA VALRIU I M. MAGDALENA GELABERT (2010): «Base de dades dels materials generats entorn de l'*Aplec de Rondaies Mallorquines d'en Jordi des Racó*» a *Etnopoètica: incidència, difusió i comunicació en el món contemporani*. Càller: Arxiu de Tradicions de L'Alguer.
- DOLORES JULIANO (1985). «Una subcultura negada: l'àmbit domèstic» dins *La cultura popular a debat*, pàg. 39-47. Barcelona: Alta Fulla (Cultura Popular, 3)
- FERRAN TEROL I MARIANA DÍAZ (2007). «Premi La Punta del Llapis 2006» dins *Ooohéee*, núm. 3, pàg. 142-147
- FRANCESC DE B. MOLL (1975): *Els altres quaranta anys*. Palma: Editorial Moll.
- GABRIEL JANER MANILA (1984). «El relat oral» a *Lluc*, núm. 718, pàg. 3-5
- GABRIEL JANER MANILA (1986). *Pedagogia de la imaginació poètica*. Barcelona: Alta Fulla (Cultura Popular, 4)
- GABRIEL JANER MANILA (2005). *Com una Rondalla, els treballs i la vida de Mossèn Alcover*. Manacor: Fundació Pública Antoni M. Alcover
- GABRIEL JANER MANILA (2007). «Literatura oral i ecologia de l'imaginari» dins *Ooohéee*, núm. 3, pàg. 14-31
- JACINT CREUS (2009). «Gentil i la mort de la literatura oral» a *Escola Catalana*, núm. 457, pàg. 8-9
- JAUME GUISCAFRÈ (1996). «Una bibliografia de les edicions i les traduccions de les rondalles de mossèn Alcover» dins *Randa*, núm. 38, pàg. 151-221
- JOAN PRAT CARÓS (1981). «La rondallística catalana com a concepció del món» dins *L'Avenç*, 35, pàg. 66-69
- JESÚS G. NIETO (2009). «El món de les rondalles mallorquines» a *Escola Catalana*, núm. 457, pàg. 33-35

- JOSEP A. GRIMALT I JAUME GUISCAFRÈ (1996-2017). *Aplec de Rondalles Mallorquines d'En Jordi d'es Racó*. Palma: Editorial Moll (7 v.) (en expansió)
- JOSEP A. GRIMALT (1978). «La catalogació de les rondalles de mossèn Alcover com a introducció a llur estudi» dins *Randa*, núm. 7, pàg. 6-30
- JOSEP M. PUJOL (2009). «La rondalla (o com voldriem que fos la vida)» a *Escola Catalana*, núm. 457, pàg. 12-14
- Lluís Bonada (1990). «Bon viatge faci la cadenera» entrevista a Maria del Mar Bonet dins el *Diari Avui*
- PERRY NODELMAN (1988). *Words about Pictures: The Narrative Art of Children's Picturebooks*. Athens: The University of Georgia Press
- RAMON BASSA, MIQUEL CABOT, RAMON DÍAZ I JOAN LLADONET (1996). *Tris-tras, les rondalles a l'escola*. Palma: Editorial Moll
- SEBASTIÀ SERRANO (1985). «Oralitat i vida quotidiana» dins *La cultura popular a debat*, pàg. 54-57. Barcelona: Alta Fulla (Cultura Popular, 3)
- TERESA DURÁN (2005). «Il·lustración, comunicació, aprendizaje» a la *Revista de Educación*, pàg. 239-253
- RAMON BASSA (2002). *Guia de la literatura infantil i juvenil de les Illes Balears*. Palma: Editorial Moll

Referències a recursos electrònics

- <http://mariadelmarbonet.com/> [consulta: 20/08/2018]
- <http://rondcat.arxiudedefolklore.cat/> [consulta: 15/08/2018]
- <https://sites.google.com/site/musicamenorquina/> [consulta: 20/08/2018]
- http://www.queeseenren.es/16/radio_y_diario_mallorca/ [consulta: 01/08/2018]

OBRES LITERÀRIES

ANY	TÍTOL	VOL.	TEXT	IL·LUSTRACIÓ	EDITORIAL	COL·LECCIÓ	COORDINA	PATROCINA	TIPUS	ALTRES
1978	<i>La flor Romanial</i>	II	Guillem Cabré i Borràs	Magdalena Batlles	La Galera	«Teatre, joc d'equip»	Martí Olaya		Religioses ATU 780	Coberta blana
1979	<i>Tres Rondalles d'En Jordi d'es Racó</i>		Guillem Cabrer, Josep M. Llompарт i Jaume Vidal Alcover	Aina Bonner	Editorial Moll			Govern Balear		Vegeu nota 1
1987	<i>El nas de dos pams</i>	XI	Jaume Ordines i Llobera	Mateu Rigo i Bonet	Editorial Moll	«Això era i no era», 3		Govern Balear	Meravelloses ATU 569	Coberta blana
1987	<i>Un pastor i un missèr</i>	IV	Jaume Ordines i Llobera	Mateu Rigo i Bonet	Editorial Moll	«Això era i no era», 7		Govern Balear	Contarelles ATU 1585	Coberta blana
1988	<i>En Pere grill</i>	III	Jaume Ordines i Llobera	Mateu Rigo i Bonet	Editorial Moll	«Això era i no era», 4		Govern Balear	Contarelles ATU 1641	Coberta blana
1988	<i>Na Joana i la fada Mariana</i>	VI	Jaume Ordines i Llobera	Mateu Rigo i Bonet	Editorial Moll	«Això era i no era», 5		Govern Balear	Meravelloses ATU 425B	Coberta blana
1989	<i>El granotet</i>	XIII	Jaume Ordines i Llobera	Mateu Rigo i Bonet	Editorial Moll	«Això era i no era», 6		Govern Balear	Meravelloses ATU 402	Coberta blana
1990	<i>Cinc rondalles i una cançó</i>		Guillem Cabrer i Borràs	Mercè Arane-ga Espanyol		«Biblioteca d'Aula»		Govern Balear		Vegeu nota 2
1990	<i>La cova de la bruixa Joana</i>	V	Jaume Ordines i Llobera	Mateu Rigo i Bonet	Editorial Moll	«Això era i no era», 1		Govern Balear	Meravelloses ATU 503	Coberta blana
1990	<i>La flor romanial</i>	II		Francesc Capdevila	Publicacions de l'Abadia de Montserrat	«El tinter dels clàssics»		Obra Social Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona	Religioses ATU 780	Coberta blana
1993	<i>En Joanet de la gerra</i>	I	Jaume Ordines i Llobera	Mateu Rigo i Bonet	Editorial Moll	«Això era i no era», 8		Govern Balear	Meravelloses ATU 555	Coberta blana
1994	<i>Na Marieta i el gegant</i>	XIII	Margalida Nicolau	Joan Marí	Editorial Moll	«Rondalles Mallorquines»		Govern Balear	Meravelloses ATU 331	Còmic per quinzena, n° 1
1994	<i>El ca d'en Bua i el moix d'en Pejuli / Un festejador</i>	I	Margalida Nicolau	Joan Marí i Joan J. Marí	Editorial Moll	«Rondalles Mallorquines»		Govern Balear	D'animals / ATU 130/1696	Còmic per quinzena, n° 2
1994	<i>La filla del carboneret</i>	I	Margalida Nicolau	Joan Marí	Editorial Moll	«Rondalles Mallorquines»		Govern Balear	D'enginy ATU 921 875	Còmic per quinzena, n° 3

OBRES LITERÀRIES

ANY	TÍTOL	VOL.	TEXT	IL·LUSTRACIÓ	EDITORIAL	COL·LECCIÓ	COORDINA	PATROCINA	TIPUS	ALTRES
1994	<i>Tres germans</i>	XIV	Margalida Marí	Joan J. Marí	Editorial Moll	«Rondalles Mallorquines»		Govern Balear	Meravelloses ATU 471	Còmic per quinzena, n° 4
1994	<i>La jaia Xeloc i la jaia Bigalot</i>	I	Margalida Nicolau	Joan Marí	Editorial Moll	«Rondalles Mallorquines»		Govern Balear	D'enginy ATU 877	Còmic per quinzena, n° 5
1994	<i>En Martí Tacó</i>	I	Margalida Nicolau	Joan J. Marí	Editorial Moll	«Rondalles Mallorquines»		Govern Balear	Contarelles ATU 1640	Còmic per quinzena, n° 6
1994	<i>L'Hermosura del món, I</i>	I	Margalida Nicolau	Joan Marí	Editorial Moll	«Rondalles Mallorquines»		Govern Balear	Meravelloses ATU 516	Còmic per quinzena, n° 7
1994	<i>L'Hermosura del món, II</i>	I	Margalida Nicolau	Joan Marí	Editorial Moll	«Rondalles Mallorquines»		Govern Balear	Meravelloses ATU 516	Còmic per quinzena, n° 8
1994	<i>La Pomarrina</i>	XVI	Margalida Nicolau	Maria Marí	Editorial Moll	«Rondalles Mallorquines»		Govern Balear	D'animals ATU 20C	Còmic per quinzena, n° 9
1994	<i>En Pere de la Butza</i>	I	Margalida Nicolau	Joan Josep Marí	Editorial Moll	«Rondalles Mallorquines»		Govern Balear	Contarelles ATU 1696	Còmic per quinzena, n° 10
1994	<i>El nas de dos pams</i>	XI	Margalida Marí	Joan J. Marí	Editorial Moll	«Rondalles Mallorquines»		Govern Balear	Meravelloses ATU 569	Còmic per quinzena, n° 11
1994	<i>Una novia malfeneranda</i>	XI	Margalida Marí	Joan Marí	Editorial Moll	«Rondalles Mallorquines»		Govern Balear	D'enginy ATU 901	Còmic per quinzena, n° 12
1994	<i>La mitja terça de carn</i>	XV	Margalida Nicolau	Joan J. Marí	Editorial Moll	«Rondalles Mallorquines»		Govern Balear	D'enginy ATU 890	Còmic per quinzena, n° 13
1994	<i>La Fada Morgana</i>	XI	Margalida Nicolau	Joan Marí	Editorial Moll	«Rondalles Mallorquines»		Govern Balear	Meravelloses ATU 425B	Còmic per quinzena, n° 14
1994	<i>En Salom i el batle, I</i>	VII	Margalida Nicolau	Joan J. Marí	Editorial Moll	«Rondalles Mallorquines»		Govern Balear	Contarelles ATU 1525A	Còmic per quinzena, n° 15

NOTA 1: Inclou *Ous de Somera* (Contarelles, ATU 1319), *L'abat de la Real* (d'enginy, ATU 922) i *N'Espardenyeta* (d'enginy, ATU 879).

NOTA 2: Conté *La flor romanial* (religioses, ATU 780), *Ous de somera*, *El Rei Tortuga* (meravelloses, ATU 425B), *Els filats* (Contarella, ATU 1350), *El jai de la barraqueta* (ATU 330) i *La porquerola* (menorquina).

OBRES LITERÀRIES

ANY	TÍTOL	VOL.	TEXT	IL·LUSTRACIÓ	EDITORIAL	COL·LECCIÓ	COORDINA	PATROCINA	TIPUS	ALTRES
1994	<i>En Salom i el batle, II</i>	VII	Margalida Nicolau	Joan J. Marí	Editorial Moll	«Rondalles Mallorquines»		Govern Balear	Contarelles ATU 1525A	Còmic per quinzena, n° 16
1994	<i>En Joanet de la gerra</i>	I	Margalida Nicolau	Joan Marí	Editorial Moll	«Rondalles Mallorquines»		Govern Balear	Meravelloses ATU 555	Còmic per quinzena, n° 17
1994	<i>La filla i la fillastra del moliner</i>	XV	Margalida Nicolau	Joan Marí	Editorial Moll	«Rondalles Mallorquines»		Govern Balear	Meravelloses ATU 480 1457	Còmic per quinzena, n° 18
1994	<i>El llum de la terra / Un misser atabacat</i>	IV i XV	Margalida Nicolau	Joan Marí i Joan J. Marí	Editorial Moll	«Rondalles Mallorquines»		Govern Balear	Meravelloses ATU 326A* / ATU 1585	Còmic per quinzena, n° 19
1994	<i>En Joanet i el gegant, I</i>	XVII	Margalida Nicolau	Joan J. Marí	Editorial Moll	«Rondalles Mallorquines»		Govern Balear	Gegant beneit ATU 1061 1049 1063A	Còmic per quinzena, n° 20
1994	<i>En Joanet i el gegant, II</i>	XVII	Margalida Nicolau	Joan J. Marí	Editorial Moll	«Rondalles Mallorquines»		Govern Balear	Gegant beneit ATU 1061 1049 1063A	Còmic per quinzena, n° 21
1994	<i>Mestre Jaume Figuereta</i>	IV	Margalida Nicolau	Joan Marí	Editorial Moll	«Rondalles Mallorquines»		Govern Balear	ATU -	Còmic per quinzena, n° 22
1994	<i>El cavall del rei</i>	XXI-II	Jaume Ordines i Llobera	Mateu Rigo i Bonet	Editorial Moll			Govern Balear	D'enginy ATU 925	Coberta blana Disponible a «Una mà de contes»
1994	<i>L'abat de La Real</i>	V	Jaume Ordines i Llobera	Mateu Rigo i Bonet	Editorial Moll	«Això era i no era», 10		Govern Balear	D'enginy ATU 922	Coberta blana Disponible a «Una mà de contes»
1995	<i>Tres germans desxondits</i>	II	Margalida Nicolau	Joan J. Marí	Editorial Moll	«Rondalles Mallorquines»		Govern Balear	Meravelloses ATU 655 920C	Còmic per quinzena, n° 23

OBRES LITERÀRIES

ANY	TÍTOL	VOL.	TEXT	IL·LUSTRACIÓ	EDITORIAL	COL·LECCIÓ	COORDINA	PATROCINA	TIPUS	ALTRES
1995	<i>Enginy d'un qui havia feta donació</i>	XII	Margalida Nicolau	Joan Mari	Editorial Moll	«Rondalles Mallorquines»		Govern Balear	D'enginy ATU 982	Còmic per quinzena, nº 24
1995	<i>L'homenet com un grill</i>	XIV	Margalida Nicolau	Joan Mari i Joan J. Mari	Editorial Moll	«Rondalles Mallorquines»		Govern Balear	Religioses ATU 769	Còmic per quinzena, nº 25
1995	<i>La rateta</i>	XIV	Margalida Nicolau	Joan Mari i Joan J. Mari	Editorial Moll	«Rondalles Mallorquines»		Govern Balear	Formulística ATU 2032	Còmic per quinzena, nº 26
1995	<i>Ecós de la vida de Jesús, Maria i Josep</i>	V	Margalida Nicolau	Joan Mari i Joan J. Mari	Editorial Moll	«Rondalles Mallorquines»		Govern Balear	Religioses C-028 C-028 ATU - ATU -	Vegeu nota 3 Còmic per quinzena, nº 27
1995	<i>En Tià del Forn d'En Mata-Ronyes, I</i>	XI	Margalida Nicolau	Joan Mari i Joan J. Mari	Editorial Moll	«Rondalles Mallorquines»		Govern Balear	Meravelloses ATU 300 302	Còmic per quinzena, nº 28
1995	<i>En Tià del Forn d'En Mata-Ronyes, II</i>	XI	Margalida Nicolau	Joan Mari i Joan J. Mari	Editorial Moll	«Rondalles Mallorquines»		Govern Balear	Meravelloses ATU 300 303	Còmic per quinzena, nº 29
1995	<i>En Tià del Forn d'En Mata-Ronyes, III</i>	XI	Margalida Nicolau	Joan Mari i Joan J. Mari	Editorial Moll	«Rondalles Mallorquines»		Govern Balear	Meravelloses ATU 300 304	Còmic per quinzena, nº 30
1996	<i>El gallet, l'anyellet, la godineta i el drac</i>	XVII	Elisabet Abeyà	Aina Bonner	Editorial Moll	«Tirurany», 1	Caterina Valriu	Govern Balear	D'animals ATU 124	Coberta rígida
1996	<i>Les tres germanes i els nous gegants</i>	I	Maria Antònia Oliver	Pere Joan	Editorial Moll	«Tirurany», 3	Caterina Valriu	Govern Balear	Meravelloses ATU 676	Coberta rígida
1996	<i>N'Espirafocs</i>	XIII	Caterina Valriu	Joan Guerra	Editorial Moll	«Tirurany», 2	Caterina Valriu	Govern Balear	Meravelloses ATU 510B	Coberta rígida
1997	<i>De quan el bon Jesús i sant Pere anaven pel món</i>	V, XXI i XIX	Maria de la Pau Janer	Joan Guerra	Editorial Moll	«Tirurany», 6	Caterina Valriu	Govern Balear	ATU 774P, C-002 i 791	Coberta rígida
1997	<i>En Tià del forn d'en Mata-ronyes</i>	XI	Elisabet Abeyà	Jaume Garcias	Editorial Moll	«Tirurany», 5	Caterina Valriu	Govern Balear	Meravelloses ATU 300 302	Coberta rígida
1998	<i>En Joanet cameta-curta i les tres capsetes</i>	VI	Jaume Ordines i Llobera	Mateu Rigo i Bonet	Editorial Moll	«Això era i no era», 2		Govern Balear	Meravelloses ATU 301	Coberta blana

OBRES LITERÀRIES

ANY	TÍTOL	VOL.	TEXT	IL·LUSTRACIÓ	EDITORIAL	COL·LECCIÓ	COORDINA	PATROCINA	TIPUS	ALTRES
1998	<i>Heu de creure i pensar que el rei En Jaume...</i>	V	Gabriel Janer Manila	Margalida Gayà Moreno	Editorial Moll	«Tirurany», 9	Caterina Valriu	Govern Balear	ATU -	Coberta rígida
1998	<i>Una madona que enganà el dimoni</i>	XIII	Gabriel Janer Manila	Pere Joan	Editorial Moll	«Tirurany», 8	Caterina Valriu	Govern Balear	Gegant beneit ATU 1175	Coberta rígida
1999	<i>La jaia Gri</i>	IX	Maria Antònia Oliver	Jaume Garcias	Editorial Moll	«Tirurany», 12	Caterina Valriu	Govern Balear	Coverbo ATU C-172	Coberta rígida
1999	<i>La rabosa i l'erigó</i>	XXI	Miquel Rayó	Aina Bonner	Editorial Moll	«Tirurany», 10	Caterina Valriu	Govern Balear	D'animals ATU 15 275C	Coberta rígida
1999	<i>En Pere tort</i>	XVI	Maria de la Pau Janer	Irene Bordoy	Editorial Moll	«Tirurany», 11	Caterina Valriu	Govern Balear	D'enginy ATU 851	Coberta rígida
2001	<i>Sa Rateta</i>	XVI	Marta Mata i Josefina Salord	Maria Sanllehí Monclús	Conta tu!	«Rondalles i Cançons de Menorca»	Carme Rome-ro i Ricard Pla	Govern Balear	Formulística ATU 2023	Coberta rígida Fotografies: Aina Pla
2004	<i>En Gostí lladre</i>	II	Miquel Rayó	Jaume Poma	Editorial Moll	«Tirurany», 4	Caterina Valriu	Govern Balear	Coverbo ATU 1525D	Coberta rígida
2004	<i>Es ciurons que tornaren minyons</i>	XXI-II	Joan Bibiloni	Pere Pascual	Les tres taronges	«Rondalletes»	Satie Produccions Audiovisuals	Govern Balear	Meravelloses ATU 700	Tamany A4 Coberta rígida
2004	<i>La filla del carboneret</i>	I	Caterina Valriu	Irene Bordoy	Editorial Moll	«Tirurany», 7	Caterina Valriu	Govern Balear	D'enginy ATU 921 875	Coberta rígida
2004	<i>L'amor de les tres taronges</i>	III	Joan Bibiloni	Pere Pascual	Les tres taronges	«Rondalletes»	Satie Produccions Audiovisuals	Govern Balear	Meravelloses ATU 408	Tamany A4 Coberta rígida
2005	<i>En Gostí lladre</i>	II	Joan Bibiloni	Pere Pascual	Les tres taronges	«Rondalletes»	Satie Produccions Audiovisuals	Govern Balear	Coverbo ATU 1525D	Tamany A4 Coberta rígida
2005	<i>Es ca d'en Bua i es moix d'en Pejulí</i>	I	Joan Bibiloni	Pere Pascual	Les tres taronges	«Rondalletes»	Satie Produccions Audiovisuals	Govern Balear	D'animals ATU 130	Tamany A4 Coberta rígida
2005	<i>Sa rondalla d'en Vit</i>	XXI	Joan Bibiloni	Pere Pascual	Les tres taronges	«Rondalletes»	Satie Produccions Audiovisuals	Govern Balear	ATU 2030	Tamany A4 Coberta rígida
2005	<i>Sa titina i sa geneta</i>	IV	Joan Bibiloni	Pere Pascual	Les tres taronges	«Rondalletes»	Satie Produccions Audiovisuals	Govern Balear	D'animals ATU -	Tamany A4 Coberta rígida

OBRES LITERÀRIES

ANY	TÍTOL	VOL.	TEXT	IL·LUSTRACIÓ	EDITORIAL	COL·LECCIÓ	COORDINA	PATROCINA	TIPUS	ALTRES
2006	<i>Tres al·lotes fines</i>	VI	Joan Bibiloni	Pere Pascual	Les tres taronges	«Rondalletes»	Satie Produccions Audiovisuals	Govern Balear	Meravelloses ATU 704	Tamany A4
2007	<i>Contant 8 rondalletes</i>		Joan Bibiloni	Pere Pascual	Les tres taronges	«Rondalletes»	Satie Produccions Audiovisuals	Govern Balear		Vegeu nota 4
2007	<i>La mare baleneta</i>	VIII	Miquel Rayó	Ferran Terol	Perspectiva Editorial Cultural	«La Punta del Llapis»	Miquel Segura i Aguiló	Institut d'Estudis Baleàrics	Meravelloses ATU 403	1r Premi «La Punta del Llapis»
2008	<i>En Toni Garriguel·lo</i>	IV	Joan Bibiloni	Pere Pascual	Les tres taronges	«Rondalletes»	Satie Produccions Audiovisuals	Govern Balear	Meravelloses ATU 327C	Tamany A4 Coberta blana
2008	<i>La flor romanial</i>	II	Joan Bibiloni	Pere Pascual	Les tres taronges	«Rondalletes»	Satie Produccions Audiovisuals	Govern Balear	Religioses ATU 780	Tamany A4 Coberta rígida
2008	<i>L'Amor de les Tres Taronges</i>	III	Rosa Maria Colom	Núvola Uyà	Editorial Moll	«La Punta del Llapis»	Antoni M. Planas i Sanjosé	Institut d'Estudis Baleàrics	Meravelloses ATU 408	2n Premi «La Punta del Llapis»
2008	<i>Ous de somera</i>	IV	Joan Bibiloni	Pere Pascual	Les tres taronges	«Rondalletes»	Satie Produccions Audiovisuals	Govern Balear	Contarelles ATU 1319	Tamany A4 Coberta rígida
2008	<i>Sa muleta de plata</i>	IV	Joan Bibiloni	Pere Pascual	Les tres taronges	«Rondalletes»	Satie Produccions Audiovisuals	Govern Balear	Meravelloses ATU 510B	Tamany A4 Coberta blana
2009	<i>En Joanet de sa gerra</i>	I	Joan Bibiloni	Pere Pascual	Les tres taronges	«Rondalletes»	Satie Produccions Audiovisuals	Govern Balear	Meravelloses ATU 555	Tamany A4 Coberta blana
2009	<i>La flor romanial</i>	II	Pere Rosselló Bover	Pau Oliver	Editorial Moll	«La Punta del Llapis»	Antoni M. Planas i Sanjosé	Institut d'Estudis Baleàrics	Religioses ATU 780	3r Premi «La Punta del Llapis»
2009	<i>Na Magraneta</i>	I	Ramon Bassa i Martín	Aina Bonner	Editorial Moll	«De mica en mica»		Govern Balear	Meravelloses ATU 709	Coberta blana

NOTA 3: *Ecos de la vida de Jesús, Maria i Josep* es compon dels següents episodis: 1) Com és que els bous llauren sense coixí; 2) Com és que les mules llauren amb coixí i que no fan mulats; 3) Com és que els tres Reis d'Orient del betlem n'hi ha un amb la barba blanca i 4) Com és que no troben nius de cega.

NOTA 4: Coberta rígida. Inclou els títols: *L'Amor de les tres taronges; Es ciurons que tornaren minyons; Sa rondalla den Vit; Es ca d'en Bua i es moix d'en Pejuli; Sa titina i sa geneta; En Gostí Lladre; Tres al·lotes fines i En Toni Garriguel·lo*; rondalles que podreu trobar classificades en el mateix llistat d'obres literàries.

NOTA 5: Els il·lustradors dels catàlegs relacionats amb el Premi «La Punta del Llapis» d'il·lustració, es troben en l'apartat on les imatges complementàries de l'annex.

ALTRES MATERIALS

ANY	TÍTOL	TEXT	IL·LUSTRACIÓ	COL·LECCIÓ/ EDICIÓ	COORDINA	PATROCINA	ALTRES
1977	<i>El dimoni Cucarell</i>	Guillem d'Efak		«Teatre Edebé»	Carles Garulo		
2003	<i>Els dibuixos de Francesc de Borja Moll</i>	Lídia Homs			Museu de Mallorca	Govern Balear	
2006	<i>Catàleg d'il·lustradors (La Mare Baleneta)</i>	Miquel Rayó		ILLENC	M. Antònia Ferragut	Govern Balear	Vegeu nota 5
2007	<i>Mossèn Alcover i el Bon Jesús</i>	Tomeu Vidal	Horacio Helena	«Fundació Teatre Principal de Palma»		Consell de Mallorca	Premi Guillem d'Efak 2006
2008	<i>Catàleg d'il·lustradors (L'Amor de les Tres Taronges)</i>			ILLENC		Govern Balear	
2008	<i>Catàleg d'il·lustradors (La Flor Romanial)</i>			ILLENC	Catalina Ramis		A Oohéee núm. 5

Nota: L'ILLENC, també anomenat Institut d'Estudis Baleàrics, és un organisme del Govern Balear que promou la llengua i la cultura pròpia de les Illes.

CAPSES PEDAGÒGIQUES I ALTRES MATERIALS PER A L'ESCOLA

DATA	TÍTOL	VOL.	TEXT	IL·LUSTRACIÓ	COL·LABORA	PATRO-CINA	TIPUS	ALTRES
2002	<i>Es gallet, s'anyellet, sa godineta i es drac</i>	XVII	Maria Rosa Roig	Toni Martí	Col·lecció Tirurany	Govern Balear	D'animals ATU 124	Llibretó d'activitats, amb versió dramatitzada i transcripció de la rondalla d'Antoni M. Alcover
								Dos decorats
								Personatges i cases amb solapes
								Altres elements: figures, ciurons, trinxet, etc. amb solapes i sense
								Elements retallables: màscares (amb color i sense), personatges i cases
2004	<i>El castell d'iràs i no tornaràs</i>	VII	Catalina Quetglas	Pep Joan Ferrer		Govern Balear	Meravelloses ATU 313	Adaptació de la rondalla (llibretó)
								Llibretó d'activitats (proposta didàctica)
								Làmines il·lustrades tamany A3
2004	<i>En Gostí lladre</i>	II	Maria Rosa Roig	A. Llanos	Col·lecció Tirurany	Govern Balear	Contarella ATU 1525D	Llibre Col·lecció «Tirurany»
								Llibretó d'activitats (proposta didàctica)
								Il·lustracions enquadrades A3
								Text original de la rondalla (llibretó)
2004	<i>La filla del carboneret</i>	I	Maria Rosa Roig	Irene Bordoy i Pep Joan Ferrer	Col·lecció Tirurany	Govern Balear	D'enginy ATU 921 875	Llibre Col·lecció «Tirurany»
								Il·lustracions enquadrades A3
								Quadern de comprensió lectora
								Text original de la rondalla (llibretó)
2004	<i>La rabosa i l'erigó</i>	XXI	Maria Rosa Roig	Aina Bonner	Col·lecció Tirurany	Govern Balear	D'animals ATU 15 275C	Llibre Col·lecció «Tirurany»
								Quadern de comprensió lectora
								Quadern de retallables
								Text original de la rondalla (llibretó)
								Dos decorats
								Personatges i objectes
								Altres elements: bases i arbusts
2005	<i>El fill del pescador</i>	II	Antònia Mascaró, Maria del Carme Rodríguez i Antònia Santandreu	Nicolás Wambolt		Govern Balear	Meravellosa ATU 302	Adaptació de la rondalla (llibretó)
								Llibretó d'activitats (proposta didàctica)
								Dos decorats
								Personatges i objectes

CAPSES PEDAGÒGIQUES I ALTRES MATERIALS PER A L'ESCOLA

DATA	TÍTOL	VOL.	TEXT	IL·LUSTRACIÓ	COL·LABORA	PATRO- CINA	TIPUS	ALTRES
2006	<i>El gegant de l'ermita</i>	XII	Maria Duran i Catalina Salas	Margalida Gayà Moreno		Govern Balear	D'animals ATU 122A 1336	Adaptació de la rondalla (llibretó)
								Llibretó d'activitats (proposta didàctica)
								Làmines il·lustrades tamany A3
2006	<i>Tris-tras, la rondalla a l'escola</i>		Ramon Bassa, Miquel Cabot, Ramon Díaz i Joan Lladonet	bONObO		Govern Balear		Del Seminari de Didàctica del Català ICE de la Universitat de les Illes Balears. Editat per l'Editorial Moll i inclòs en la col·lecció «Mar de Fons».
2007	<i>El gorrionet</i>	XVII	Maria Duran i Catalina Salas	Margalida Gayà Moreno		Govern Balear	D'animals ATU 2031	Adaptació de la rondalla (llibretó)
								Llibretó d'activitats (proposta didàctica)
								Làmines il·lustrades tamany A3
2007	<i>L'abat i el rei</i>	V	Caterina Oliver i Margalida Sastre	Joana Maria Tortell		Govern Balear	D'enginy ATU 922	Adaptació de la rondalla (llibretó)
								Llibretó d'activitats (proposta didàctica)
								Làmines il·lustrades tamany A3
2008	<i>La pomarrina</i>	XVI	Maria Rosa Roig	Cristina Pe- reyra López		Govern Balear	D'animals ATU 20C	Adaptació de la rondalla (llibretó)
								Llibretó d'activitats (proposta didàctica)
								Làmines il·lustrades tamany A3

ENREGISTRAMENTS SONORS

DATA	NOM	CANÇONS I NARRACIONS	VEUS	PRODUCTORA	EDICIÓ	COORDINA	COL·LABORA	ALTRES
S.d.	<i>Ses Rondaies Mallorquines</i>	En Martí Tacó Sa bosseta	Zanoguera Alfaro	Blau	Ràdio Mallorca (SER)	Joan Mas	Diari de Mallorca	Núm. 2
S.d.	<i>Ses Rondaies Mallorquines</i>	El castell d'iràs i no tornaràs	Zanoguera Alfaro	Blau	Ràdio Mallorca (SER)	Joan Mas	Diari de Mallorca	Núm. 23
S.d.	<i>Ses Rondaies Mallorquines</i>	En Gostí lladre 1ª part En Gostí lladre 2ª part	Zanoguera Alfaro	Blau	Ràdio Mallorca (SER)	Joan Mas	Diari de Mallorca	Núm. 7
S.d.	<i>Ses Rondaies Mallorquines</i>	En Joanet de sa gerra	Zanoguera Alfaro	Blau	Ràdio Mallorca (SER)	Joan Mas	Diari de Mallorca	
S.d.	<i>Ses Rondaies Mallorquines</i>	En Mirando Es pas des Xoric Es llop i s'ovella	Zanoguera Alfaro	Blau	Ràdio Mallorca (SER)	Joan Mas	Diari de Mallorca	Núm. 18
S.d.	<i>Ses Rondaies Mallorquines</i>	En Pere Gri	Zanoguera Alfaro	Blau	Ràdio Mallorca (SER)	Joan Mas	Diari de Mallorca	
S.d.	<i>Ses Rondaies Mallorquines</i>	En Toni Garriguel·lo Es filats	Zanoguera Alfaro	Blau	Ràdio Mallorca (SER)	Joan Mas	Diari de Mallorca	Núm. 15
S.d.	<i>Ses Rondaies Mallorquines</i>	Es canyemet i sa serra-porra S'encantament de Son Lluc Senyes del Judici Final	Zanoguera Alfaro	Blau	Ràdio Mallorca (SER)	Joan Mas	Diari de Mallorca	Núm. 10
S.d.	<i>Ses Rondaies Mallorquines</i>	Es set germans cabotans La pomarrina 1ª part La pomarrina 2ª part	Zanoguera Alfaro	Blau	Ràdio Mallorca (SER)	Joan Mas	Diari de Mallorca	Núm. 22
S.d.	<i>Ses Rondaies Mallorquines</i>	Es set germans i es nou gegants Es cavall del rei Es festejador	Zanoguera Alfaro	Blau	Ràdio Mallorca (SER)	Joan Mas	Diari de Mallorca	Núm. 3
S.d.	<i>Ses Rondaies Mallorquines</i>	L'amo de Son Moranta	Zanoguera Alfaro	Blau	Ràdio Mallorca (SER)	Joan Mas	Diari de Mallorca	
S.d.	<i>Ses Rondaies Mallorquines</i>	L'amor de les tres taronges	Zanoguera Alfaro	Blau	Ràdio Mallorca (SER)	Joan Mas	Diari de Mallorca	Núm. 19

ENREGISTRAMENTS SONORS

DATA	NOM	CANÇONS I NARRACIONS	VEUS	PRODUCTORA	EDICIÓ	COORDINA	COL·LABORA	ALTRES
S.d.	<i>Ses Rondaies Mallorquines</i>	La flor romanial El poal florit	Zanoguera Alfaro	Blau	Ràdio Mallorca (SER)	Joan Mas	Diari de Mallorca	Núm. 8
S.d.	<i>Ses Rondaies Mallorquines</i>	Lutero i Seneca	Zanoguera Alfaro	Blau	Ràdio Mallorca (SER)	Joan Mas	Diari de Mallorca	
S.d.	<i>Ses Rondaies Mallorquines</i>	N'Espardenyeta	Zanoguera Alfaro	Blau	Ràdio Mallorca (SER)	Joan Mas	Diari de Mallorca	
S.d.	<i>Ses Rondaies Mallorquines</i>	N'Estel d'Or	Zanoguera Alfaro	Blau	Ràdio Mallorca (SER)	Joan Mas	Diari de Mallorca	Núm. 6
S.d.	<i>Ses Rondaies Mallorquines</i>	Na Magraneta	Zanoguera Alfaro	Blau	Ràdio Mallorca (SER)	Joan Mas	Diari de Mallorca	
S.d.	<i>Ses Rondaies Mallorquines</i>	Ous de somera	Zanoguera Alfaro	Blau	Ràdio Mallorca (SER)	Joan Mas	Diari de Mallorca	
S.d.	<i>Ses Rondaies Mallorquines</i>	S'aigua, es vent i sa vergonya	Zanoguera Alfaro	Blau	Ràdio Mallorca (SER)	Joan Mas	Diari de Mallorca	
S.d.	<i>Ses Rondaies Mallorquines</i>	S'Herмосura del món Sa moixa i s'àliga	Zanoguera Alfaro	Blau	Ràdio Mallorca (SER)	Joan Mas	Diari de Mallorca	Núm. 4
S.d.	<i>Ses Rondaies Mallorquines</i>	Sa comtessa sense braços 1 ^a part Sa comtessa sense braços 2 ^a part	Zanoguera Alfaro	Blau	Ràdio Mallorca (SER)	Joan Mas	Diari de Mallorca	
S.d.	<i>Ses Rondaies Mallorquines</i>	Sa filla del Sol i de la Lluna	Zanoguera Alfaro	Blau	Ràdio Mallorca (SER)	Joan Mas	Diari de Mallorca	Núm. 13
S.d.	<i>Ses Rondaies Mallorquines</i>	Sa filla des carboneret	Zanoguera Alfaro	Blau	Ràdio Mallorca (SER)	Joan Mas	Diari de Mallorca	
S.d.	<i>Ses Rondaies Mallorquines</i>	Sa jaia Xaloc i sa jaia Bigalot Es lletsons des campanar Es ca d'en Bua i es moix d'en Pejulí	Zanoguera Alfaro	Blau	Ràdio Mallorca (SER)	Joan Mas	Diari de Mallorca	Núm. 1

ENREGISTRAMENTS SONORS

DATA	NOM	CANÇONS I NARRACIONS	VEUS	PRODUCTORA	EDICIÓ	COORDINA	COL·LABORA	ALTRES
S.d.	<i>Ses Rondaies Mallorquines</i>	Sa mitja faveta El rei i un carboner Sa penitència de sa beata Dos que duien conversa enrere Sa mitja terça de carn	Zanoguera Alfaro	Blau	Ràdio Mallorca (SER)	Joan Mas	Diari de Mallorca	Núm. 17
S.d.	<i>Ses Rondaies Mallorquines</i>	Ses dones bambes	Zanoguera Alfaro	Blau	Ràdio Mallorca (SER)	Joan Mas	Diari de Mallorca	Núm. 9
S.d.	<i>Ses Rondaies Mallorquines</i>	Un bevedor devot	Zanoguera Alfaro	Blau	Ràdio Mallorca (SER)	Joan Mas	Diari de Mallorca	
S.d.	<i>Ses Rondaies Mallorquines</i>	Una qui no vol pasta	Zanoguera Alfaro	Blau	Ràdio Mallorca (SER)	Joan Mas	Diari de Mallorca	Núm. 20
1986	<i>Rondaies Mallorquines d'En Jordi des Racó CD 1</i>	1. En Pere Gri 2. Es metge Guinyot 3. La fada Morgana 4. S'Hermosura del Món	Francesc de Borja Moll i el quadre escènic de Ràdio Popular.	Blau	Editorial Moll	dBalears	COPE Mallorca	Reedició d'una col·lecció de 32 cassetts
1986	<i>Rondaies Mallorquines d'En Jordi des Racó CD 2</i>	1. En Toni Mig dimoni i ets estudiants de sa cova de Sineu 2. Es raïm del rei Moro amb set pams de morro	Francesc de Borja Moll i el quadre escènic de Ràdio Popular.	Blau	Editorial Moll	dBalears	COPE Mallorca	Reedició d'una col·lecció de 32 cassetts
1986	<i>Rondaies Mallorquines d'En Jordi des Racó CD 3</i>	1. Es pou de la lluna 2. Sa coeta de na Marieta	Francesc de Borja Moll i el quadre escènic de Ràdio Popular.	Blau	Editorial Moll	dBalears	COPE Mallorca	Reedició d'una col·lecció de 32 cassetts
1986	<i>Rondaies Mallorquines d'En Jordi des Racó CD 4</i>	1. Sa llantia meravellosa	Francesc de Borja Moll i el quadre escènic de Ràdio Popular.	Blau	Editorial Moll	dBalears	COPE Mallorca	Reedició d'una col·lecció de 32 cassetts
1986	<i>Rondaies Mallorquines d'En Jordi des Racó CD 5</i>	1. En Joanet de sa gerra 2. S'aucellet 3. Un pare i quatre fills 4. Una madona que enganà el dimoni	Francesc de Borja Moll i el quadre escènic de Ràdio Popular.	Blau	Editorial Moll	dBalears	COPE Mallorca	Reedició d'una col·lecció de 32 cassetts

ENREGISTRAMENTS SONORS

DATA	NOM	CANÇONS I NARRACIONS	VEUS	PRODUCTORA	EDICIÓ	COORDINA	COL·LABORA	ALTRES
1986	<i>Rondaies Mallorquines d'En Jordi des Racó CD 6</i>	1. En Salom i es batle 2. Es tres mantells d'or 3. La reina banyuda	Francesc de Borja Moll i el quadre escènic de Ràdio Popular.	Blau	Editorial Moll	dBalears	COPE Mallorca	Reedició d'una col·lecció de 32 cassetts
1986	<i>Rondaies Mallorquines d'En Jordi des Racó CD 7</i>	1. En Joanet des fabiolet 2. En Joanet i ses tres peres 3. Es gegant de s'ermita 4. Ses dones bambes	Francesc de Borja Moll i el quadre escènic de Ràdio Popular.	Blau	Editorial Moll	dBalears	COPE Mallorca	Reedició d'una col·lecció de 32 cassetts
1986	<i>Rondaies Mallorquines d'En Jordi des Racó CD 8</i>	1. Es tres germans i es nou gegants 2. L'amo de so na Moixa 3. La reina Catalineta 4. N'Agraciat	Francesc de Borja Moll i el quadre escènic de Ràdio Popular.	Blau	Editorial Moll	dBalears	COPE Mallorca	Reedició d'una col·lecció de 32 cassetts
1986	<i>Rondaies Mallorquines d'En Jordi des Racó CD 9</i>	1. Es port de sa cibolla blanca 2. Gregori Papa 3. L'amo en Biel Perxanc i sa dona d'aigo	Francesc de Borja Moll i el quadre escènic de Ràdio Popular.	Blau	Editorial Moll	dBalears	COPE Mallorca	Reedició d'una col·lecció de 32 cassetts
1986	<i>Rondaies Mallorquines d'En Jordi des Racó CD 10</i>	1. En Pere Catorze 2. Es jai de sa barraqueta 3. L'abat de la Real 4. Sa bossa buida i es cànyom	Francesc de Borja Moll i el quadre escènic de Ràdio Popular.	Blau	Editorial Moll	dBalears	COPE Mallorca	Reedició d'una col·lecció de 32 cassetts
1986	<i>Rondaies Mallorquines d'En Jordi des Racó CD 11</i>	1. En Joanet de l'Onso 2. Mestre Antoni Llampina	Francesc de Borja Moll i el quadre escènic de Ràdio Popular.	Blau	Editorial Moll	dBalears	COPE Mallorca	Reedició d'una col·lecció de 32 cassetts
1986	<i>Rondaies Mallorquines d'En Jordi des Racó CD 12</i>	1. En Pere de sa xuia 2. La Princesa Bella	Francesc de Borja Moll i el quadre escènic de Ràdio Popular.	Blau	Editorial Moll	dBalears	COPE Mallorca	Reedició d'una col·lecció de 32 cassetts
1986	<i>Ses Rondaies Mallorquines</i>	1. Es ca d'en Bua i es moix d'en Pejuli 2. Sa jaia Xaloc i sa jaia Bigalot 3. En Joanet de sa gerra 4. Es cavall del rei 5. Es festejador	Zanoguera Alfaro	Blau		Joan Mas	Ràdio Mallorca (SER)	Disponisble a Spotify

ENREGISTRAMENTS SONORS

DATA	NOM	CANÇONS I NARRACIONS	VEUS	PRODUCTORA	EDICIÓ	COORDINA	COL·LABORA	ALTRES
1990	<i>Bon viatge faci la cadenera</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. La rata que tornà una donzella 2. Història d'una joveçana que es va transformar en un arbre 3. La segada del bon moro 4. Cançó de la princesa que tornà una somera 5. Cançó de les princeses africanes 6. El port de la cibolla blanca 7. Multes a tres aletes 8. La filla del sol i de la lluna 9. El drac de na Coca 10. L'amor de les tres orvelles 11. El sol i la lluna 12. Cançó del cavaller Sant Jordi 13. La flor romanial 	Maria del Mar Bonet	BMG Music Spain			Gabriel Janer Manila	Disponible a Spotify
2001	<i>Sa Rateta</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sa Rateta (narrada) 2. Sa Rateta (cançó) 3. La Pastoreta (cançó popular) 4. Fandango dels nombres (cançó popular) 5. Rolto, rotlo, Sant Miquel (cançó popular) 6. Sa nuvia d'Algendar (cançó popular) 7. Son, son, soneta (cançó popular). 	Laura Cubas, Toni Sintes, Toni Ocaña i Carlos Mangado			Miguel Aranda	Govern Balear	Reedició d'un casset
2002	<i>Ses nostres rondaies contades i cantades</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dos fiis de viuda 	Col·lectiu d'Artistes Lírics	Sonoric Studis	Juan I. Aguilera i Joan M. Escobedo	Gabriel Aguilera	Govern Balear	

ENREGISTRAMENTS SONORS

DATA	NOM	CANÇONS I NARRACIONS	VEUS	PRODUCTORA	EDICIÓ	COORDINA	COL·LABORA	ALTRES
2003	<i>Això era i no era... Cançons de rondalles per a infants</i>	1. L'amor de les tres taronges 2. Sa rondalla d'en Gostí lladre 3. En Martí Tacó 4. Sa rondalla d'envit 5. S'homo i es lleó 6. Sa jaia Xaloc i sa jaia Bigalot 7. En Joanet de l'onso 8. En Pere Gri 9. Na Magraneta 10. Un festejador 11. Sa raboa i s'erició 12. En Bernadet i la reina manllevada	Maria Pinya, Pep Miquel Camps, Agustí Baró, Guillem Sansó, Tomeu Penya, Joan Bibiloni, Roger Pascual i Marisa Rojas	Satie Produccions Audiovisuals	Les tres taronges	Joan Bibiloni	Institut d'Estudis Baleàrics	Disponible a Spotify
2004	<i>Això era i no era... Cançons de rondalles per a infants</i>	1. Es ciurons que tornaren minyons 2. N'Espardenyeta 3. Sa coeta de na Marieta 4. En Joan des fabiolet 5. La princesa bella 6. Es ca d'en Bua i es moix d'en Pejuli 7. La filla del Sol i de la Lluna 8. Na Dent d'or 9. En Toni Garriguel·lo 10. N'Estel d'or 11. S'aigo ballant i es canariet parlant 12. La flor romanial	Martí Gomila, Miquela Lladó, Maria Pinya, Joan Bibiloni, Maria de la Mar Bonet, Agustí Baró, Guillem Sansó, Tomeu Penya, Roger Pasqual, Tània Company, Marisa Rojas i Pau Debon	Satie Produccions Audiovisuals	Les tres taronges	Joan Bibiloni	Institut d'Estudis Baleàrics	Disponible a Spotify
2005	<i>Això era i no era... Cançons de rondalles per a infants</i>	1. En Joanet de sa gerra 2. Es set germans cabotans 3. Sa titina i sa geneta 4. Sa rateta i s'avellaner 5. En Pere Catorze 6. Madò Fenoïassa i los seus 7. Na Tricafaldetes 8. Tres al·lotes fines 9. Sa muleta de plata 10. Es Pou de Sa Lluna 11. Ous de somera	Victori Planells, Agustí Baró, Pau Debon, Maria Pinya, Cris Juanico, Maria Antònia Gomila, Sara Montes, Biel Majoral, Toni Isern, Joan Bibiloni, Natxo Torrès, Roger Pascual i Martí Gomila	Satie Produccions Audiovisuals	Les tres taronges	Joan Bibiloni	Institut d'Estudis Baleàrics	Disponible a Spotify

ENREGISTRAMENTS SONORS

DATA	NOM	CANÇONS I NARRACIONS	VEUS	PRODUCTORA	EDICIÓ	COORDINA	COL·LABORA	ALTRES
2005	<i>Contant, cantant!</i>	1. L'amor de les tres taronges 2. Es ciurons que tornaren minyons 3. Sa rondalla d'en Vit 4. Es ca d'en Bua i es moix d'en Pejulí	Maria Pinya, Joan Bibiloni i Guillem Sansó	Satie Produccions Audiovisuals	Les tres taronges	Joan Bibiloni	Institut d'Estudis Balearics	Disponíble a Spotify
2006	<i>Contant, cantant!</i>	1. Sa titina i sa geneta 2. En Gostí lladre 3. Tres al·lotes fines 4. En Toni garrigel·lo	Roger Pascual, Joan Bibiloni, Pep Miquel Camps, Miquela Lladó, Tomeu Penya i Marisa Rojas.	Satie Produccions Audiovisuals	Les tres taronges	Joan Bibiloni	Institut d'Estudis Balearics	Disponíble a Spotify
2007	<i>Això era i no era... per als més menuts</i>	1. Es ciurons que tornaren minyons 2. Sa rondalla d'en Vit 3. Es ca d'en Bua i es moix d'en Pejulí 4. Sa titina i sa geneta 5. Es ciuronet 6. L'amor de les tres taronges 7. Na Catalineta i na Catalinota 8. En Joanet de sa jerra 9/10. Tornades de cançons incloses als Cd's	Maria del Mar Bonet, Miquela Lladó, Biel Majoral, Martí Gomila, Beb Marqués, Miquel Mariano, Natxo Tarrés, Cris Juanico, Pau Debon, Joan Bibiloni, Maria Pinya, Jaume Gomila, Enric Barbat, Roger Pascual, Guillem Sansó i Joan Bibiloni	Satie Produccions Audiovisuals	Les tres taronges	Joan Bibiloni	Institut d'Estudis Balearics	Disponíble a Spotify
2007	<i>Contant 8 rondalletes CD1</i>	1. L'amor de les tres taronges 2. Es ciurons que tornaren minyons 3. Sa rondalla d'en Vit 4. Es ca d'en Bua i es moix d'en Pejulí	Maria Pinya, Joan Bibiloni i Guillem Sansó	Satie Produccions Audiovisuals	Les tres taronges	Joan Bibiloni	Fundació Pública Antoni M. Alcover	
2007	<i>Contant 8 rondalletes CD2</i>	1. Sa titina i sa geneta 2. En Gostí Lladre 3. Tres al·lotes fines 4. En Toni Garriguel·lo	Roger Pascual, Joan Bibiloni, Pep Miquel Camps, Miquela Lladó, Tomeu Penya i Marisa Rojas.	Satie Produccions Audiovisuals	Les tres taronges	Joan Bibiloni	Fundació Pública Antoni M. Alcover	
2007	<i>45 Cançons de rondalletes per a infants</i>			Satie Produccions Audiovisuals	Les tres taronges	Joan Bibiloni	Fundació Pública Antoni M. Alcover	Recopil·lació dels CD-ROM de la col·lecció «Rondalletes»

ENREGISTRAMENTS SONORS

DATA	NOM	CANÇONS I NARRACIONS	VEUS	PRODUCTORA	EDICIÓ	COORDINA	COL·LABORA	ALTRES
2009	<i>Això era i no era... Cançons de rondalles per a infants</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Es Fameliar 2. Es jai de sa barraqueta 3. Fignes flors i xereques 4. Es pinxo 5. En Gornals 6. En Tinyoset 7. Es gorrionet 8. Es Set Ullals de sa Talaiassa 9. En Joanet i es set missatges 10. Endevinetes 11. Sa Barseta sense tapadora 	<p>Pau Debon, Toni Nicolau, Pep Àlvarez, Violeta Bibiloni, Robin Alba, Tomeu Matamalas, Joan Bibiloni, Maria Pinya, Maria Antònia Gomila i Martí Gomila</p>	Satie Produccions Audiovisuals	Les tres taronges	Joan Bibiloni	Institut d'Estudis Balearics	Disponible a Spotify
2009	<i>Contant, cantant!</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. En Joanet de sa gerra 2. El flor romanial 3. Ous de somera 4. Sa muleta de plata 	<p>Roger Pascual, Joan Bibiloni, Pep Miquel Camps, Miquela Lladó, Tomeu Penya i Marisa Rojas.</p>	Satie Produccions Audiovisuals	Les tres taronges	Joan Bibiloni	Institut d'Estudis Balearics	Disponible a Spotify
2013	<i>Venim de rondalles</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Venim de Rondalles 2. Ànsia 3. Gigants 4. Es Cans 5. Princesa 6. Calatravinetxo 7. Deutes 8. Endarrer 9. L'homo 10. Sa Cusseta 11. Ronyós 	<p>Antoni Nicolau</p>				Institució Pública Antoni M. Alcover	Disponible a Spotify

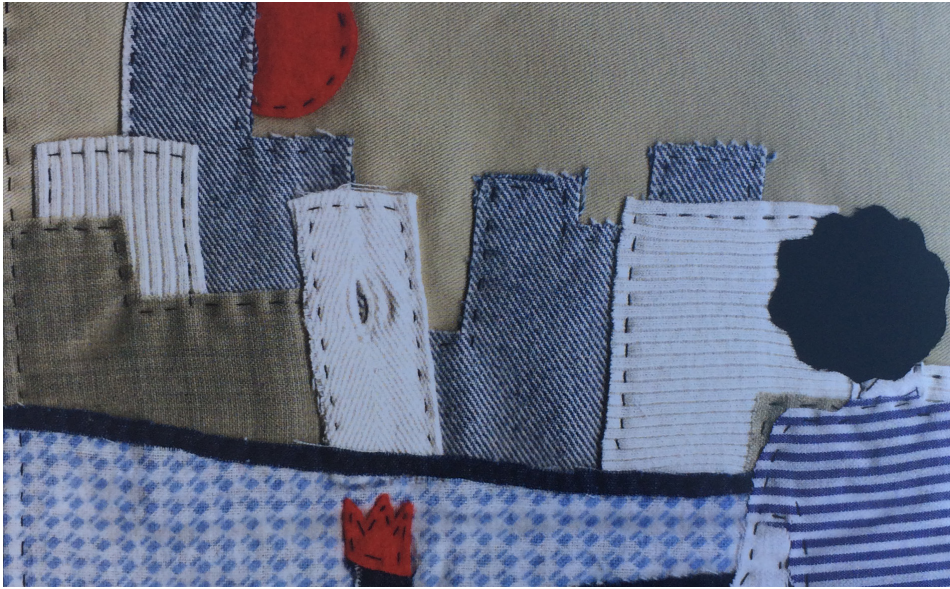
JOCS DE TAULA I ORDINADOR

ANY	NOM	AUTORIA	TEXT	IL·LUSTRACIÓ	COL·LABORA	PATROCINA	ALTRES
2001	<i>Joc de Sa Rateta</i>	Conta tu!	Josep Palet	Maria Sanllehí		Govern Balear	Tauler
2007	Joc de cartes	Fundació Pública Antoni M. Alcover	Pep Boix	Pep Boix	Associació Cultural Es Canonge de Santa Cirga		
S.d.	<i>El castell d'iràs i no tornaràs</i>	Obra Cultural Balear	Ramon Bassa	Jaume Ramis	Editorial Moll	Govern Balear	Làmina sense capsa
S.d.	<i>Joc de les rondalles</i>	dBalears	Jaume Guiscafrè i Joan Melià	David Martínez		Govern Balear	Capsa
							Tauler
							Preguntes
							Daus i peces
S.d.	Joc d'ordinador <i>Deu de deu</i>	Block Mèdia	Pere Cortada	Víctor Dengra	Editorial Moll	Institució Pública Antoni M. Alcover	Recopil·lació de diferents jocs editats anteriorment

IMATGES COMPLEMENTÀRIES

CATÀLEG D'IL·LUSTRADORS *LA MARE BALENETA*

SELECCIONATS AL PREMI LA PUNTA DEL LLAPIS D'IL·LUSTRACIÓ

Irene Gaià Ramis

Carlos Mendoza Cabrera

Gerard Armengol Gallego

Harold Jiménez Canizales

Pep Joan Ferrer Aguiló

Miquel Jaume Ribes

Pep Lluís Gil Miró

Sonia Gamundí Pujades

Enriqueta Llorca Sureda

Tomeu Mulet Barceló

Marta Roca Segarra

Elsa Palmer Muñoz

Víctor Rodríguez Muñoz

Núria Salord i Olèo

Pau Oliver García-Delgado

Sebastià Ripoll Riera

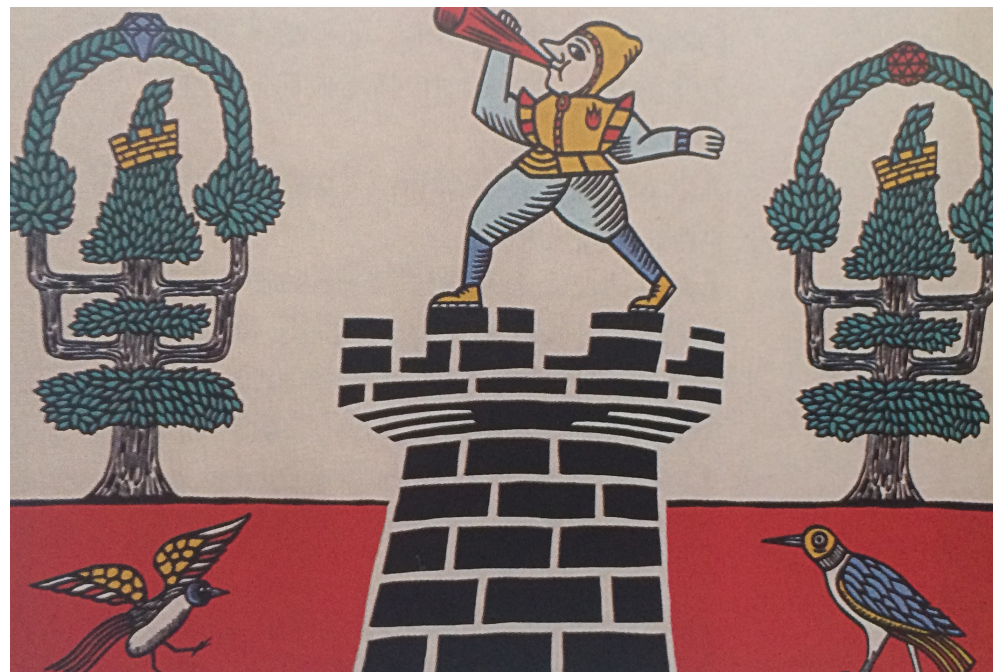

Sílvia Vivó Caules

CATÀLEG D'IL·LUSTRADORS *L'AMOR DE LES TRES TARONGES*
SELECCIONATS AL PREMI LA PUNTA DEL LLAPIS

Pelayo Flórez Fernández

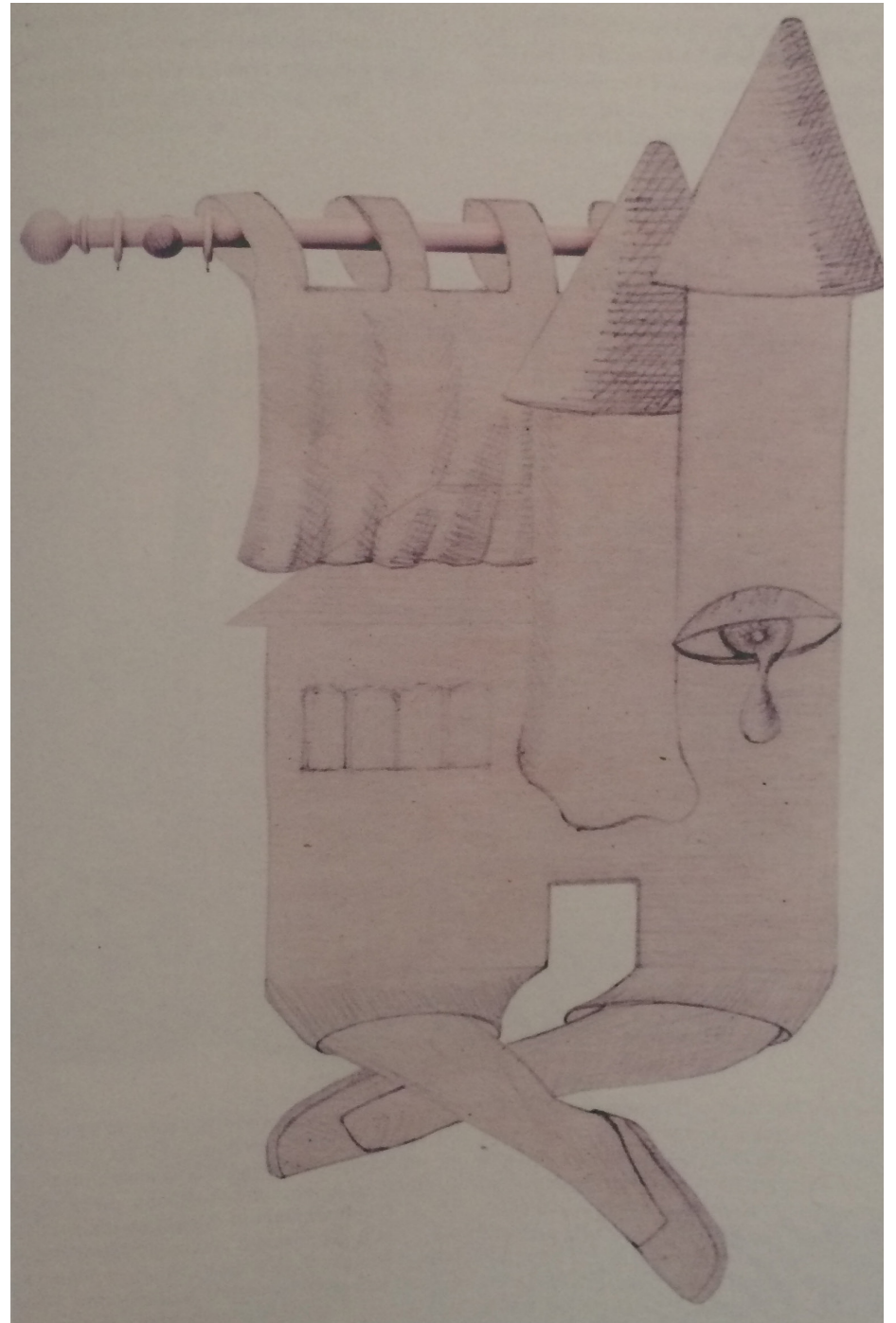
Enriqueta Llorca

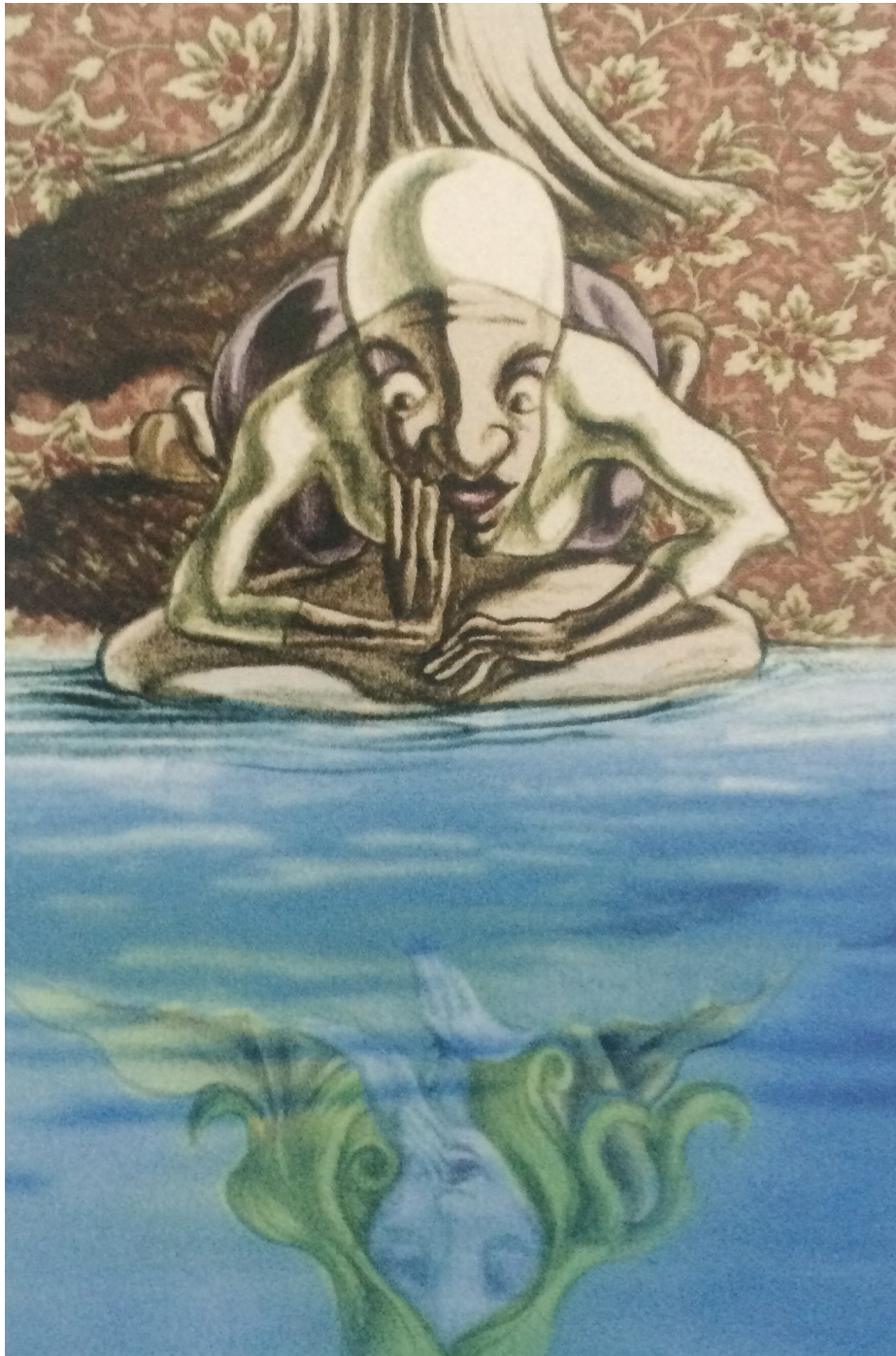
Sonia Gamundí Pujadas

Irene Gaià Ramis

Francina Lluçia Quetglas Bark

Harold Jiménez Canizalez

Pep Joan Ferrer Aguiló

Miquel Jaume i Ribes

Mar Oliver Malondra

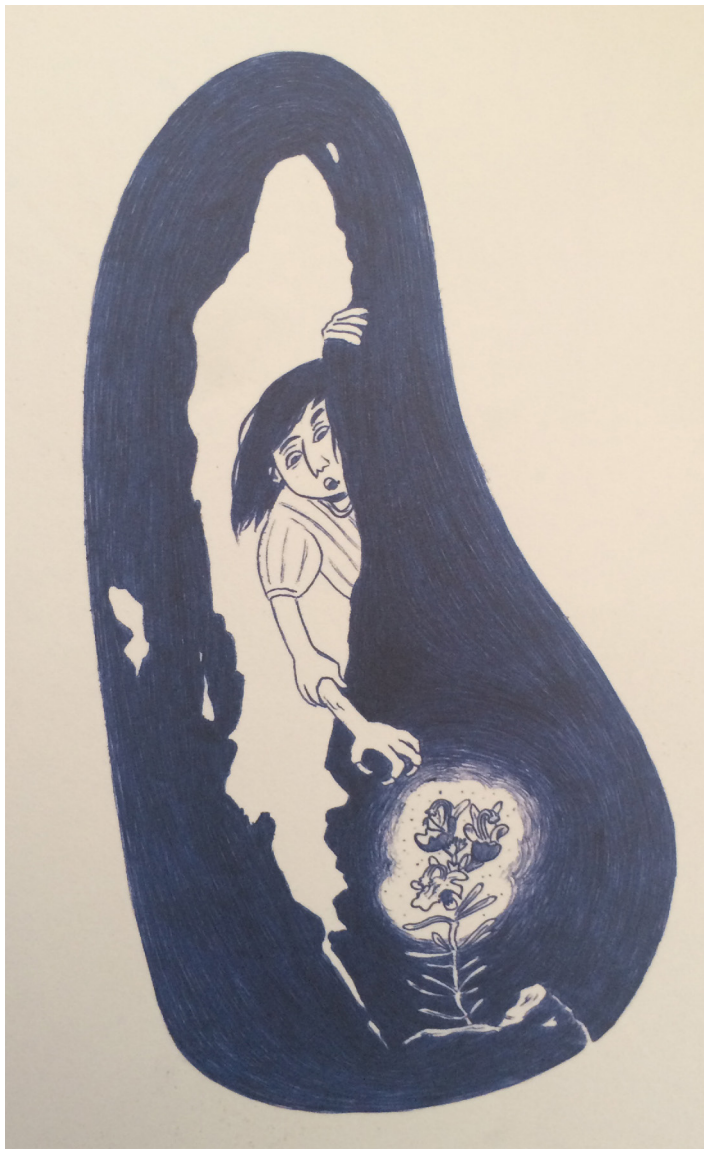

Xólotl (Ignasi Peres)

Pep Lluís Gil Miró

CATÀLEG D'IL·LUSTRADORS *LA FLOR ROMANIAL*
SELECCIONATS AL PREMI LA PUNTA DEL LLAPIS

Toni Cobos Tudurí

Irene Gaià Ramis

Mar Oliver Malondra

Pau Oliver Garcia-Delgado

Miquel Nolla Mas

Issis Sánchez Pascual

MOSSÈN ALCOVER
I EL BON JESÚS

Tomeu Vidal Pizà

Cucorba representant *En Joanet des flabiol*, l'any

Cucorba representant *N'Espardenyeta*, l'any 1978

Cucorba representant *L'abat de la Real*, l'any 1979 (es repetí l'any 1996)

Cucorba representant *En Toni Migdimoni*, l'any 1982 (es repetí l'any 1995)

Imatges del Pregonet de les festes de Sant Sebastià 2018, a la plaça Santa Eulàlia de Palma

